

VILNIAUS UNIVERSITETAS
KAUNO FAKULTETAS

SOCIALINIŲ MOKSLŲ IR TAIKOMOSIOS INFORMATIKOS INSTITUTAS

MENO VADYBOS STUDIJŲ PROGRAMA

KODAS 6211LX020

AUSTĖJA RAŠČIŪTĖ

MAGISTRO BAIGIAMASIS DARBAS

EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS PROJEKTO POVEIKIS
BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI

KAUNAS

2025

VILNIAUS UNIVERSITETAS
KAUNO FAKULTETAS

SOCIALINIŲ MOKSLŲ IR TAIKOMOSIOS INFORMATIKOS INSTITUTAS

MENO VADYBOS STUDIJŲ PROGRAMA
KODAS 6211LX020

AUSTĖJA RAŠČIŪTĖ

MAGISTRO BAIGIAMASIS DARBAS

EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS PROJEKTO POVEIKIS
BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI

Darbo vadovė _____

(parašas)

Doc. dr. Raminta Pučėtaitė _____

(mokslinis laipsnis, vardas, pavardė)

Magistrantė _____

(parašas)

Darbo įteikimo data _____

Registracijos Nr. _____

KAUNAS

2025

TURINYS

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS	4
LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	5
ĮVADAS	7
1. EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS POVEIKIO BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI KONCEPTUALI ANALIZĖ.....	11
1.1. Bendruomenės samprata	11
1.2. Bendruomenės įgalinimo samprata	13
1.3. Bendruomenės įgalinimo požymiai.....	15
1.4. Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenėms atvejų analizė	18
1.5. Konceptualus Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenių įgalinimui modelis	22
2. EMPIRINIS EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS PROJEKTO POVEIKIO BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI TYRIMAS	24
2.1. Empirinio tyrimo metodologija.....	24
2.2. Empirinio tyrimo kontekstas	31
2.3. Empirinio tyrimo rezultatai	33
2.4. Patikslintas teorinis bendruomenių įgalinimo modelis	63
IŠVADOS	65
REKOMENDACIJOS.....	67
SUMMARY	68
LITERATŪRA	70
PRIEDAI	77

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

EKS – Europos kultūros sostinė

KEKS2022 – Kaunas Europos kultūros sostinė 2022

KC – kultūros centras

ŠS – Šiuolaikinės seniūnijos

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Lentelės:

1 lentelė. Bendruomenės sampratos.....	12
2 lentelė. Bendruomenių įgalinimo sąvokos.....	15
3 lentelė. Bendruomenės įgalinimo požymiai.....	17
4 lentelė. Tyrimo informantai	29
5 lentelė. 2018–2023 m. kultūros centrų metinės veiklos ataskaitos.....	33

Paveikslai:

1 pav. Konceptualus Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenių įgalinimui modelis.....	23
2 pav. Respondentų išsilavinimas	33
3 pav. Respondentų gyvenamoji vieta	34
4 pav. Respondentų aktyvumas savo bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus	34
5 pav. Respondentų dalyvavimas KEKS 2022 projekto metu bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose	36
6 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje	36
7 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje	38
8 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje	39
9 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje	40
10 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje	41
11 pav. Gebėjimų vertinimas	42
12 pav. Respondentų, institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jais, siekiant padidinti jų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022, įvertinimas.....	44
13 pav. Naujų auditorijų įsitraukimas į respondentų bendruomenės KEKS2022 projekto veiklą dėka	45
14 pav. Respondentų vertinimas, kaip suinteresuotosios šalys (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyviai dalyvavo respondentų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime	46

15 pav. Respondentų vertinimas, kaip jų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams	48
16 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenės nariai dalijai savo žiniomis ir patirtimi su kitais	48
17 pav. Respondentų vertinimas, kaip aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas.....	49
18 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems.....	50
19 pav. Tarpusavio pagalbos lygis respondentų bendruomenėje	50
20 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie jaučiasi artimi kitiems bendruomenės nariams.....	51
21 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie pasitiki savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS2022 veiklų	51
22 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenėje KEKS2022 projektu metu vykusios veiklos prisidėjo prie jų asmeninio ar profesinio mokymosi	52
23 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie jaučiasi įtraukti į bendruomenės gyvenimą	52
24 pav. Socialiai pažeidžiamų asmenų įtraukimas į bendruomenės veiklas.....	53
25 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos.....	54
26 pav. Patikslintas teorinis bendruomenių įgalinimo modelis	64

IVADAS

Temos aktualumas. Šiuolaikinės kultūros organizacijos vis labiau matomos kaip bendruomenių telkimo erdvės virtualioje ar fizinėje erdvėje. Jos pabrėžia vis didesnę norą kurti bendruomenę, laikyti save bendruomeniška, tenkinti pačios bendruomenės poreikius ir spręsti problemas. Miesto svarbai bendruomenių aktyvumas suteikia kelis pranašumus – aktyvios bendruomenės padeda kurti stipresnius socialinius ryšius tarp gyventojų, skatina tarpusavio pasitikėjimą ir bendradarbiavimą, tenkina bendruomenės viešuosius poreikius, stiprina demokratines vertybes (LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024) ir suteikia ekonominę naudą. Vienas iš pavyzdžių telkti bendruomenes per kultūrą yra 1985 m. Graikijos kultūros ministrės Melinos Mercouri inicijuotas projektas „Europos kultūros sostinė“ (toliau – EKS). Jo tikslas – atkreipti dėmesį į Europos miestų kultūrinį turtą ir įvairovę, bendrą kultūros paveldą bei menų gyvybingumą. Be to, pastaruoju metu miestai – Europos kultūros sostinės vis dažniau į projektą įtraukia aplinkines teritorijas, taip transformuodami „Europos kultūros sostinės“ projektą į regioninio masto iniciatyvą (EKS, 2024). Per beveik 40 metų EKS išsivystė iš kultūros festivalio į įvairiapusį, visus metus trunkantį mega-renginį, apimantį dešimtis aukšto lygio ir masinio pobūdžio kultūrinių įvykių. Tai apima meno parodas, gatvės meną ir festivalius (Garcia ir Cox, 2013) ir daugybę suinteresuotųjų šalių, pavyzdžiui, menininkų ir piliečių, kultūros organizacijų ir net ambasadų (McAteer et. al., 2013:44). Kultūros sostinės renginiai telkia bendruomenes ir skatina jų įsitraukimą, stiprindami bendruomenių ryšius per festivalius, parodas ir koncertus. Įvairios socialinės grupės – jaunimas, senjorai, imigrantai – taip pat aktyviai įtraukiamos į renginius, siekiant kurti socialinę įtrauktį ir užtikrinti, kad kiekvienas jaustųsi laukiamas. Miestai, pasitelkę šią iniciatyvą, organizuoja švietimo programas, skatinančias kultūrinį ugdymą ir sąmoningumą, taip stiprindami piliečių kultūrinį suvokimą ir socialinę atsakomybę. Be to, „Europos kultūros sostinės“ skatina tvarumą, kurdamos naujas kultūros erdves ir galimybes, kurios ne tik praturtina miestų kultūrinį gyvenimą, bet ir padeda išsaugoti vertingą kultūros paveldą. Taip projektas tampa ne tik kultūrinės raiškos ir meno švente, bet ir ilgalaikio bendradarbiavimo, įtraukties bei tvarumo pavyzdžiu Europos mastu (Richards, 2000).

EKS iniciatyva yra svarbi kultūrinės ir socialinės sąveikos, socialinės įtraukties ir bendruomenės atsparumo ugdymo priemonė. Kultūros sostinės projektai, kurių metu organizuojami įvairūs renginiai – nuo meno parodų iki koncertų – sukuria erdvę bendruomenėms susiburti, dalytis patirtimi ir stiprinti kultūrinę tapatybę. Dalyvavimas šiuose projektuose didina bendruomenių atsakomybės už savo kultūros paveldą jausmą, o renginių pritaikymas įvairioms socialinėms grupėms padeda mažinti atskirtį ir stiprinti solidarumą. Be to, skirtingų kultūrų atstovų dalyvavimas skatina socialinę sanglaudą, o tai padeda išlaikyti kultūrų įvairovę. Šie projektai dažnai skirti pažeidžiamoms grupėms, skatina bendradarbiavimą ir solidarumą, o ilgalaikės kultūros paveldo apsaugos ir socialinių

pokyčių iniciatyvos užtikrina naudos tęstinumą ateities kartoms. Tokiu būdu EKS stiprina vietos ekonomiką, kurdama darbo vietas ir plėtodama turizmą, ir padeda išsaugoti bendruomenės tapatybę.

Be to, dėl EKS projektų bendruomenėse vyksta struktūriniai pokyčiai, pavyzdžiui, gerinama kultūros infrastruktūra, kuri galiausiai tampa nuolatine bendruomenių susitikimų vieta (Liu, 2017). EKS projektai laikomi galinga priemone, skatinančia vietos ekonominę plėtrą, gaivinančia vietos ekonomiką, kuriančia socialinę vertę ir stiprinančia vietos demokratiją (Nermond et al., 2021). Tačiau, pasak Pappas (2014:11), priimant sprendimus ir planuojant tokius didelio masto projektus dažnai vyrauja politinė planavimo strategija, o tai mažina galimybes įtraukti vietos gyventojus ir užtikrinti, kad jų balsas būtų išgirstas. Todėl svarbu nustatyti EKS poveikio bendruomenėms sritis ir įvairius EKS išteklius nukreipti į jų gebėjimų stiprinimą ir įgalinimą, taip prisidedant prie nacionalinio ir regioninio vystymosi ir konkurencingumo didinimo.

Darbo problema ir temos naujumas.

Projekto poveikio vertinimas bei stebėjimas yra neatsiejama bet kurio viešaisiais finansais finansuojamo projekto ir jo įgyvendinimo dalis. EKS poveikio vertinimas yra tapęs savarankiška tyrimų sritimi (Garcia 2005; 2010). Paprastai poveikį siekiama vertinti ir stebėti kiekybiniais rodikliais. Tačiau jie nėra visiškai tinkami vertinant ilgalaikius socialinius ar kultūrinius poveikius (Tursie & Perrin, 2020; Garcia, 2005), nes kiekybinio vertinimo metodai turi tam tikrų trūkumų. Šie trūkumai apima siaurą vertinimo mastą (Immler & Sackers, 2014), vienos poveikio srities (pvz., ekonominės ar kultūrinės) prioritetą (Jones, 2021), susitelkimą į trumpalaikius rezultatus ir įgyvendinimo laikotarpio ribas (t. y. dažniausiai poveikis matuojamas tik tituliniais metais) (Gomes & Librero-Cano, 2018). Be to, taikant kiekybines poveikio vertinimo metodikas stokojama praktinių įžvalgų (Dragičević ir kt., 2015) ir neatsižvelgiama į kiekvieno miesto unikalius bruožus (Žilič Fišer & Kožuh, 2019). Daugeliui suinteresuotų šalių, įskaitant politikos formuotojus, poveikio vertinimas turėtų suteikti įžvalgų apie ilgalaikes projekto renginių pasekmes, kurios yra žymiai svarbesnės nei trumpalaikiai statistiniais duomenimis paremti rezultatai. Nors mokslinėje literatūroje yra bandymų įvertinti poveikį taikant kokybinę metodiką (Steiner ir kt., 2017), tačiau jų nėra daug.

EKS ilgalaikį poveikį vertinę tyrėjai nemažai dėmesio skyrė bendruomenėms. Pažymėtini tyrimai, sieję kultūros projektus su bendruomenės reputacija, pasididžiavimu, bendruomenės jausmo stiprinimu (Farmaki ir kt., 2019; Žilič Fišer ir Kožuh, 2019; Liu, 2018a). Jie apibūdina, kaip kultūriniai projektai gali sustiprinti bendruomenės identitetą ir socialinį ryšį. Tokie projektai ne tik puoselėja kultūrinius mainus, bet ir prisideda prie bendrų Europos vertybių ir identiteto stiprinimo bei palaikymo (Farmaki ir kt., 2019).

Šią problemą nagrinėjantys tyrimai apima gyventojų požiūrio ir palaikymo EKS iniciatyvai tyrimus (Farmaki ir kt., 2019; van der Steen & Richards, 2021), bendruomenės įsitraukimą EKS konkurso, planavimo, įgyvendinimo ir po renginio etapuose (Dova ir kt., 2021) EKS palikimą (Hudec

ir kt., 2019), vietos reikšmės vietos bendruomenei (Boyko, 2008), nuolatinį miesto kultūros sektorių (Bergsgard & Vassenden, 2011; Ebejer ir kt., 2021) socialines naudas ir kaštus (Dragičević ir kt., 2015). Dauguma šių tyrimų nustatė teigiamą socialinį-kultūrinį renginio poveikį, tokį kaip bendruomenės dalyvavimas ir susidomėjimas kultūrinėmis veiklomis, prieinamumo ir įtraukties efektas kultūriniame renginyje, vietos jausmo ir vietos tapatumo stiprinimas (Liu, 2017a), miesto kultūros sektoriaus pajėgumų stiprinimas, infrastruktūros ir miesto įvaizdžio gerinimas kaip bendruomenės gerovės didinimo elementai (Farmaki ir kt., 2019), socialinių ryšių gerinimas (Liu, 2017a). Van der Steen ir Richards (2021) pažymėjo, kad suvokiamos naudos ir kaštai, susiję su bendruomenės prisirišimu, bendruomenės rūpesčiu, išteklių naudojimu ir Europos tapatybe, turėjo įtakos gyventojų palaikymui EKS, siūlydami, kad bendruomenė turėtų būti įtraukta į renginio konkursų, planavimo, įgyvendinimo ir vertinimo procesus (Vujicic, Miroslav et al., 2022).

EKS projekto kokybinis poveikis pasireiškia per įvairias kompleksines dimensijas, kurios tiesiogiai veikia bendruomenių įgalinimą ir kultūrinį vystymąsi. Garcia et al. (2013:26) tyrimai rodo, kad vienas reikšmingiausių kokybinių pokyčių yra sustiprėjęs bendruomenės įsitraukimas į kultūrinį gyvenimą, pasireiškiantis per aktyvesnę savanorystę ir stiprėjančius tarpusavio ryšius. Liu (2014:128-130) pastebi, kad projektas transformuoja vietos gyventojų kultūrinį suvokimą, formuodamas atviresnį požiūrį į tarptautinę kultūrą ir kartu stiprindamas vietinio kultūrinio identiteto vertės supratimą. Palmer-Rae Associates (2004:17) ir O'Callaghan (2012:185-192) tyrimai atskleidžia, kad kokybiniai pokyčiai vyksta ir instituciniame bei urbanistiniame lygmenyje – tobulėja kultūros organizacijų valdymo praktikos, modernizuojama kultūros infrastruktūra, transformuojamas miesto įvaizdis. Lähdesmäki (2014:401-406) pabrėžia projekto indėlį į socialinę sanglaudą, kai per kultūrinės veiklas stiprėja skirtingų socialinių grupių dialogas ir mažėja kultūrinė atskirtis. Richards & Rotariu (2011:34-46) ataskaitose akcentuojama, kad EKS projekto kokybinis poveikis pasireiškia ir per ekonominius bei ilgalaikius kultūrinius pokyčius – vystosi kūrybinės industrijos, gerėja kultūrinio turizmo kokybė, formuojasi nauji kultūriniai tinklai ir stiprėja bendruomenės kultūriniai gebėjimai. Šie pokyčiai dažnai yra ilgalaikiai ir tvarūs, sukuriantys tvirtą pagrindą tolimesniam bendruomenių kultūriniam vystymuisi.

Dėl anksčiau minėtų įžvalgų, būtina ištirti, kokį kokybinį pokytį bendruomenių gyvenime sukuria EKS projektai, susitelkiant į bendruomenių įgalinimą kaip vieną iš kokybinių ir dažniausiai tik ilguoju laikotarpiu atsiskleidžiančių rezultatų. Šio tyrimo naujumas slypi dėmesyje ne tik į trumpalaikius kultūrinių projektų poveikius, bet ir į jų ilgalaikę reikšmę, t. y., į „liekamuosius procesus“ (*legacy*, angl.), kurie išryškėja pasibaigus kultūros projektui ar iniciatyvai. Tai aktualu, nes daugelis tyrimų apsiriboja tiesioginiu projekto vertinimu jo įgyvendinimo metu arba iškart po jo pabaigos, ignoruodami svarbų klausimą – ar sukurti mechanizmai, bendruomenių įsitraukimo ir įgalinimo praktikos išlieka aktyvios bei reikšmingos ilgai.

Darbo objektas. Europos kultūros sostinės projekto poveikis bendruomenių įgalinimui.

Darbo tikslas. Išanalizuoti Europos kultūros sostinės projekto poveikį bendruomenių įgalinimui.

Uždaviniai:

1. Susisteminti žinias apie bendruomenės ir jos įgalinimo sampratas;
2. Apibrėžti bendruomenių įgalinimo požymius;
3. Sukurti Europos kultūros sostinės projekto poveikio bendruomenių įgalinimui konceptualų modelį;
4. Empiriškai patikrinti modelį išanalizuojant „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikį Kauno raj. bendruomenių įgalinimui.

Darbo metodai. Konceptuali analizė atlikta taikant mokslinės literatūros analizės ir sintezės metodus. Empiriniai duomenys rinkti dokumentų analizės, anketinės apklausos ir pusiau struktūrizuotu interviu su Kauno rajono kultūros centrų atstovais ir bendruomenių lyderiais. Dokumentų analizės ir interviu duomenys analizuoti taikant kokybinės turinio analizės metodą, anketinės apklausos metodu rinkti duomenys analizuoti taikant statistinės analizės metodus (deskriptyvinę analizę).

Darbo struktūra. Darbo struktūrą sudaro dvi dalys. Pirmojoje dalyje analizuojamos ir susistemintos bendruomenės įgalinimo sampratos, apibrėžiami bendruomenių įgalinimo požymiai, kuriamas Europos kultūros sostinės projekto poveikio bendruomenių įgalinimui konceptualus modelis. Antroje dalyje aprašomas empirinio tyrimo kontekstas, pagrindžiama empirinio tyrimo metodologija ir pateikiami empirinių duomenų analizės rezultatai, kurie atskleidžia Kauno Europos kultūros sostinės projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikį Kauno raj. bendruomenių įgalinimui.

Darbą sudaro: įvadas, teorinė dalis, empirinė dalis, išvados ir rekomendacijos. Darbo apimtį sudaro 76 psl., juose pateikta 26 paveikslų, 5 lentelių, 6 priedai. Literatūros sąrašė pateikiami 82 šaltiniai, iš kurių 19 yra lietuvių kalba, 63 anglų kalba.

1. EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS POVEIKIO BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI KONCEPTUALI ANALIZĖ

1.1. Bendruomenės samprata

Norint įsigilinti į pačios bendruomenės sampratą privaloma ieškoti sąvokos ištakų. Bendruomenės sąvoką sunku apibrėžti, nes vis dar vieningai nesutariama, ką reikėtų laikyti bendruomene (Leliūgienė, Sadauskas 2011). Worsley buvo pirmasis, kuris savo knygoje „New Introductory Sociology“ (1987) pasiūlė bendruomenės sąvoką sieti su geografinė vietoje, taip išplėsdamas sąvoką. Jis taip pat pirmasis pasiūlė, kad šis terminas turėtų būti vartojamas bendradarbiavimo siekiant tikslo kontekste. Bendruomenė apibrėžiama kaip tipiškas socialinis bendradarbiavimas, sukuriantis bendrumo dvasią ir jausmus. Tai reiškia, kad bendruomenę gali sudaryti ne tik netoli vienas kito gyvenantys kaimynai. Kvieskienė (2003) siūlo analizuoti bendruomenes pagal šiuos kriterijus:

1. Bendruomenė – kaip geografinė teritorija;
2. Bendruomenė – kaip įvairių santykių ir tarpusavio santykių rinkinys;
3. Bendruomenė – kaip tam tikrų savybių ir santykių apibūdinimas.

Šiame darbe dėmesys bus skiriamas rajono bendruomenėms, esančioms Kauno rajono teritorijoje.

Anot Leliūgienės ir Sadausko (2011: 1288), dažniausiai bendruomenės yra skirstomos į dvi grupes – interesų ir vietos. Vietos arba teritorinei bendruomenei būdinga konkreti, istoriškai susiformavusi aplinka, kur vyksta žmogaus socializacija. Leliūgienė ir Sadauskas (2011) pabrėžia, jog analizuojant vietos bendruomenę labai svarbu nusistatyti teritorines ribas. Brueggemann (2006) teigimu, bendruomenė turi būti tapatinama su konkrečia fizine vieta ir pačia bendruomene tiek jos nariams, tiek pašaliniais asmenims. Ši vietovė yra susieta su teritorija, kuri turi aiškiai nustatytas ribas, todėl miestas ar vietos valdžia tampa bendruomenės dalimi. Tokios bendruomenės teritorijos paprastai nustatomos remiantis politiniais sprendimais, kaip vietos valdžios nutarimai ar teritorijų planavimo komisijų sprendimai. Štuopytė (2002) teigianti, jog pagrindiniai interesai, jungiantys žmonių grupę, yra socialiniai ir moraliniai ryšiai (Leliūgienė, Sadauskas, 2011). Tačiau svarbu pabrėžti, jog teritorinei bendruomenei vienas iš svarbiausių aspektų, nurodantis priklausomumą, yra teritorija. Anot Leliūgienės ir Sadausko (2011), „vietos bendruomenė įvardijama kaip grupė žmonių, gyvenančių apibrėžtoje teritorijoje, susijusių bendru interesu ir vidiniu jausmu, jog jie priklauso tai pačiai žmonių grupei.“ Tyrinėjant bendruomenės sąvoką, moksliniame diskurse išryškėja keli esminiai elementai. Kaip pabrėžia Senkus (2004:14), bendruomenės visų pirma jungia trys

pagrindiniai bruožai: teritorija, kurioje vyksta kasdienė veikla, socialinė interakcija tarp bendruomenės narių, ir tvirti tarpusavio ryšiai, besiformuojantys per ilgalaikį bendravimą. Šį teorinį bendruomenės supratimą papildomai praturtina Dambrauskienės (2002:9) įžvalga apie bendruomeninės veiklos pagrindus. Jos teigimu, šiuolaikinės bendruomenės remiasi įsitikinimu, kad efektyviam problemų sprendimui ir poreikių tenkinimui būtina ne tik vidinė sanglauda, bet ir aktyvus bendradarbiavimas su vietos valdžia bei kitomis organizacijomis. Toks požiūris pabrėžia, kad bendruomenės nėra izoliuoti dariniai, o veikia platesnėje socialinėje sistemoje. Taigi, apibrėžiant vietos bendruomenę nurodomos šios pagrindinės charakteristikos: teritorinė priklausomybė ir tarpusavio ryšys.

Kalbant apie miesto bendruomenių socialumą, buvo pastebėtas susvetimėjimas, mažas bendruomeniškumo jausmas, individualizmas (Leliūgienė, Sadauskas, 2011:1293). Šių bendruomenių ryšius sudaro specializuoti santykiai, o ne pagalbos ryšys, i. t. y. bendruomenės nariai naudoja skirtingus ryšių tipus, norėdami gauti tam tikrų specifinių išteklių. Mieste individai nėra įtraukiami į tradicines artimas ir glaudžiai susijusias bendruomenes, tačiau nuolat manevruoja tarp retų, erdvėje pasklidusių ir dažnai kintančių tinklų. Miesto bendruomenės nėra kaimynystės bendruomenės, tai greičiau išsklaidyti tinklai, kurie atlieka paramos ir socialumo funkcijas (Leliūgienė, Sadauskas, 2011:1293).

1 lentelė

Bendruomenės sampratos

Autorius	Bendruomenės sąvoka
Leliūgienė ir Sadauskas (2011)	Bendruomenės skirstomos į dvi grupes – interesų ir vietos. Vietos bendruomenei būdinga konkretus teritorinis ryšys, istoriškai susiformavusi aplinka, kur vyksta socializacija. Teritorinė priklausomybė ir tarpusavio ryšys yra pagrindinės vietos bendruomenės charakteristikos.
Brueggemann (2006)	Bendruomenė turi būti tapatinama su konkrečia fizine vieta, kuri turi aiškiai nustatytas ribas, ir turi būti pripažįstama tiek narių, tiek pašalinių asmenų.
Štuopytė (2002)	Pagrindiniai interesai, jungiantys žmonių grupę, yra socialiniai ir moraliai ryšiai.
Senkus (2004)	Bendruomenės visų pirma jungia trys pagrindiniai bruožai: teritorija, kurioje vyksta kasdienė veikla, socialinė interakcija tarp bendruomenės narių, ir tvirti tarpusavio ryšiai, besiformuojantys per ilgalaikį bendravimą.
Dambrauskienė (2002)	Šiuolaikinės bendruomenės remiasi įsitikinimu, kad efektyviam problemų sprendimui ir poreikių tenkinimui būtina ne tik vidinė sanglauda, bet ir aktyvus bendradarbiavimas su vietos valdžia bei kitomis organizacijomis.

Sudaryta pagal Leliūgienė ir Sadauskas (2011), Brueggemann (2006), Štuopytė (2002), Senkus (2004)

Bendruomenės sąvoka yra įvairiapusė ir apibrėžiama pagal teritorinį ryšį, socialinius santykius ir bendradarbiavimą. Vietos bendruomenėms svarbiausi yra teritorinė priklausomybė ir

tvirti tarpusavio ryšiai, o šiuolaikinės bendruomenės dažnai remiasi bendradarbiavimu su vietos valdžia ir kitomis organizacijomis. Miestuose bendruomenių ryšiai dažnai silpnėja dėl individualizmo ir atskirties, tačiau bendruomenės išlieka svarbiomis socialinėmis struktūromis. Įgaliotos bendruomenės gali pačios valdyti savo išteklius, spręsti kasdienes problemas ir aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, o tai lemia ne tik geresnę gyvenimo kokybę, bet ir stipresnį socialinį kapitalą. Tokios bendruomenės tampa pajėgios tvariai vystytis, kurti ilgalaikę vertę savo nariams ir aplinkai, o jų aktyvumas ir savarankiškumas leidžia joms veiksmingai kovoti su diskriminacija ir siekti socialinio teisingumo. Skirtingų autorių pateikti „bendruomenės“ apibrėžimai pateikiami 1 lentelėje:

Apibendrinant galima teigti, kad bendruomenės sąvoka yra sudėtinga ir turi įvairių interpretacijų. Nors Worsley (1987) buvo pirmasis, kuris bendruomenę susiejo su geografinė vietoje ir socialiniu bendradarbiavimu, šiuolaikiniai tyrėjai, kaip Leliūgienė ir Sadauskas, pabrėžia, jog bendruomenės apibrėžimas gali būti grindžiamas tiek interesais, tiek vietos ypatumais. Analizuojant vietos bendruomenes, ypatingai akcentuojamas teritorinis ryšys bei narių vidinis priklausomumo jausmas. Vis dėlto miestuose, kur dominuoja individualizmas ir susvetimėjimas, bendruomenės ryšiai tampa mažiau tvirti, o socialiniai tinklai išsklaidyti. Taigi, nors bendruomenės apibrėžimas gali skirtis, teritorijos ir tarpusavio santykių reikšmė išlieka pagrindiniais faktoriais.

1.2. Bendruomenės įgalinimo samprata

Įgalinimas yra daugialypė sąvoka, kurios interpretacija priklauso nuo disciplinos, konteksto ir tyrimo perspektyvos. Ši problematika kyla dėl to, kad įgalinimas yra glaudžiai susijęs su įvairiomis socialinėmis, psichologinėmis ir organizacinėmis paradigmomis. **Jį galima apibrėžti tiek kaip procesą, tiek kaip rezultatą, o šie du požiūriai dažnai persipina ir papildo vienas kitą.** Bendruomenių įgalinimo klausimas tampa vis aktualesnis, nes globalūs socialiniai pokyčiai, ekonominė nelygybė, politiniai konfliktai ir kiti iššūkiai verčia ieškoti naujų būdų stiprinti ir suteikti galių visuomenei ir įvairioms jos socialinėms grupėms. Daugelis autorių, nagrinėdami įgalinimo sampratą, pabrėžia, kad ideologinės ir istorinės šios koncepcijos šaknys slypi Freire'o (2000), Brazilijos pedagogo, darbuose. Pasak Freire'o (2000), įgalinimo teorijoje pagrindinis mokymosi tikslas yra socialinė transformacija, siekiant kurios paneigiami tikrovę aiškinantys mitai, o žmonės įgauna gebėjimą kritiškai analizuoti savo aplinką, suvokti jos struktūras ir įgyvendinti pokyčius. Tai socialinis ugdymas, kuris skatina žmones iš naujo įvertinti savo istoriją ir vaidmenį visuomenėje, paverčiant juos aktyviais pokyčių dalyviais ir savo likimo kūrėjais.

Įgalinimo koncepcija neapsiriboja tik edukacija; ji plačiai taikoma ir įvairiose kitose srityse, tokiose kaip socialiniai judėjimai, psichologija, ekonomika ir politika. Įgalinimo sąvoka moksliniuose šaltiniuose pradėjo vis dažniau rodytis apie 1970-uosius metus socialinių mokslų, psichologijos

(Simon, 1994), vėliau ir verslo srityse. Jos kilmės ir įkvėpimo šaltiniai siejami su įvairiomis sritimis, tokiomis kaip feminizmas, Froido psichologija, teologija, juodaodžių teisių judėjimas, Gandi mokymas (Simon, 1994; Cornwall ir Brock, 2005). Pirmiausia šie principai buvo taikomi mažumų ir marginalizuotų grupių teisėms užtikrinti, tačiau vėliau išplito į platesnį kontekstą, apimančią įvairias socialines ir ekonomines grupes.

Įgalinimas dažnai apibrėžiamas kaip asmenų ir grupių gebėjimas veikti siekiant savo gerovės ir socialinio teisingumo, taip pat jų teisė dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su jų gyvenimu ir ateitimi. Šie principai atsirado iš tyrimų ir socialinių intervencijų, ypač tiriant neturtingas ir marginalizuotas gyventojų grupes Jungtinėse Amerikos Valstijose (Simon, 1994). Po to, kai buvo išleista Solomon knyga „Black Empowerment: Social Work in Oppressed Communities“ (1976), įgalinimo terminas tapo plačiai vartojamas socialinių paslaugų teikėjų ir tyrėjų. Jos dėka buvo išplėtotą idėja apie socialinį įgalinimą, kaip procesą, leidžiantį pažeidžiamoms grupėms perimti kontrolę ir formuoti savo gyvenimus, o ne būti pasyviais socialinės pagalbos gavėjais.

Septintajame dešimtmetyje, ypač po 1976 m., šis terminas vis dažniau buvo vartojamas kalbant apie socialinio protesto judėjimus, kovą už teises ir socialinius įvykius, kuriuose dalyvavo marginalizuotos grupės. Be to, įgalinimo sąvoka buvo vartojama ne tik kaip kovos su diskriminacija priemonė, bet ir kaip būdas stiprinti bendruomenių socialinę struktūrą ir didinti jų politinį dalyvavimą. Ši sąvoka tapo kertiniu akmeniu kuriant socialinius judėjimus, kurie reikalavo aktyvesnio dalyvavimo vietos bendruomenėse ir tokių teisių, kaip balsavimo teisė, ekonominės galimybės ir galimybė įgyti išsilavinimą.

Kaip pažymi Laverackas (2001), bendruomenių įgalinimo rezultatas pasireiškia bendruomenių gebėjimu valdyti savo išteklius ir veiksmingai spręsti kasdienes problemas. Šio įgalinimo poveikis pasireiškia ne tik didesnėmis sprendimų priėmimo galiomis, bet ir išaugusiu bendruomenės narių pasitikėjimu savimi bei jų gebėjimu daryti reikšmingą poveikį socialinei, ekonominei ir politinei aplinkai. Įgalinta bendruomenė, tarsi anksčiau pasėtos sėklos brandinamas vaisius, demonstruoja geresnius gebėjimus spręsti problemas, sėkmingai saugo ir plėtoja kultūrinės tradicijas, turi tvirtus vidinius ryšius tarp savo narių ir užtikrina tvarų savo aplinkos vystymąsi.

Nagrinėjant įgalinimą kaip rezultatą, Venclovienė (2015:119) teoriškai konceptualizuoja du pagrindinius įgalinimo tipus. Pirmasis – individualus įgalinimas, kurio rezultatas yra pasiektas asmens savarankiškumas ir sustiprėję gebėjimai savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą. Šio įgalinimo tipo rezultatai matomi per išugdytas individualias kompetencijas, sustiprėjusią asmeninę atsakomybę ir pagerėjusius sprendimų priėmimo įgūdžius. Antrasis tipas – grupinis įgalinimas, kurio rezultatas yra pagilėjęs kolektyvinis sąmoningumas ir efektyviai veikiantys savitarpio pagalbos mechanizmai. Šio įgalinimo tipo rezultatai atsiskleidžia per sustiprėjusią grupės narių tarpusavio paramą, sėkmingą bendrą tikslų įgyvendinimą ir efektyvų kolektyvinį problemų sprendimą. Grupinio įgalinimo

rezultatai taip pat apima sustiprintą bendruomenės socialinį kapitalą ir aiškią kolektyvinę tapatybę. Abiejų įgalinimo tipų rezultatai nėra atskirti vienas nuo kito – jie dažnai sustiprina vienas kitą ir sukuria papildomą vertę. Individualaus įgalinimo rezultatai prisideda prie grupinio įgalinimo sėkmės, nes įgalinti individai efektyviau prisideda prie grupės tikslų, o grupinio įgalinimo pasiekimai savo ruožtu sukuria palankią aplinką tolesniam individualiam augimui ir tobulėjimui. Bendruomenių įgalinimo sampratos pagal skirtingus autorius pateikiamos 2 lentelėje.

2 lentelė

Bendruomenių įgalinimo sąvokos

Autorius	Bendruomenių įgalinimo sąvoka
Freire (2000)	Bendruomenių įgalinimas – socialinių, psichologinių ir organizacinių veiksmų visuma, kuri stiprina bendruomenių gebėjimus, savivertę ir aktyvumą.
Solomon (1976)	Įgalinimas kaip procesas, leidžiantis marginalizuotoms bendruomenėms perimti kontrolę ir formuoti savo gyvenimus.
Simon (1994)	Įgalinimas kaip gebėjimų stiprinimas ir teisė dalyvauti sprendimuose, susijusiuose su žmonių gyvenimu ir ateitimi.
Laverack (2001)	Įgalinimas kaip rezultatas, atsiskleidžiantis per bendruomenių įgytą gebėjimą savarankiškai valdyti savo išteklius ir efektyviai spręsti kasdienes problemas.
Cornwall ir Brock (2005)	Įgalinimas kaip socialinio vystymosi ir kovos su diskriminacija priemonė, skatinanti bendruomenių aktyvumą ir tvarumą.
Venclovienė (2015)	Individualus įgalinimas, kurio rezultatas yra pasiektas asmens savarankiškumas ir sustiprėję gebėjimai savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą. grupinis įgalinimas, kurio rezultatas yra pagilėjęs kolektyvinis sąmoningumas ir efektyviai veikiantys savitarpio pagalbos mechanizmai.

Sudaryta pagal Freire (2000), Solomon (1976), Simon (1994), Laverack (2001), Cornwall ir Brock (2005), Venclovienė (2015).

Šiame magistriniame darbe bendruomenių įgalinimas apibrėžiamas kaip rezultatas ir procesas, kurio metu stiprinami bendruomenių gebėjimai, savigarba ir savarankiškumas, suteikiant joms galimybę kontroliuoti ir aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su jų gyvenimu ir ateitimi. Jis apima socialinių, psichologinių ir organizacinių veiksmų derinį, leidžiantį bendruomenėms spręsti problemas ir siekti tvaraus vystymosi. Įgalinimas taip pat yra būdas kovoti su diskriminacija skatinant bendruomenių dalyvavimą ir įgalinimą. Kad būtų užtikrintas ilgalaikis tvarumas, bendruomenės turi gebėti valdyti savo išteklius ir priimti sprendimus, kurie teigiamai veikia jų gyvenimo kokybę ir socialinę gerovę.

1.3. Bendruomenės įgalinimo požymiai

Bendruomenių įgalinimo poveikis bendruomenei gali būti analizuojamas per kelias pagrindines dimensijas: ekonominę, socialinę ir kultūrinę. Ekonominiu požiūriu menas ir kultūra gali

skatinti vietos plėtrą, pritraukdami investicijas ir inovacijas. Kaip pažymi Stonytė, Jurėnienė (2016) kultūriniai renginiai gali tapti priemone, stiprinančia vietos ekonomiką – jie ne tik pritraukia kultūrinius turistus, bet ir sukuria galimybes naujoms verslo iniciatyvoms bei inovacijoms. Be to, kultūriniai projektai generuoja paklausą ir kituose sektoriuose, tokiuose kaip viešbučių paslaugos, maitinimas ir kt., todėl jų poveikis vietos ekonomikai yra daugialypis. Stonytė, Jurėnienė (2016), remdamosios McCarthy (2002), išskiria meninių veiklų poveikį bendruomenei, akcentuodamos ir veiklų stebėjimo svarbą. Pastebima, kad dalyvaujant tokiuose renginiuose prisidedama prie vietos ekonomikos stiprinimo – išlaidos veikloms skatina vietinių įstaigų ir verslų plėtrą.

Socialiniu aspektu meninės veiklos atlieka svarbų vaidmenį stiprinant bendruomenės ryšius ir ugdant solidarumą. Gaižutis (1998) teigia, kad „menas harmonizuoja žmonių bendravimo formas ir padeda kurti socialinius ryšius“. Jurėnienė, Stonytė, tyrimai (2016) rodo, kad „dalyvavimas kultūrinėje veikloje ne tik skatina asmeninį tobulėjimą, bet ir stiprina bendruomenės solidarumą padedant pasiekti bendruomeninius tikslus“. Meninės veiklos taip pat skatina aktyvų bendruomenės narių įsitraukimą ir dalyvavimą, todėl jos tampa svarbiu socialinės integracijos įrankiu. Remiantis tais pačiais Stonytės, Jurėnienės (2016) tyrimais, stebint menines veiklas socialinis aspektas pasireiškia ties bendruomenės subūrimu ir bendravimu. Dalyvaujant tokio pobūdžio veiklose šios, kaip teigia mokslininkės, sumažėja bendras ir jaunimo nusikalstamumas, skatinama bendruomenės kultūrinė įvairovė.

Kultūrinė dimensija apibūdina vietos identitetą ir pabrėžia kultūrinės vertybės svarbą. Dvorak (2018) pabrėžia, kad menas ir kultūrinis paveldas ne tik yra tautos vertybė, bet ir veikia kaip visuomenės vystymosi variklis. Kūrybinės industrijos ir kultūrinės veiklos skatina kūrybiškumą bei inovacijas, formuodamos atvirą ir dinamišką kultūrinę aplinką. Menas taip pat turi galingą poveikį visuomenės vertybėms, formuodamas bendrą požiūrį į kultūrą ir jos reikšmę kasdieniniame gyvenime. Jurėnienė, Stonytė, (2016) pabrėžia, jog dalyviai stebėdami menines veiklas kuria bendruomenės tapatumo jausmą bei skatina saviraišką su tolerancija. Dalyvaujant tokio pobūdžio veiklose padidina kolektyvinės tapatybės ir efektyvumo jausmą.

Apibendrinant šį skyrių, galima prieiti prie išvados, jog kultūros ir meno projektai turi svarbų poveikį socialiniam, ekonominiam ir kultūriniam vystymuisi. Ekonominiu požiūriu meninės veiklos skatina vietos plėtrą ir investicijas, socialiai stiprina bendruomenės ryšius ir solidarumą, o kultūriškai formuoja vietos identitetą ir pabrėžia kultūrinių vertybių svarbą. Tokie projektai ne tik prisideda prie kūrybinių inovacijų, bet ir skatina socialinę integraciją bei bendruomenės narių aktyvumą.

Bendruomenės įgalinimo požymiai rodo, kaip veiksmingai bendruomenė gali veikti ir vystytis pati. Pasak Zimmerman, M. A. ir Rappaport, J. (1998), įgalintai bendruomenei būdingi konkretūs, pastebimi rezultatai, kurie rodo jos brandą ir savarankiškumą. Šie rezultatai sudaro tvirtą pagrindą tolesniam bendruomenės vystymuisi.

Kultūrinio ir socialinio kapitalo stiprinimas, kurį išsamiai tyrinėjo Bhattacharya J. (2023), pasireiškia aktyviu kultūriniu gyvenimu, stipriais socialiniais tinklais ir bendrų vertybių propagavimu. Mokslininkai pabrėžia, kad įgalintoms bendruomenėms būdingas didesnis tarpusavio pasitikėjimas ir solidarumas. Ši savybė taip pat padeda stiprinti bendruomenės tapatybę ir užtikrinti tradicijų tęstinumą, o tai labai svarbu ilgalaikiai bendruomenės gerovei.

Bendruomenės atvirumo požymis, kurį tyrė Kim ir Ball-Rokeach (Kim & Ball-Rokeach, 2021), pasireiškia aktyvia išorine komunikacija, skaidriu dalijimusi informacija ir glaudžiu bendradarbiavimu su partneriais. Tyrėjai pabrėžia, kad atviros bendruomenės pasižymi didesniu pasitikėjimu ir geresniu tarpžinybiniu bendradarbiavimu. Ši savybė taip pat palengvina keitimąsi naujomis idėjomis ir patirtimi, o tai neatsiejama nuo sėkmingos bendruomenės plėtros.

Išmanymo ir pasirengimo požymis, kurį išsamiai analizuoja Chaskin R. J. (2021), pasireiškia sistemingu infrastruktūros plėtojimu, veiksmingu išteklių valdymu ir kokybišku paslaugų teikimu. Mokslininkai pažymi, kad gerai pasirengusios bendruomenės pasižymi aukštesne paslaugų kokybe ir geresniu poreikių tenkinimu. Šis požymis užtikrina tvarų bendruomenės augimą ir gebėjimą prisitaikyti prie kintančių sąlygų.

Phillips, R. ir Pittman, R. H. (2022) nagrinėtas įtraukties požymis pasireiškia aktyviu piliečių dalyvavimu, demokratiniu valdymu ir lygiomis galimybėmis. Tyrėjai pabrėžia, kad įtraukioms bendruomenėms būdingas aukštesnis narių dalyvavimo lygis ir geresnis interesų atstovavimas. Šis požymis padeda užtikrinti, kad būtų patenkinti visų bendruomenės narių poreikiai ir palaikoma socialinė sanglauda.

Iniciatyvumo požymis, kaip teigia Zimmerman, M. A., ir Rappaport, J. (1988), pasireiškia savarankišku problemų sprendimu, aktyviais veiksmais ir lyderystės ugdymu. Tyrėjai nustatė, kad iniciatyvios bendruomenės pasižymi didesniu gebėjimu spręsti problemas ir geriau prisitaikyti prie pokyčių. Ši savybė skatina bendruomenės narius dalyvauti ir prisiimti atsakomybę.

Mathie, A. ir Cunningham, G. (2023) analizuoja kūrybiškumo savybę, kuri pasireiškia novatoriškų sprendimų paieška, lanksčiu požiūriu ir naujų metodų naudojimu. Tyrėjai pabrėžia, kad kūrybingos bendruomenės yra inovatyvesnės ir geriau prisitaiko prie naujų aplinkybių. Ši savybė padeda bendruomenei rasti unikalių sprendimų ir kurti pridėtinę vertę.

Savarankiškumo požymis, kurį išsamiai nagrinėjo Craig G. (2022), pasireiškia savarankišku sprendimų priėmimu, savivaldumu ir finansiniu stabilumu. Mokslininkai pastebėjo, kad autonomiškos bendruomenės pasižymi didesniu atsparumu ir geresniu išteklių valdymu. Šis požymis užtikrina bendruomenės savarankiškumą ir ilgalaikį gyvybingumą. Bendruomenės įgalinimo požymiai apibendrinti 3 lentelėje:

3 lentelė

Bendruomenės įgalinimo požymiai

Požymis	Pasireiškimas	Rezultatas bendruomenei
Atvirumas	Aktyvi išorinė komunikacija, skaidrus informacijos dalijimasis, bendradarbiavimas	Didesnis pasitikėjimas, geresnis tarpinstitucinis bendradarbiavimas
Išmanymas ir pasirengimas	Sisteminga infrastruktūra, efektyvus išteklių valdymas, kokybiškos paslaugos	Aukštesnė paslaugų kokybė, geresnis poreikių tenkinimas
Įtrauktis	Aktyvus piliečių dalyvavimas, demokratinis valdymas, lygios galimybės	Didesnis narių aktyvumas, geresnis interesų atstovavimas
Iniciatyvumas	Savarankiškas problemų sprendimas, proaktyvūs veiksmai, lyderystė	Geresnis gebėjimas spręsti iššūkius, prisitaikymas prie pokyčių
Kūrybiškumas	Inovatyvių sprendimų paieška, lankstus požiūris, nauji metodai	Didesnis inovatyvumas, geresnis prisitaikymas
Autonomiškumas	Nepriklausomas sprendimų priėmimas, savarankiškas valdymas	Didesnis tvarumas, geresnis išteklių valdymas
Solidarumas	Tarpusavio pasitikėjimas, stiprūs socialiniai tinklai	Didesnis tarpusavio pasitikėjimas, bendruomenės identiteto stiprinimas

Sudaryta pagal Kim & Ball-Rokeach (2021), Chaskin. R. J. (2021) Mathie, A., & Cunningham, G. (2023), Craig, G. (2022), Bhattacharyya, J. (2023), Phillips, R., & Pittman, R. H. (2022), Zimmerman, M. A., & Rappaport, J. (1988)

Šie požymiai demonstruoja, kad įgalinta bendruomenė pasižymi aiškiais kokybiniais pokyčiais, kurie užtikrina ilgalaikį bendruomenės klestėjimą ir tvarumą. Kiekvienas rezultatas stiprina bendrą bendruomenės gebėjimą savarankiškai tvarkytis ir kurti geresnę ateitį savo nariams. Bendruomenės įgalinimas - tai rezultatas, kai vietos bendruomenės tampa savarankiškos, gebančios priimti sprendimus ir aktyviai dalyvauti kuriant savo gerovę. Tai pasiekama, kai bendruomenės nariai įgyja reikiamų įgūdžių, žinių ir išteklių, kad galėtų veiksmingai spręsti savo poreikius ir problemas (Perkins ir Zimmerman, 1995). Įgalintai bendruomenei būdingas aktyvumas, stiprūs socialiniai ryšiai ir savarankiškumas, o tai prisideda prie tvaraus vietos vystymosi ir gerovės (Wallerstein, 2006). Šis rezultatas pasiekiamas dalyvaujant priimant sprendimus, kuriant socialinį kapitalą ir pasinaudojant galimybėmis, todėl bendruomenės gali veiksmingai valdyti savo gyvenimo kokybę ir prisidėti prie ilgalaikio vystymosi (Kabeer, 1999). Kitame skirsnyje bus aptariama geroji (Valetoje ir Maribore) ir blogoji (Briugėje) praktika, susijusi su bendruomenių įgalinimu įgyvendinant EKS projektą.

1.4. Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenėms atvejų analizė

Norint tirti, kokią poveikį turi tokio masto projektai bendruomenėms, galima remtis ir kitų miestų pavyzdžiais bei jų monitoringo rezultatais. 2022 m. Yuha Jung, Neville Vakharia ir Marilena Vecco išleista knyga „Arts and Cultural Management“ skyriuje apie EKS padarinius bendruomenėms Giovanni Schiuma, Daniela Carlucci, Francesco Santarsiero ir Rosaria Lagrutta apibendrina kelių žymių miestų rezultatus, kurie tyrinėjo padarinius po projekto. Didelis dėmesys skiriamas

makroaplinkos poveikiui, susijusiam su EKS projektu. Kai kurie mokslininkai kaip Ebejer, Xuereb ir Avellino 2021; Nobili 2005; Richard ir Wilson 2004; Tursie ir Perrin 2020 analizavo mega projekto poveikį miesto įvaizdžio kūrimui ir repozicionavimui, taip pat socialiniams rezultatams. Be to, išskyrė mikrolygmens efektus, kuriuos tokie renginiai sukelia piliečiams bei organizacijoms, tiesiogiai dalyvaujančioms jų įgyvendinime. Šiuo atžvilgiu Fišer ir Kožuh (2019) bei Steen ir Richards (2021), sutelkę dėmesį atitinkamai į Mariboro (EKS 2012 m.) ir Valletos (EKS 2018 m.) atvejus, analizavo EKS projekto poveikį bendruomenės reputacijos ir pasididžiavimo jausmams. Tyrimo rezultatai parodė, kad pirmoje EKS metų pusėje Mariboro 2012 m. gyventojai labiau didžiavosi renginiu nei kitų Slovėnijos regionų gyventojai, tačiau metų pabaigoje situacija apsivertė – slovėnai iš kitų šalies dalių labiau vertino EKS nei patys Mariboro gyventojai. Panaši tendencija buvo pastebėta ir kituose tyrimuose, kur miestų lankytojai iš kitų vietovių aukščiau vertino renginio vietą nei vietiniai gyventojai. Šis pokytis buvo aiškinamas Slovėnijos nedideliu gyventojų skaičiumi ir teritorija, todėl kitų šalies dalių gyventojai galėjo labiau tapatintis su EKS miestu (Fišer ir Kožuh, 2019:1069). Be to, antroje EKS metų pusėje daugiau žmonių iš kitų šalies regionų dalyvavo renginiuose, todėl jie labiau žinojo apie EKS Maribore nei patys Mariboro gyventojai. Tyrinėjant Valetos 2018 atvejį, tyrėjai taikė socialinių mainų teoriją aiškindamiesi vietinių gyventojų nuomonę į EKS projektą. Jie ištyrė, jog tokio tipo mega-renginys prisideda prie teigiamo turizmo suvokimo ir mega-renginių gyventojų požiūrio formavimo (Steen ir Richards, 2021). Apklausa parodė, kad dauguma respondentų remia EKS veiklą, įskaitant EKS programą, kitus kultūrinius renginius, Maltos, kaip turistinės vietovės, populiarinimą ir bendruomenės veiklą. Gyventojai taip pat manė, kad renginio nauda bus didesnė už išlaidas ir aktyviai rėmė projektą. Tyrimas parodė, kad projekto idėją labiau palaikė tie gyventojai, kurie manė, kad renginys duos teigiamos ekonominės, kultūrinės ir socialinės naudos, o tie, kurie manė, kad poveikis bus neigiamas, palaikė mažiau. Svarbu pažymėti, kad, be ekonominių ir socialinių aspektų, tokie veiksniai kaip prisirišimas prie bendruomenės, rūpinimasis vieta ir europietiško identiteto jausmas taip pat buvo svarbūs remiant renginį. Gyventojai, kuriems būdingas stiprus prisirišimo prie bendruomenės ir europietiško identiteto jausmas, buvo labiau linkę vertinti renginio naudą ir mažiau linkę įžvelgti trūkumus. Vis dėlto tyrimas turi tam tikrų apribojimų: duomenys buvo renkami prieš pat renginį ir gali neatspindėti ilgalaikių gyventojų nuotaikos pokyčių.

Boyko (2008) nagrinėjo EKS programos poveikį vietos bendruomenei Briugės mieste, daugiausia dėmesio skirdamas socialiniam, fiziniam ir psichologiniam renginio poveikiui vietos gyventojams. Buvo išsiaiškinta, jog dauguma gyventojų manė, kad jų poreikiai nebuvo patenkinti per „Briugė 2002“ kultūrinių metų laikotarpį. Gyventojų ir organizatorių suvokimai apie renginio tikslus dažnai skyrėsi: dauguma gyventojų manė, kad kultūriniai metai buvo orientuoti į turistus, tuo tarpu organizatoriai teigė, kad renginiai buvo skirti tiek lankytojams, tiek gyventojams. Tokie skirtumai

rodo organizatorių nepakankamą susidomėjimą vietinių gyventojų nuomonėmis ir ilgalaikiais miesto poreikiais. Daugeliui gyventojų simbolinis renginys nepagerino Briugės miesto įvaizdžio, nes gyventojų poreikiai tokie kaip gyventojų įtraukimas į renginių planavimą, jų nuomonės išklausymas, bendruomenės ryšių stiprinimas, nebuvo patenkinti. Jie pageidavo daugiau dalyvavimo organizuojant kultūrinius metus, atskirų erdvių, skirtų gyventojams, kad jie galėtų bendrauti be turistų ir skirtingų suinteresuotųjų grupių, įskaitant gyventojų grupes, įtraukimo. Briugės gyventojų apklausų ir interviu analizė atskleidė, kad organizatoriai dažnai ignoravo vietos gyventojų poreikius, orientuodamiesi į turistus. Gyventojai jautė, kad jų interesai nebuvo svarbūs įgyvendinant „Briugė 2002“ projektą ir kad jie turėtų būti daugiau įtraukiami į planavimo procesą. Siekiant geresnio vietos kultūros akcentavimo, organizatoriai turėjo bendradarbiauti su gyventojais, kad suprastų, kurie kultūros elementai jiems svarbūs. Boyko (2008) mano, kad tinkamai įtraukiant gyventojus į renginių planavimą, buvo galima sumažinti neigiamus renginių padarinius ir padidinti gyventojų pasididžiavimą savo miestu (reference į kas taip mano). Kartu Boyko (2008) siūlė rasti pusiausvyrą tarp turistų ir gyventojų poreikių bei kultūrinių artefaktų apsaugos. Istoriniai miestai, priklausantys nuo turizmo, turi atidžiai vertinti turistų poveikį savo ištekliais. Gerindami bendravimą ir skaidrumą planavimo procese, organizatoriai gali geriau tenkinti gyventojų poreikius ir sukurti renginius, kurie patiktų visiems suinteresuotiems.

Tiriant Europos kultūros sostinės (EKS) projektų poveikį bendruomenėms, akivaizdu, kad rezultatai labai priklauso nuo miestų specifikos, renginio organizavimo strategijų ir gyventojų dalyvavimo lygio. Mariboro atvejis (2012) rodo, kad gyventojų pasididžiavimas renginiu iš pradžių buvo aukštas, tačiau vėliau sumažėjo, nes miestiečiai nejausdavo tokio paties vertinimo, kaip atvykę turistai. Tuo tarpu Valetyje (2018) gyventojai akcentavo teigiamą renginio poveikį turizmui ir bendruomenės veikloms, pabrėždami, kad stiprus bendruomenės ryšys ir europinės tapatybės jausmas skatino paramą EKS projektui. Tačiau ir čia buvo svarbu, kad gyventojai matytų realią naudą iš renginio, kitaip jų požiūris galėjo pasikeisti. Briugės mieste (2002) situacija buvo kritiška, nes gyventojai jautėsi ignoruojami, o organizatoriai dažnai orientavosi tik į turistus, todėl renginys nesukėlė laukiamo teigiamo poveikio. Apibendrinant, sėkmingi EKS projektai, kaip Valetyje, pabrėžia vietos gyventojų įtraukimo svarbą ir teigiamą bendruomenės įsitraukimą, tuo tarpu Mariboro ir Briugės pavyzdžiai rodo, kad nepakankamas gyventojų dalyvavimas ir nesugebėjimas išgirsti jų nuomonės gali sumažinti renginio vertę. Todėl, siekiant maksimaliai išnaudoti kultūrinių renginių potencialą, būtina atidžiai išanalizuoti bendruomenių poreikius ir užtikrinti aktyvų gyventojų dalyvavimą organizavimo procese.

Iš pateiktų EKS projektų atvejų analizės galima daryti išvadą, kad sėkmingam renginių poveikiui bendruomenėms būtina taikyti skirtingas strategijas, pritaikytas specifiniam miesto kontekstui. Valetos pavyzdys (2018) rodo, kad stiprus vietos gyventojų įtraukimas per bendruomenės

renginius ir europinės tapatybės skatinimas buvo pagrindiniai sėkmės veiksniai, leidę užtikrinti teigiamą vietinių požiūrį ir paramą projektui. Mariboro atveju (2012) išryškėjo poreikis ne tik įtraukti vietos gyventojus renginių pradžioje, bet ir nuosekliai palaikyti jų dalyvavimą bei užtikrinti ilgalaikę naudą bendruomenei, kad neišblėstų pasididžiavimas ir vertinimas. Tuo tarpu Briugė (2002) pabrėžia, kad orientacija vien į turistus gali sukurti atotrūkį tarp organizatorių ir vietos gyventojų, todėl tokiose situacijose itin svarbu užtikrinti, kad vietos bendruomenės jaustųsi esminiais renginių dalyviais ir naudos gavėjais.

Labiausiai pasiteisinusi strategija buvo bendruomenės įtraukimas į organizacinį procesą, pavyzdžiui, kūrybinių dirbtuvių ar diskusijų formatu, siekiant aktyviai įsiklausyti į gyventojų nuomonę ir poreikius. Taip pat, efektyvūs buvo decentralizuoti renginiai, kuriuos taikė Valeta, skatinant bendruomenės veiklas ne tik miesto centre, bet ir periferiniuose rajonuose. Tuo tarpu turizmo orientuotuose kontekstuose, kaip Briugėje, reikalingos papildomos strategijos, užtikrinančios, kad renginiai neapsiribotų tik turistų poreikių tenkinimu, bet ir kurtų ilgalaikę naudą vietos gyventojams. Tai rodo, kad planuojant CEN projektus būtina analizuoti miesto ypatumus ir derinti strategijas, skatinančias vietos gyventojų įsitraukimą ir ilgalaikę kultūrinę bei socialinę naudą. Europos kultūros sostinės (EKS) projektai suteikia galimybę reikšmingai prisidėti prie miestų ir jų bendruomenių kultūrinio, socialinio ir ekonominio vystymosi. Tačiau šių projektų poveikis priklauso nuo to, ar pavyks įtraukti vietos gyventojus į renginių organizavimą ir vykdymą. Valetos (2018 m.), Mariboro (2012 m.) ir Briugės (2002 m.) patirties analizė rodo, kad pagrindiniai sėkmės veiksniai yra šie: bendruomenės įtraukimas į sprendimų priėmimo procesą, stipraus europinės tapatybės ir vietos bendruomenės ryšio puoselėjimas ir ilgalaikės naudos vietos gyventojams užtikrinimas.

Valetos pavyzdys rodo, kad renginių decentralizavimas ir vietos pasididžiavimo skatinimas yra sėkminga strategija, o Briugės patirtis rodo, kad orientavimasis tik į turistus sukelia bendruomenės nusivylimą ir mažina renginio vertę. Šiuose pavyzdžiuose pabrėžiama, kad norint pasiekti teigiamų rezultatų reikia strategiškai skirtingų metodų, pritaikytų prie miestų specifikos ir bendruomenės poreikių. Remiantis šiomis teorinėmis išvadomis, kitame skirsnyje siekiama pagrįsti EKS projektų poveikį bendruomenių įgalinimui.

Apskritai analizuoti EKS projektų pavyzdžiai rodo, kad sėkmingas bendruomenės įgalinimas priklauso nuo veiksmingo vietos gyventojų įtraukimo į organizacinį procesą ir atsižvelgimo į jų nuomonę. Valetos ir Mariboro atvejai rodo, kad stiprus ryšys su bendruomene ir europinės tapatybės skatinimas padeda užtikrinti teigiamą renginio poveikį, tuo tarpu Briugės atvejis rodo, kad orientavimasis tik į turistus gali sukelti vietos gyventojų nusivylimą. Todėl, siekiant užtikrinti ilgalaikę naudą ir aktyvų gyventojų dalyvavimą, būtina kurti miestui ir jo bendruomenei pritaikytas strategijas.

1.5. Konceptualus Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenių įgalinimui modelis

Europos kultūros sostinė yra projektas, kurio pagrindinė idėja – skatinti kultūrinį ir socialinį augimą miestuose ir regionuose, stiprinant jų identitetą ir pritraukiant vietos bei tarptautinį dėmesį. Šis projektas ne tik prisideda prie ekonominės plėtros, bet ir turi poveikį vietos bendruomenių įgalinimui.

Atsižvelgiant į poveikio sampratą, kad tai – pokytis, kuris nebūtų įvykęs be sąmoningų intervencijų (cf. Clark et al., 2004) ir kad poveikis gali būti vertinamas iš kokybinių metodų vertinimo perspektyvos (Walker et al., 2024), sukonstruotas konceptualus modelis (1 pav.), integruojantis EKS projekto poveikį kaip procesą, kurį sudaro į bendruomenės nukreiptos kultūros veiklos, ir bendruomenių įgalinimą kaip rezultatą, apimančią tokias dedamąsias kaip atvirumas, solidarumas, išmanymas ir pasirengimas, įtrauktis, iniciatyvumas, kūrybiškumas ir autonomiškumas. Modelyje taip pat vaizduojamas poveikiui atsirasti svarbias prielaidas – bendruomenių įtraukimas, ES vertybės ir jų patrauklumas, suvokta nauda ir bendrystės jausmas, vertybinis suderinamumas.

EKS projekto įgyvendinimas (konceptualiame modelyje žymimas kaip „EKS“ prasideda nuo struktūruoto bendruomenių įtraukimo proceso, kai bendruomenės susitinka su projekto fasilitatoriais strateginiams planavimo seminarams. Šių susitikimų metu identifikuojamos pagrindinės bendruomenei aktualios temos ir probleminės sritys, formuluojama bendra ateities vizija ir tikslai, aptariami norimi pokyčiai bei jų įgyvendinimo būdai. Planavimo etape vyksta ne tik idėjų generavimas, bet ir praktiniai mokymai – finansų valdymo, projektų rengimo seminarai, o bendruomenės nariai aktyviai dalijasi savo kompetencijomis, identifikuoja potencialius partnerius ir išteklius.

Išsigryninus idėjas ir būsimas veiklas, pereinama prie projektų įgyvendinimo, pasitelkiant įvairias kultūrines iniciatyvas (konceptualaus modelio dedamoji „Bendruomenės į kultūros veiklas traukiančios veiklos“) – bendruomeninius festivalius, koncertus, parodas, kultūrinius ir istorinius maršrutus, bendruomenių šventes bei spektaklius. Šios veiklos ne tik sprendžia identifikuotas bendruomenės problemas, bet ir įtraukia pačias bendruomenes į aktyvų veikimą. Į projektų įgyvendinimą įsitraukia tiek aktyvūs bendruomenės nariai, tiek anksčiau buvę tik stebėtojai, kuriamos partnerystės su verslo ir viešojo sektoriaus atstovais, taip praplečiant bendruomenės veiklos galimybes ir išteklius. Ši rodyklė rodo ne tik veiklas, per kurias vyksta bendruomenių įgalinimas, tačiau ir patį poveikį bendruomenėms (žr. 1 pav.).

1 pav. Konceptualus Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenių įgalinimui modelis

EKS projekto poveikis bendruomenių įgalinimui pasireiškia per keletą svarbių pokyčių. Visų pirma, dalyvaudami kūrybinėse veiklose bendruomenės nariai įgyja daugiau pasitikėjimo savimi, geriau pažįsta vieni kitus ir suburia neformalias komandas. Padidėjęs bendruomenės narių kūrybiškumas ir iniciatyvumas skatina naujų projektų kūrimą, o įgyta patirtis ir žinios (išmanymas ir pasirengimas) panaudojamos tolimesniam veiklų vystymui. Kuriant, organizuojant ir dalyvaujant kultūrinėse veiklose didėja bendruomenių atvirumas ir įtrauktis – jos ne tik tampa atviresnės naujoms auditorijoms, įskaitant socialiai pažeidžiamus asmenis, bet ir pačios aktyviai skatina stebėtojų įsitraukimą. Galiausiai, bendras veikimas ir sėkmingai įgyvendinti projektai stiprina solidarumo jausmą bei skatina bendruomenių autonomiškumą – gebėjimą savarankiškai inicijuoti ir įgyvendinti naujas iniciatyvas, kurti partnerystes su kitais sektoriais bei pritraukti reikiamus išteklius savo tikslams pasiekti. Visa tai apibendrina minėtus įgalintos bendruomenės požymius: atvirumas, solidarumas, išmanymas ir pasirengimas, įtrauktis, iniciatyvumas, kūrybiškumas ir autonomiškumas.

Nepaisant šių įgalinimo principų, įgalinimas vyksta, kai yra šie veiksniai: naudos sau suvokimas, Europinių vertybių patrauklumas, bendrystės jausmas, pažymėtos punktyrine rodykle. Šios trys prielaidos – suvokta nauda, vertybinis suderinamumas ir bendrystės jausmas – veikia kaip katalizatoriai, spartinantys ir stiprinantys bendruomenių įgalinimo procesus EKS projektuose. Kai šios prielaidos yra išpildytos, bendruomenės greičiau ir efektyviau įgyja įgalinimui būdingų požymių: kūrybiškumo, iniciatyvumo, solidarumo ir autonomiškumo.

2. EMPIRINIS EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖS PROJEKTO POVEIKIO BENDRUOMENIŲ ĮGALINIMUI TYRIMAS

Šiame skyriuje tikrinamas konceptualus Europos kultūros sostinės poveikio bendruomenių įgalinimui modelis, remiantis empiriniu tyrimu, atliktu Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022 (toliau – KEKS 2022) projekto pagrindu. Tyrimo objektu pasirinkta projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ įtaka Kauno rajono bendruomenėms. Tyrimui taikytas atvejo studijos metodas, kuriuo siekiama įvertinti, kaip bendruomenių įgalinimas pasireiškia kaip KEKS 2022 programos rezultatas, ir ar šiuo konkrečiu atveju galima identifikuoti bendruomenių įgalinimo konceptualias sudedamąsias dalis. Empirinių tyrimų rezultatai leido koreguoti konceptualų modelį, pritaikant jį prie praktinio taikymo konteksto.

2.1. Empirinio tyrimo metodologija

Tyrimo problema. Projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikio Kauno rajono bendruomenių įgalinimui vertinimas, atsižvelgiant į ilgalaikius Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022 (toliau KEKS2022) programos rezultatus. Projekto EKS projektas „Šiuolaikinės seniūnijos“ (toliau „ŠS“) buvo orientuota į vietos bendruomenių įgalinimą, todėl svarbu išanalizuoti, ar ji sukūrė tvarų mechanizmą, galintį palaikyti ir toliau daryti poveikį bendruomenių įgalinimui ir pasibaigus Europos kultūros sostinės programai.

Tyrimo objektas – KEKS poveikis Kauno rajono seniūnijų bendruomenių įgalinimui.

Tyrimo tikslas – Empiriškai patikrinti modelį išanalizuojant „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikį Kauno raj. bendruomenių įgalinimui

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti KEKS poveikį Kauno r. bendruomenės įgalinimui iš bendruomenių narių perspektyvos;
2. Ištirti, kaip KEKS projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikį bendruomenių įgalinimui vertina jų lyderiai.
3. Apibendrinus kontekstualizuotus vertinimus, pakoreguoti konceptualų EKS poveikio bendruomenių įgalinimui modelį.

Tyrimo strategija – atvejo studija. Atvejo analizė (studija) pradėta taikyti antropologų tyrimuose tiriant nedideles bendruomenes; ji yra viena iš dominuojančių tyrimo strategijų (Pučėtaitė, Novelskaitė, 2015:13), naudojamų analizuojant ir vertinant procesus, strategijas, ekonominio, politinio, socialinio ar kultūrinio konteksto įtaką bendruomenėje ar organizacijoje vykstantiems

procesams. Atvejo studija kaip strategija leidžia fiksuoti ne tik individo ar bendruomenės elgesio formas, bet ir tų formų raiškos kontekstą (Liedtka, 1992:162). Remiantis vienu žymiausių atvejo analizės kaip metodologinės prieigos tyrinėtojų bei sistemintojų Yin (2009) teigimu, atvejo analizė yra tinkama tyrimo strategija, jeigu tyrimu siekiama atsakyti į tyrimo klausimus „kaip“ ir „kodėl“ bei retrprospektyviai vertinti procesus. Šiuo empiriniu tyrimu ir siekiama išanalizuoti EKS projekto poveikį bendruomenių įgalinimui kaip rezultatui, kurį sukėlė tam tikri procesai, todėl atvejo analizės strategija laikytina tinkama tyrimo tikslui įgyvendinti.

Šis atvejis buvo pasirinktas dėl savo unikalumo kultūriniame kontekste. KEKS2022 „Šiuolaikinių seniūnijų“ projektas suteikė Kauno rajono bendruomenėms išskirtinę galimybę tapti labiau matomomis bei padėjo išryškinti kiekvienos seniūnijos individualų identitetą. Kultūrinis suaktyvėjimas nuo miesto nutolusiose seniūnijose ir bendruomenėse tapo svarbiu postūmiu tęsti bei stiprinti jau egzistuojančią bendruomeninę veiklą.

Svarbu pažymėti, kad Kauno rajono bendruomenės, lyginant su miesto bendruomenėmis, sulaukia mažiau mokslininkų dėmesio. Nors KEKS2022 projektai, tokie kaip „Fluxus Labas“, buvo analizuojami ankstesniuose moksliniuose darbuose, tačiau šie tyrimai daugiausia koncentravosi į miesto bendruomenes, palikdami rajono bendruomenių specifiką mažiau ištirtą. Tai suteikia papildomą aktualumą šiam tyrimui, leidžiančiam praplėsti supratimą apie kultūrinių iniciatyvų poveikį periferinėse teritorijose.

Tyrimo metodai. Duomenys rinkti anketinės apklausos ir pusiau struktūrizuoto interviu, dokumentų analizės metodais, analizuoti taikant kokybinės turinio analizės metodą Kauno raj. seniūnijose. Žemiau pagrindžiamas kiekvienas taikytas metodas.

1) Kauno raj. bendruomenių anketinė apklausa. Šis metodas pasirinktas todėl, kad leidžia efektyviai pasiekti ir santykinai su nedideliais žmogiškųjų išteklių bei laiko ištekliais ištirti didelę tiriamųjų grupę (Zikmund et al., 2007) rezultata, standartizuoti duomenų rinkimą ir apibendrintai vertinti tiriamųjų požiūrius. Formalizuoti klausimai užtikrina vienodą informaciją ir leidžia palyginti atsakymus tarp skirtingų bendruomenių narių (Dikčius, 2011).

Surinkti kiekybiniai duomenys leidžia atlikti statistinę analizę ir įvertinti projekto poveikį pagal gautus rezultatus. Dėl galimybės surinkti įvairius duomenis iš didelio skaičiaus respondentų su minimaliais žmogiškaisiais ištekliais anketinė apklausa yra patogus ir veiksmingas metodas. Anketinės apklausos klausimynas sudarytas literatūros analizės rezultatų pagrindu, skirtas įvertinti KEKS2022 poveikį Kauno rajono bendruomenėms. Klausimyną sudaro 3 blokai. Klausimynas parengtas remiantis teorinėje dalyje išskirtomis bendruomenių įgalinimo požymiais ir KEKS2022 poveikio vertinimo kriterijais. Klausimai formuluoti siekiant įvertinti tiek kiekybinius, tiek kokybinius pokyčius bendruomenėse po KEKS2022 programos įgyvendinimo.

Tiriamieji. Tiriamųjų grupę sudaro penkiolikoje Kauno r. seniūnijų (priedas Nr. 1) veikiančių bendruomenių nariai ir gyventojai. Dėl galimybės patirti, įsitraukti, dalyvauti KEKS 2022 renginiuose, nukreiptuose į bendruomenes, jie gali pateikti patikimiausius atsakymus apie projekto poveikį bendruomenių įgalinimui iš individualios perspektyvos. Be to, stebėdami, kaip į KEKS 2022 veiklas įsitraukia kiti jų bendruomenės nariai (pvz., kaimynai), seniūnijos gyventojai, jie gali teikti pagrįstus įvertinimus apie tiriamą reiškinį iš kolektyvinės perspektyvos.

Tiriamųjų imtis. Tiriamųjų imtis sudaryta remiantis patogiosios imties atrankos principu, kuris leidžia efektyviai surinkti duomenis iš lengvai pasiekiamų respondentų grupių. Toks požiūris pasirinktas atsižvelgiant į tyrimo tikslą – identifikuoti bendruomenės narių požiūrius bei vertinimus apie KEKS poveikį. Kadangi patogiosios atrankos neužtikrina reprezentatyvumo, šis tyrimas traktuojamas kaip pilotinis, leidžiantis identifikuoti tendencijas, tačiau neleidžiantis daryti apibendrinančių išvadų. Šį tyrimo apribojimą būtų galima atliepti tyrimais ateityje, remiantis reprezentatyvios imties sudarymo principais.

Duomenų rinkimo instrumentas. Anketa sudaryta remiantis teorinės darbo dalies rezultatais. Anketa pateikta 2 priede, 3 priede pateikiamas anketos klausimų pagrindimas. Anketa sudaro 3 teminiai blokai: 1) apie aktyvumą dalyvaujant bendruomenių rengiamose kultūrinėse veiklose; 2) apie bendruomenių įgalinimo principus; 3) sociodemografinės charakteristikos.

Duomenų rinkimo ir analizės procesai. EKS poveikis galimai gali skirtis priklausomai nuo šių veiksnių, todėl įtraukus atstovus iš skirtingų bendruomenių segmentų, tyrimo rezultatai taps patikimesni ir reprezentatyvesni. Tyrimas pradėtas nuo jau pažįstamų bendruomenės lyderių ar aktyvių dalyvių, taip užmezgant kontaktą su platesniu tinklu. Tokiu būdu apklausa siekė pasiekti ir tuos gyventojus, kurie buvo mažiau aktyvūs socialiniuose tinkluose.

Internetinė apklausa atlikta naudojant „Google Forms“ platformą (<https://www.google.com/intl/lt/forms/about/>). Apklausa vyko nuo gruodžio 16 d. iki gruodžio 29 d. Siekiant kuo didesnio atsakymų skaičiaus, apklausos nuoroda buvo platinama keliais kanalais: ji buvo išsiųsta bendruomenių lyderiams, prašant pasidalyti ją su savo bendruomenės nariais, taip pat paskelbta „Facebook“ bendruomenės grupėse, kuriose aktyviai dalyvavo tikslinė auditorija. Prieš apklausą respondentai gavo informacinę žinutę, kurioje buvo paašškintas tyrimo tikslas, apklausos svarba ir galimi rezultatai. Jame taip pat buvo užtikrintas anonimiškumas, savanoriškas dalyvavimas ir patikinimas, kad duomenys bus naudojami tik tyrimo tikslais. Toks struktūruotas požiūris užtikrino, kad buvo laikomasi tyrimo etikos principų, o duomenų rinkimo procesas buvo sklandus ir veiksmingas. Per nustatytą laiką buvo surinkta 60 užpildytų atsakymų.

Kiekybiniai tyrimo duomenys buvo analizuoti taikant įvairius statistinės analizės metodus. Be deskriptyvinės analizės, kuri leido apibendrinti ir aprašyti pagrindinius duomenų bruožus, taip pat numatyta galimybė taikyti sudėtingesnius metodus, tokius kaip koreliacinė analizė, nustatant ryšius

tarp kintamųjų, ir regresijos analizė, leidžianti modeliuoti bei prognozuoti ryšius tarp nepriklausomų ir priklausomų kintamųjų. Duomenys buvo analizuoti naudojant „Excel“ programą, kuri padėjo sistemingai apibendrinti ir vizualizuoti surinktą informaciją, pateikiant ją lentelėmis, diagramomis ir kitomis grafinėmis priemonėmis. Šių analizių tikslas buvo išsamiai pagrįsti bendruomenės narių suvoktą įgalinimo požymių stiprumą, atskleidžiant jų patirtis, nuomones ir dalyvavimo kultūrinėse bei bendruomeninėse veiklose poveikį.

2) Interviu su KEKS2022 projekto „Šiuolaikinės seniūnijos“ dalyvavusiomis seniūnijų bendruomenių atstovais. Siekiant išsiaiškinti individualius patyrimus, požiūrius į ilgalaikį bendruomenės stiprinimą ir įsitraukimą į bendruomenines veiklas po projekto pabaigos pasirinktas pusiau struktūruotas interviu kalbinant bendruomenių lyderius, seniūnus ir jų identifikuotus aktyvius bendruomenių narius. Kaip teigia Bitinas ir kt. (2008), interviu padeda atskleisti reiškinio supratimą iš pirmų lūpų, padeda priartėti prie žmonių supratimo, tyrėjas siekia gauti išsamios informacijos, kuri padėtų jam visapusiškai ir išsamiai suprasti informanto nuomonę, požiūrį, situaciją, rasti naujų tyrimo ir sąlyčio taškų, tyrimo metu iškelti naujas problemas. Interviu metu tyrėjas yra dėmesingas klausytojas, kuris suteikia procesui nuoširdaus bendravimo – pokalbio – formą (Bitinas ir kt., 2008). Anot Kardelio (2016), tiriamasis interviu apibrėžiamas kaip tyrėjo inicijuotas dviejų žmonių pokalbis, kurio tikslas yra surinkti tyrimo uždaviniams reikalingą informaciją.

Interviu metodas buvo pasirinktas dėl jo galimybės nuodugniai analizuoti problemą, suteikiant daug informacijos ir aiškumo interpretacijos atžvilgiu. Tyrime naudotas pusiau struktūrizuoto interviu metodas, kaip rekomenduoja Kardelis (2016), siekiant surinkti palyginamus duomenis. Šis metodas remiasi iš anksto parengtais klausimais, tačiau suteikia lankstumo užduoti papildomus klausimus, kai informanto atsakymai nėra pakankamai išsamūs ar reikia tikslinti tam tikras detales. Interviu klausimynas, parengtas remiantis literatūros analize, buvo skirtas įvertinti KEKS2022 projekto poveikį bendruomenių įgalinimui, socialinei struktūrai, įsitraukimui į kultūrinės veiklas bei veiklų tęstinumui. Klausimai padėjo identifikuoti pokyčius, pasiektus KEKS2022 programos metu, atskleisti trūkumus mobilizacijos srityje, įvertinti ekonominio aktyvumo stiprinimo veiksniai, projektų valdymo įgūdžius, partnerystės aspektus bei sėkmės ir iššūkių elementus, svarbius bendruomenės tobulėjimui.

Duomenų rinkimo instrumentas. Ruošiantis tyrimui sudaryti pusiau struktūrizuoto interviu klausimai, kurie padeda rasti atsakymus į tyrimo klausimus ir patikrinti konceptualaus modelio poveikio ryšius. Tyrimo klausimų pagrindimas pateiktas 3 priede. Klausimyną sudaro 6 teminiai blokai:

1. Klausimai, skirti bendruomenės identiteto ir socialinės struktūros suvokimui, siekiant įvertinti, kaip bendruomenės nariai suvokia savo socialinę padėtį, kokios grupės yra labiausiai įsitraukusios ir kokie veiksniai tai lemia.

2. Antrasis klausimų rinkinys skirtas bendruomenės dalyvavimo projekte KEKS2022 intensyvumui ir pobūdžiui įvertinti. Taigi šie klausimai padeda siekti tyrimo tikslo – įgalinti bendruomenę iš jos narių perspektyvos, taip pat analizuoti, kokie kultūriniai renginiai ir veikla buvo veiksmingiausi, o kur galbūt trūko didesnio įsitraukimo.

3 Trečiuoju klausimų rinkiniu siekta įvertinti pokyčius, kurie įvyko bendruomenėje projekto KEKS2022 metu. Klausimais buvo siekiama nustatyti rezultatus, aptarti pasiektus tikslus, naujai įgytas kompetencijas ar sustiprėjusius bendruomenės narių tarpusavio ryšius. Taip pat buvo analizuojama, kaip šie pokyčiai prisidėjo prie bendruomenės įgalinimo ir socialinės sanglaudos.

4. Ketvirtajame klausimų rinkinyje daugiausia dėmesio skirta ekonominio įgalinimo aspektams, pasitelkiant projektų valdymo įgūdžius ir bendruomenės dalyvavimą. Buvo siekiama nustatyti, kaip bendruomenės nariai ugdė projektų valdymo įgūdžius, kaip šie įgūdžiai prisidėjo prie jų ekonominės veiklos ir kokia veikla padėjo formuoti tvarias bendruomenės iniciatyvas.

5. Penktuoju klausimų rinkiniu buvo tiriami bendruomenės tęstinumo veiksniai. Jame buvo klausiama apie sėkmingas iniciatyvas, jų ilgalaikio poveikio elementus, analizuojami iššūkiai, su kuriais susiduria bendruomenė, ir galimi šių iššūkių sprendimo būdai. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas partnerystės stiprinimui ir būdams, kaip užtikrinti tęstinumą ateityje.

6. Šeštuoju klausimų rinkiniu siekta nustatyti bendruomenių savimonės ir mobilizacijos spragas ir išanalizuoti, kokių rezultatų nepasiekta ir kodėl. Nustatytos gebėjimų ir priemonių spragos, trukdančios bendruomenei veiksmingiau vystytis ir aptarti būdai, kaip šias spragas pašalinti būtų galima pašalinti.

Tiriamieji. Šiam interviu pasirinkta tikslinė atranka, kai tyrimo dalyviai pasirenkami pagal temos kontekstą atitinkantį kriterijų, t. y. atstovauja tikslinę grupę. Pagrindinis bendruomenių kriterijus yra tas, jog visos privalėjo dalyvauti KEKS2022 ŠS projekte ir aktyviai dalyvauti veiklose (žr. 4 lent.).

Tyrimo imtis. Kokybinėje tyrimo metodologijoje KEKS2022 atveju, imties dydis gali būti apibrėžtas remiantis panorusių seniūnijų bendruomenės lyderių ir narių skaičiumi. Mokslinėje literatūroje nėra vieningo sutarimo, kokio dydžio turėtų būti kokybinio tyrimo imtis. Pasak Kardelio (2016:273), kokybiniuose tyrimuose imties dydžiui netaikomi griežti reikalavimai, nes reprezentatyvumą lemia ne tiriamųjų kiekis, o „lankstūs vienokie ar kitokie teoriniai kriterijai“. Kiti mokslininkai pateikia skirtingas rekomendacijas. Nors egzistuoja įvairūs siūlymai, imties dydis dažniausiai nustatomas atsižvelgiant į tyrimo tikslą, reiškinių analizės detalumą, pasirinktą duomenų rinkimo metodą bei surinktų duomenų informatyvumą. Kaip pažymi Bitinas ir kt. (2008, 105), interviu gali būti vykdomas tol, kol pradeda mažėti gaunamų duomenų informatyvumas. Žydzūnaitė ir Sabaliauskas (2017) pabrėžia, kad, nepriklausomai nuo pasirinktos imties dydžio, svarbu užtikrinti dalyvių įvairovę.

Tyrimo informantai

Informanto / -ės kodas	Informato /-ės lytis	Informato / -ės pareigos	Atstovaujama Kauno r. seniūnija
L1	Vyras	Linksmakalnio seniūnas	Linksmakalnis
L2	Moteris	Garliavos kultūros centro Linksmakalnio salės Kultūrinių renginių organizatorė	Linksmakalnis
G1	Vyras	Garliavos apylinkių Sąnašos bendruomenės pirmininkas	Garliavos apylinkės
A1	Moteris	Akademijos bendruomenės centro pirmininkė	Akademija
A2	Moteris	Bendruomenės socialinio verslo „Lokali: Made in Akademija“ direktorė	Akademija
A3	Vyras	Akademijos seniūnas	Akademija

Duomenų rinkimo ir analizės procesas. Interviu dalyviai buvo pasiekti per elektroninius laiškus, pasitelkiant Kauno rajono savivaldybės internetinį puslapį, kuriame buvo pateikti bendruomenių lyderių kontaktai. Gruodžio 11 d. buvo išsiųsti kvietimai su prašymu dalyvauti tyrime. Į kvietimą atsiliepė keturi bendruomenių lyderiai ir jų atstovai, atstovaujantys trims skirtingoms bendruomenėms, iš kurių dviem atstovavo ta pati bendruomenė. Interviu vyko gruodžio 16–18 dienomis, naudojant Google Meet platformą, kuri užtikrina nuotolinio bendravimo galimybes. Ilgiausias interviu truko 1 val. 30 min., trumpiausias – 25 min., o vidutinė interviu trukmė buvo 45 minutės. Visi interviu buvo įrašomi naudojant balso įrašymo programėlę, o įrašai saugomi magistrantės slaptažodžiu apsaugotame kompiuteryje, užtikrinant duomenų saugumą. Planuojama, kad iki 2025 m. sausio 30 d. visi surinkti duomenys bus pašalinti iš magistrantės įrenginių.

Pirmasis interviu vyko gruodžio 16 d. ir truko 1 val. 30 min., o jame dalyvavo trys bendruomenės atstovai. Šio pokalbio transkripcija užėmė 28 psl. teksto. Tą pačią dieną vyko ir antrasis interviu, kuris truko 25 minutes ir buvo sutrauktas į 9 psl. tekstą. Trečiasis interviu buvo vykdomas gruodžio 17 d., jo trukmė buvo 30 min., o transkribuotas tekstas užėmė 12 puslapių. Paskutinis, ketvirtasis, interviu įvyko gruodžio 18 d., jo trukmė buvo 33 minutės, o transkripcija apėmė 17 puslapių.

Surinkti duomenys buvo analizuojami taikant turinio analizės metodą. Analizės metu duomenys buvo koduojami pagal bendruomenių įgalinimo dimensijas. Pirminiu analizės vienetu buvo laikomas žodis, o antriniu – sakiny. Turinio analizės metodas leido susisteminti gautą informaciją, atskleisti pagrindinius teminius motyvus ir jų pasiskirstymą tarp skirtingų bendruomenių. Ši metodika taip pat padėjo detaliau suprasti įgalinimo veiksmų įvairovę ir jų poveikį skirtingiems bendruomenių segmentams, išryškinant svarbiausius jų veiklos aspektus.

Dokumentų analizės metodas. Dokumentų turinio analizė buvo pasitelkta siekiant detaliai iširti bendruomeninio meno projektą „Šiuolaikinės seniūnijos“ ir jame vykdomas veiklas. Analizei naudoti viešai prieinami dokumentai, įskaitant „Kaunas 2022“ platformoje (www.kaunas2022.lt) publikuotas organizatorių kurtos bendruomenių programos metodologijas, programos knygas, kuriose apibendrinamos projekto veiklos. Šis metodas pasirinktas dėl informacijos prieinamumo ir atvirumo. Anot Bitino ir kt. (2008), tokiais viešais dokumentais galima naudotis laisvai, jie dažnai yra nemokami, todėl nereikalauja papildomų leidimų (Bitinas ir kt., 2008). Be to, Kardelis (2016) pabrėžia, kad dokumentų turinio analizė yra patikimas ir sistemingas metodas, nes analizės šaltiniai yra lengvai prieinami.

Duomenų analizės metodas. Pirmiausia buvo surinkti duomenys iš viešai prieinamų šaltinių, tokių kaip programų aprašai, viešosios ataskaitos, naujienos bei renginių apžvalgos. Pagrindiniais šaltiniais tapo Bendruomenių programos metodologija (Klimavičiūtė ir kt., 2023), Programos knyga „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ (Petrulionytė-Sabonienė, 2021) ir „Kaunas2022“ platformos skiltys apie seniūnijų veiklas bei naujienas. Šių šaltinių pagrindu buvo identifikuoti pagrindiniai veiklų tipai ir jų geografinė bei teminė struktūra.

Turinio analizės metu buvo nagrinėjama KEKS2022 komandos parengta bendruomenės metodika, siekiant suprasti esamą situaciją, procesus ir rezultatus. Ši analizė padėjo įvertinti, kaip metodika buvo taikoma praktiškai, kokie buvo pagrindiniai jos tikslai ir rezultatai, kaip ji atspindėjo bendruomenės raidos tendencijas Kauno kultūros sostinės metais. Turinio analizės metodu buvo analizuojamas kiekvienos seniūnijos identitetas ir pagrindinės meno formos, kurios buvo plėtojamos projekto metu ir atspindėjo seniūnijų unikalumą bei kultūrinį savitumą. Ši analizė leido geriau suprasti, kaip menas buvo pritaikytas prie vietos konteksto ir kaip jis prisidėjo prie bendruomenės įsitraukimo. Kartu buvo bandoma išsiaiškinti, kas organizavo renginius ir kokie partneriai dalyvavo projekte. Šioje dalyje daugiausia dėmesio skirta pagrindinei informacijai apie organizatorius ir partnerius surinkti, tačiau nebuvo atlikta išsami jų veiklos analizė. Tai padėjo nustatyti bendrą renginių įgyvendinimo priemiesčiuose modelį, kuris padeda suprasti organizacinio proceso pagrindus.

Tyrimo etika. Vykdam tyrimus su tiriamaisiais buvo užtikrinama, kad visi tyrimo dalyviai būtų informuoti apie tyrimo tikslus, jų teisę atsisakyti dalyvauti bet kuriuo metu ir užtikrinta, kad jų pateikta informacija bus konfidenciali. Kiekybinio tyrimo duomenys buvo renkami platinant anoniminę anketą, užtikrinant respondentų anonimiškumą. Tam buvo išjungta Google Forms funkcija, leidžianti rinkti el. pašto adresus, taip užtikrinant, kad asmens tapatybė išliktų nežinoma. Kartu su anketa buvo pateiktas magistrantės parengtas lydraštis, kuriame aiškiai nurodyta tyrimo paskirtis, tikslai ir anonimiškumo garantija. Respondento klausimyno užpildymas buvo laikomas informuotu sutikimu dalyvauti tyrime.

Kokybiniai duomenys buvo renkami vykdant individualius ir grupinius interviu, kurių laiką, vietą ir būdą iš anksto suderinta su kiekvienu dalyviu. Prieš interviu su informantais buvo susisiekti asmeniškai telefonu arba el. paštu, pristatytas tyrimo objektas, tikslas ir siekiama surinkti informacija. Interviu metu dalyvių buvo prašoma sutikimo pokalbius įrašyti naudojant kompiuterio balso įrašymo programą, siekiant užtikrinti tikslią duomenų transkripciją. Visi balso įrašai yra saugomi asmeniniame magistrantės archyve, laikantis duomenų saugumo ir konfidencialumo principų.

2.2. Empirinio tyrimo kontekstas

Projektai „Fluxus Labas!“ ir „Šiuolaikinės seniūnijos“, įgyvendinti pagal „Kaunas 2022“ programą, siekė bendruomenių įgalinimo, skatindami vietos gyventojų dalyvavimą kultūrinėje veikloje bei tarpusavio ryšių stiprinimą. „Fluxus Labas!“ buvo orientuotas į Kauno miesto bendruomenes, o „Šiuolaikinės seniūnijos“ – į Kauno rajono gyventojus. (Klimavičiūtė, et al., 2023). Tokį geografinį pasiskirstymą lėmė skirtingi miesto ir rajono kontekstai, savivaldybių požiūrių skirtumai bei veiklos organizavimo būdai. Abu projektai siekė tų pačių tikslų: skatinti aktyvų bendruomenių įsitraukimą, ugdyti vadybinius įgūdžius ir kurti tvarius kultūrinius sprendimus, remiantis vietos identitetu ir gyventojų iniciatyvomis.

„Šiuolaikinės seniūnijos“ ypatingas dėmesys buvo skiriamas bendruomenių ir kultūros sektoriaus bendradarbiavimui. Projekte dalyvavo 15 Kauno rajono seniūnijų, kurios, bendradarbiaudamos su „Kaunas 2022“ kuratoriais, organizavo vietos tyrimus bei kūrybines veiklas, skirtas bendruomenės poreikiams atliepti. Pasitelkus apklausas, interviu ir istorinių šaltinių analizę, buvo identifikuoti vietiniai iššūkiai, tokie kaip susvetimėjimas ar vietos trūkumas susitikimams ir pasiūlyti sprendimai, pavyzdžiui, viešųjų erdvių aktyvinimas ar kultūrinių renginių organizavimas. (Klimavičiūtė, et al. (2023) Bendruomenių susitikimų metu sukurti projektai buvo pristatomi vasaros renginių, festivalių ar parodų forma, taip stiprinant bendruomeniškumo jausmą. Visos kultūros veiklos, orientuotos į bendruomenes, buvo grindžiamos Europos vertybėmis (lygybė, demokratija, pagarba, tolerancija, įtrauktimi), kviečiant į mokymus bendruomenės nariams buvo akcentuojamos naudos, kompetencijų ugdymas, bendruomeniškumo, motyvacijos svarba (Petrulionytė-Sabonienė, 2021).

Projekto metodologija rėmėsi lygiaverčiu dalyvių įtraukimu. Kauno rajono kultūros įstaigos tapo pagrindiniais veiklų organizatoriais, bendradarbiaujančiais su vietos gyventojais, mokyklomis, bibliotekomis ir kitais partneriais. Dėmesys buvo skiriamas ne tik kultūrinių įgūdžių ugdymui, bet ir vietos infrastruktūros pritaikymui bendruomenės poreikiams (Klimavičiūtė, J., et al., 2023)

Bendruomenių įgalinimas šiuose projektuose buvo pasiektas skatinant vietos iniciatyvas, ugdant vadybinius ir kultūrinius gebėjimus bei kuriant ilgalaikį dialogą tarp bendruomenių ir

institucijų. Pasibaigus projektui, „Fluxus laboratorijos“ tapo modeliu, kuris gali būti pritaikytas savivaldybių lygiu, siekiant stiprinti pilietinę visuomenę ir aktyvią bendruomenės kultūrą.

Norint analizuoti Kauno rajono kultūros centrų bei laisvalaikio salių renginių ir lankytojų aktyvumą, buvo išanalizuotos 2018-2023 m. kultūros centrų pateiktos metinės veiklos ataskaitos (žr. 5 lent.). Analizuojant Kauno rajono kultūros centrų veiklą KEKS metais (2022) matomas ryškus lankytojų ir renginių skaičiaus sumažėjimas, lyginant su 2020-2021 metais, kai 15 seniūnijų tapo „Šiuolaikinės seniūnijos“ projekto dalimis. Šį reiškinį galima sieti su tam tikru „kultūriniu nuovargiu“ – kadangi KEKS projektas buvo ruošiamas ir įgyvendinamas kelerius metus iš eilės, kultūros centrai galėjo susidurti su kūrybinių idėjų išsekimu ir besikartojančių temų problema. Kai renginių temos, formatai ir turinys kartojasi, natūraliai mažėja ir lankytojų susidomėjimas – žmonės ieško naujų, dar nepatirtų kultūrinių potyrių. Be to, ilgalaikis intensyvus darbas su tomis pačiomis KEKS programos temomis galėjo paveikti ir pačių kultūros centrų darbuotojų motyvaciją bei kūrybiškumą, kas atsispindi sumažėjusiame renginių skaičiuje. Tai parodo, kad net ir dirbant su tokiu svarbiu kultūriniu projektu kaip Europos kultūros sostinė, būtina išlaikyti turinio įvairovę ir nuolat ieškoti naujų kūrybinių sprendimų, kad būtų išlaikomas tiek organizatorių entuziazmas, tiek lankytojų susidomėjimas. Kauno rajono kultūros centrams priklauso ir kelios laisvalaikio salės:

- Babtų kultūros centrui priklauso Vandžiogalos laisvalaikio salė
- Ramučių kultūros centrui priklauso Lapių, Domeikavos, Neveronių ir Voškonių laisvalaikio salės
- Ežerėlio kultūros centrui priklauso Akademijos laisvalaikio salė, Ringaudų laisvalaikio salė, Zapyškio laisvalaikio salė, Senoji Zapyškio bažnyčia
- Raudondvario kultūros centrui priklauso Kulautuvos ir Užliedžių laisvalaikio salės
- Vilkijos kultūros centrui priklauso Padugavos, Čekiškių, Saulėtekio, Liučiūnų laisvalaikio salės.
- Garliavos kultūros centrui nuo 2023 m. priklauso Linksmakalnio ir Ilgakiemio laisvalaikio salės, vykdoma veikla Alšėnų seniūnijoje.
- Samylų kultūros centrui iki 2023 m. priklausė Rokų, Linksmakalnio, Ilgakiemio ir Taurakiemio laisvalaikio salės. Šiuo metu priklauso tik Rokų ir Taurakiemio salės.

2018–2023 m. kultūros centrų metinės veiklos ataskaitos

Vietovė	2018 m. (Renginių)	2018 m. (Lankytojų)	2019 m. (Renginių)	2019 m. (Lankytojų)	2020 m. (Renginių)	2020 m. (Lankytojų)	2021 m. (Renginių)	2021 m. (Lankytojų)	2022 m. (Renginių)	2022 m. (Lankytojų)	2023 m. (Renginių)	2023 m. (Lankytojų)
Babtu KC	144	8,530	134	7,645	83	21,020	103	19,562	137	25,500	-	-
Ramučių KC	243	21,141	270	25,028	440	45,682	436	66,515	309	54,013	273	85,161
Ežerėlio KC	-	-	-	-	-	-	443	56,679	-	-		
Raudondvario KC	196	18,214	157	15,678	-	-	110	34,269	-	-	174	22,442
Vilkijos KC	-	-	-	-	174	57,480	110	34,269	100	6,300	-	-
Garliavos KC	47	-	67	-	281	20,522	427	15,285	-	-	105	26,319
Samelių KC	260	-	303	-	727	201,166	814	107,009	442	27,504	372	31,422

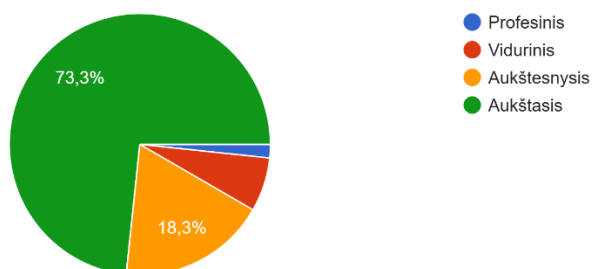
Sudaryta pagal renginių ir lankytojų pasiskirstymą nuo 2018 m. iki 2023 m. Kauno rajono kultūros centruose pagal kultūros centrų pateiktas ataskaitas.

2.3. Empirinio tyrimo rezultatai

Apklausoje dalyvavo 60 respondentų, iš kurių 80 proc. moterų, 16,7 proc., 2 asmenys (1,7 proc.) pažymėję pasirinkimą *Kita*. Tokių lyčių pasiskirstymą galėjo lemti klausimyno platinimo būdas (el. paštu, magistrantės socialiniais tinklais), nors yra manoma, kad socialiniuose tyrimuose dažniau dalyvauja moterys. Jauniausias anketos dalyvis yra 18 metų, o vyriausias 69 metų. Respondentų amžiaus vidurkis - 43 metai.

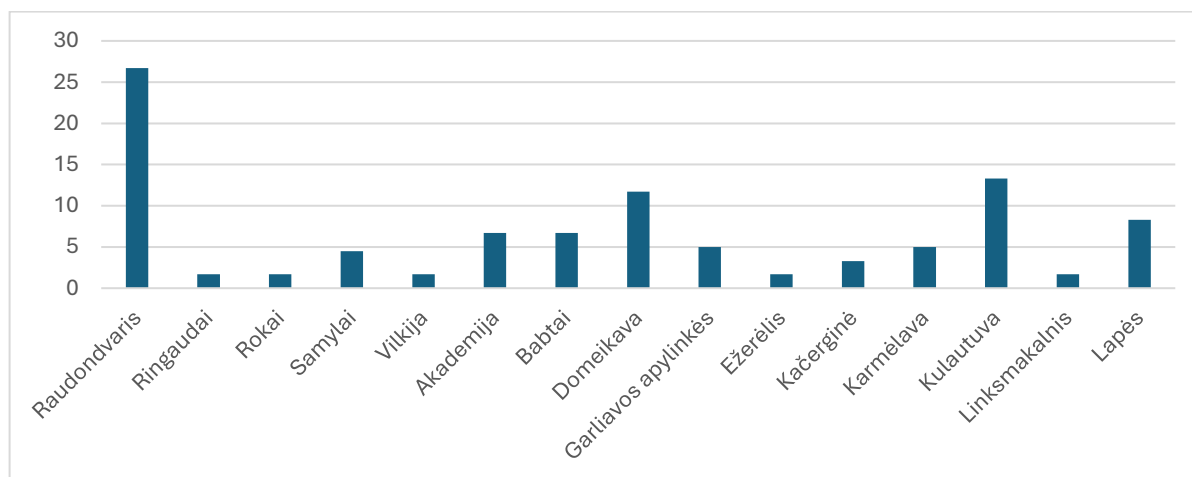
Dauguma respondentų 73,3 proc. anketos pildymo metu buvo įgiję aukštąjį išsilavinimą, 18,3 proc. aukštesnįjį išsilavinimą, 6,7 proc. vidurinį išsilavinimą, o 3,3 proc. profesinį išsilavinimą (žr. 2 pav.).

Išsilavinimas
60 atsakymų

2 pav. Respondentų išsilavinimas

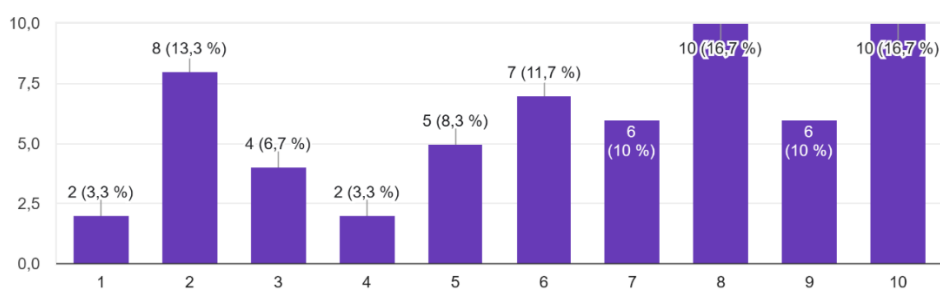
Analizuojant gyvenamosios vietos pasiskirstymą, daugiausia respondentų, 26,7 proc., nurodė, jog jų gyvenamoji vieta yra Raudondvaris. 13,3 proc. gyvenantys Kulautuvoje, o 11,7 proc. nurodė Domeikavą kaip savo gyvenamąją vietą. Toliau seka Garliavos apylinkės, Akademija, Lapės ir Babtai, kuriuose gyvena 6,7 proc. Samylai kaip gyvenamoji vieta buvo nurodyta 5 proc.. Kačerginė 3,3 proc. Karmėlavoje pažymėjo gyvenantys 5 proc. Likusios vietovės, tokios kaip Rokai, Linksmakalnis, Ežerėlis, Vilkija ir Ringaudai 1 proc. (žr. 3 pav.).

3 pav. Respondentų gyvenamoji vieta

Atsakant į klausimą „Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyvus/-i) iki 10 (labai aktyvus/-i) apibūdinkite, kiek esate aktyvus/i savo bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus?“ 16,7 proc. įvardijo savo aktyvumą kaip vidutinį aktyvumą – 8, 16,7 proc. respondentų įvardijo savo aktyvumą kaip labai aktyvų – 10. Po tolygiai pasiskirstė respondentų atsakymai, kurie savo aktyvumą įvertino 6-etu 11,7 proc., 7-etu – 10 proc. ir 2-etu – 13,3 proc. 8,3 proc. įvardijo jų aktyvumo lygį 3-etu, 8,3 proc. prilygino savo aktyvumą 5-etu, 10 proc. įvardijo savo aktyvumo lygį bendruomenėje 9-etu. 3,3 proc. prilygino savo aktyvumą bendruomenės veiklose 1-etu, 3,3 proc. įvertino 4-etu. Vidutinis respondentų aktyvumo lygis bendruomenės veiklose yra 6,4 balo (žr. 4 pav.).

Šiame kontekste projektu vadinama KEKS2022 – Kaunas Europos kultūros sostinė 2022 m. Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyvus/-i) iki 10 (labai aktyvus...)o bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus? 60 atsakymų

4 pav. Respondentų aktyvumas savo bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus

Atviro pobūdžio klausime „**Jeigu neprisidedate prie bendruomenės plėtros, pakomentuokit kodėl?**“ sulaukta 17 atsakymų. Atsakymuose į klausimą apie priežastis, kodėl respondentai neprisideda prie bendruomenės plėtros, dažniausiai minimos kelios pagrindinės priežastys. Pirmiausia, dauguma (30 proc.) respondentų nurodė laiko trūkumą, nes šeima, darbas ir kasdieniai įsipareigojimai atima daug energijos ir dėmesio. 35 proc. respondentų teigė, kad nesidomi bendruomenės veiklomis, nes jos jiems neaktualios arba nesudomino siūlomos veiklos. Kiti (25 proc.) nurodė, kad trūksta informacijos apie galimybes prisidėti arba jos tiesiog nesugeba rasti. Taip pat pasitaikė atsakymų, kad gyvenama per toli nuo pagrindinės gyvenvietės arba neturi poreikio dalyvauti bendruomenės veiklose, nes neižvelgia jų naudos arba mano, kad kai kurie projektai yra beprasmiški.

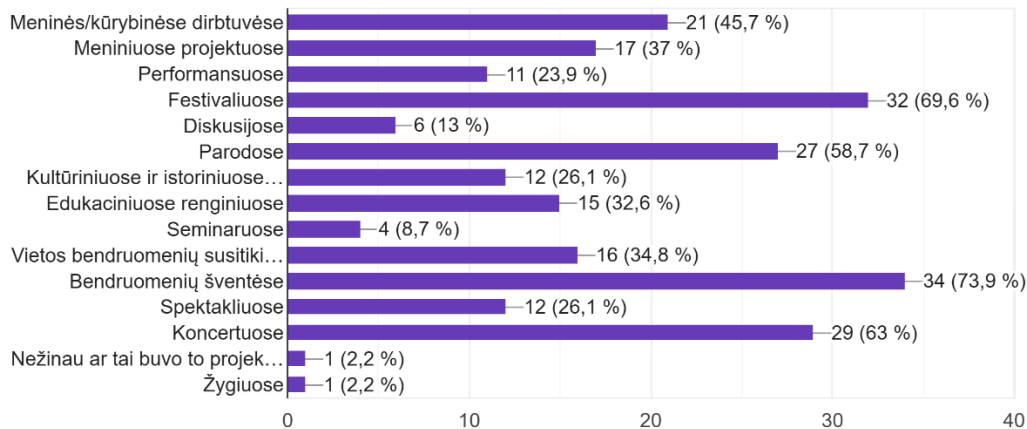
Sekančiame klausime „**Ar KEKS 2022 projekto metu prisidėjote prie bendruomenės organizuojamų veiklų?**“ atsakymai pasiskirstė taip: 46,7 proc. įvardijo, jog KEKS2022 projekto metu prisidėjo prie bendruomenės organizuojamų veiklų, 35 proc. įvardijo, jog neprisidėjo, tačiau stebėjo veiklas ir 18,3 proc. teigė neprisidėję prie veiklų.

Klausime „**Ar KEKS 2022 projekto metu dalyvavote bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose?**“ 76,7 proc. respondentai atsakė, jog dalyvavo bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose. Tik 23,3 proc. atsakė, jog nedalyvavo jokiuose kultūriniuose renginiuose, organizuotose bendruomenės. **Iš šių duomenų galime spręsti, kad dauguma respondentų yra aktyvūs kultūriniuose bendruomenės renginiuose, o tik nedidelė dalis jų nedalyvauja šiuose renginiuose.**

Klausime „**Jei taip, kokiuose? Pasirinkite visus tinkamus variantus**“ atsakymai pasiskirstė taip: menines ir kūrybines veiklas pasirinko 45,7 proc., meniniuose projektuose dalyvavo 37 proc. Performansus pasirinko 23,9 proc., festivaliuose dalyvavo 69,6 proc. Diskusijas pasirinko 13 proc., parodose dalyvavo 58,7 proc. Kultūriniuose ir istoriniuose renginiuose dalyvavo 26,1 proc., edukaciniuose renginiuose 32,6 proc. Seminarus pasirinko 8,7 proc., vietos bendruomenių susitikimuose dalyvavo 34,8 proc. Bendruomenių šventėse dalyvavo 73,9 proc., spektakliuose dalyvavo 26,1 proc. Koncertuose teigia besilankę 63 proc., o žygiuose pasirinko 2,2 proc. **Festivaliai (69,6 %) yra pati populiariausia meninė veikla, pritraukianti didžiausią dalyvių skaičių. Antroje vietoje yra meninės/kūrybinės dirbtuvės su 45,7 % respondentų, o trečioje – meniniai projektai, kurie sulaukė 37 % dalyvių. Toliau reitinge rikiuojasi performansai (23,9 %), kurie yra mažiau populiarūs tarp respondentų. Galiausiai, mažiausiai respondentų įsitraukė į diskusijas – tik 13 %. Patį mažiausią procentą surinkęs atsakymas buvo įrašytas atsakymas „Žygiai“.** Galima daryti prielaidą, jog respondentas kultūrinius ir istorinius maršrutus palaikė žygiais, todėl ir buvo įrašytas šis atsakymas. Šie rezultatai atskleidžia, kad daugiausiai dėmesio skiriama platesnio masto, masinėms meninėms veikloms, o mažiau – labiau specializuotoms veikloms, kaip diskusijos ar performansai (žr. 5 pav.).

Jei taip, kokiuose? Pasirinkite visus tinkamus variantus.

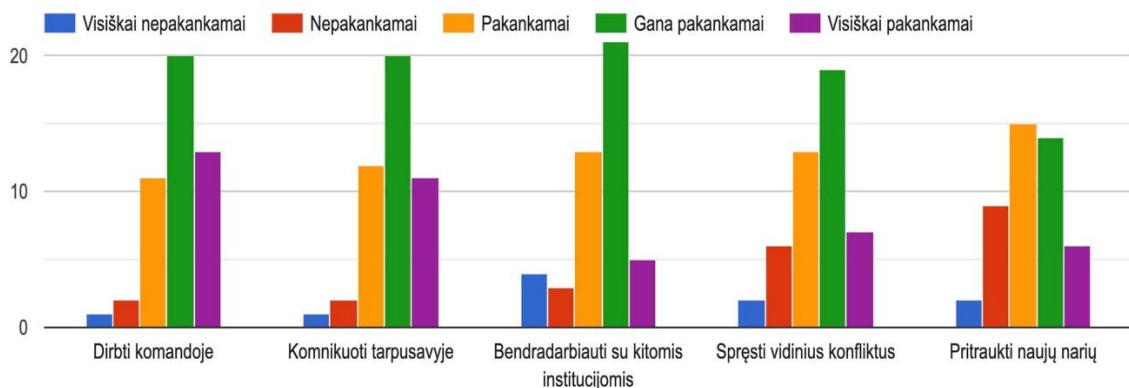
46 atsakymai

5 pav. Respondentų dalyvavimas KEKS 2022 projekto metu bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose

Skiltyje „Bendruomenių įgalinimas“ klausime „Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?“ atsakymai vaizduojami 6 pav..

Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?

6 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje

Gebėjimu „Dirbti komandoje“ atsakymai pasiskirstė taip – 42,55 proc. įvardijo, jog vertina darbą komandoje gana pakankamai išugdytą. 27,65 proc. įvardijo, jog vertina savo gebėjimus dirbti komandoje kaip visiškai išvystytą, o 23,40 proc. įvardijo sako gebėjimus dirbti komandoje kaip pakankamai išugdytą. 4,25 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip nepakankamai išlavintą, o likę

4,25 proc. įvertino savo gebėjimą dirbti komandoje kaip visiškai nepakankamai išlavintą. Bendras vidurkis rodo **3,91** balo.

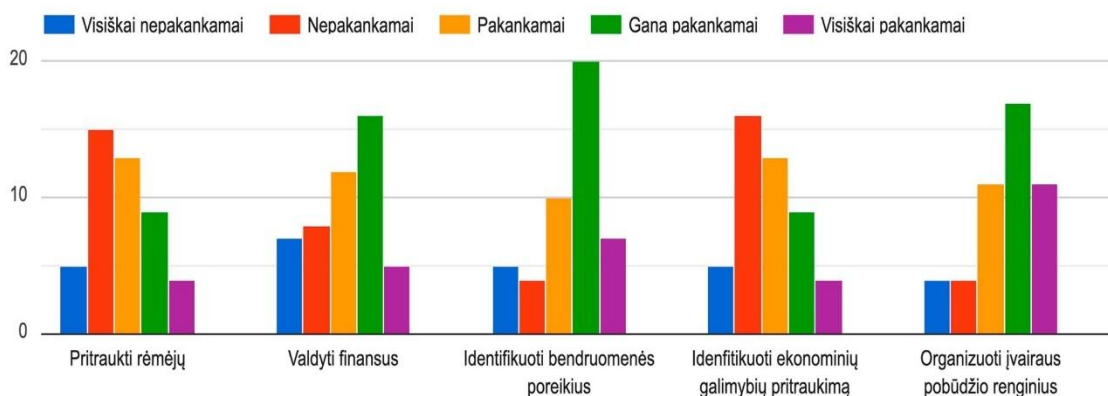
Gebėjimą „Komunikuoti tarpusavyje“ atsakymai pasiskirstė taip: 42,55 proc. įvardijo gebėjimą komunikuoti tarpusavyje kaip gana pakankamai išvystytą. 25,53 proc. įvardijo kaip pakankamai išvystytą. 23,40 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip visiškai išlavintą. Tuo tarpu 6,38 proc. įvardijo savo gebėjimus komunikuoti tarpusavyje kaip nepakankamai išugdytus, o 2,12 proc. išsakė, jog vertina savo gebėjimus kaip visiškai nepakankamai išlavintus. Svertinis vidurkis yra **3,79** balo. Tai rodo, kad žmonių gebėjimai komunikuoti tarpusavyje yra šiek tiek aukščiau vidutinio lygio, tačiau tobulėjimui dar yra erdvės.

Gebėjimą „Bendradarbiauti su kitomis institucijomis“ respondentai įvertino taip: 44,68 proc. įvertino savo gebėjimą bendradarbiauti su institucijomis kaip gana pakankamai išlavintą. 29,78 proc. įvertino kaip pakankamai išvystytą gebėjimą. 10,63 proc. įvertino kaip visiškai išvystytą gebėjimą. 8,51 proc. nurodė, jog šį gebėjimą laiko visiškai nepakankamai išvystytu. Likę 6,38 proc. įvardijo kaip nepakankamai išlavintą gebėjimą. Svertinis vidurkis yra **3,42**. Tai rodo, kad gebėjimai bendradarbiauti su institucijomis dažniausiai yra vertinami kaip vidutiniai arba šiek tiek aukščiau už vidurkį, tačiau daliai žmonių šis įgūdis išlieka nepakankamai išlavintas.

Gebėjimą „Spręsti vidinius konfliktus“ respondentai nurodė taip: 42,55 proc. įvardijo šį gebėjimą vertina kaip gana pakankamai išvystytą. 27,65 proc. atsakė, jog vertina savo gebėjimą spręsti vidinius konfliktus kaip pakankamą. 14,89 proc. įvardijo kaip visiškai pakankamai išugdytą gebėjimą. 12,76 proc. pažymėjo, kad savo gebėjimą spręsti vidinius konfliktus vertina kaip nepakankamai išugdytą. 4,25 proc. įvardijo, jog savo gebėjimą spręsti vidinius konfliktus vertina kaip visiškai neišvystytą. Vidurkis yra maždaug **3,57**. Tai rodo, kad bendrai gebėjimas spręsti vidinius konfliktus vertinamas tarp „pakankamo“ ir „gana pakankamai išvystyto“.

Gebėjimą „Pritraukti naujų narių“ respondentai nurodė taip: 31,91 proc. įvardijo kaip šį gebėjimą vertinantys pakankamai išugdytą. 29,78 proc. įvertino šį gebėjimą kaip gana pakankamai išvystytą. 19,14 proc. įvardijo, jog šis gebėjimas pas juos atsiskleidžia nepakankamai. 14,89 proc. įvardijo naujų narių pritraukimą kaip visiškai išlavintą. 4,25 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai neišugdytą. Vidurkis yra maždaug **3,32**. Tai rodo, kad gebėjimas pritraukti naujus narius yra vertinamas tarp „pakankamai išugdytas“ ir „gana pakankamai išvystytas“.

Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?

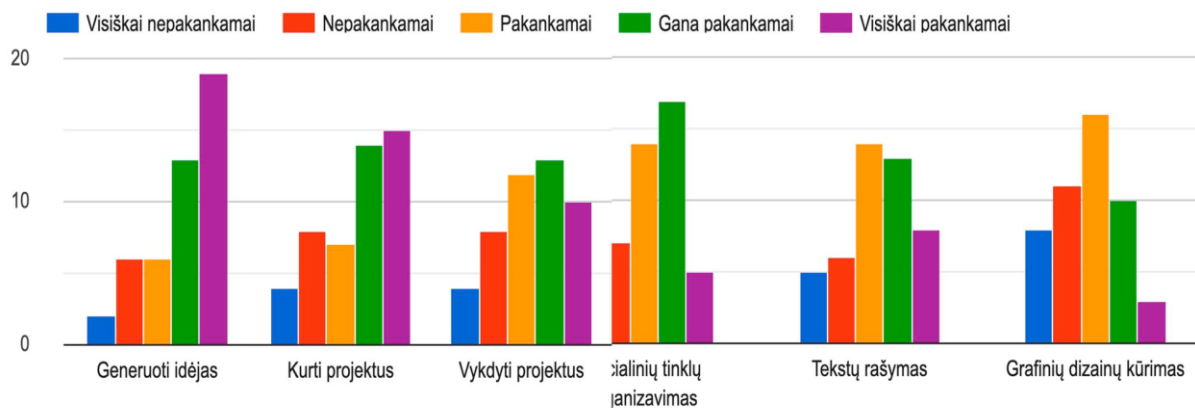
7 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje

Gebėjimą „Pritraukti rėmėjų“ respondentai įvertino taip: 31,91 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina nepakankamai išvystytą. 27,65 proc. vertina šį gebėjimą kaip pakankamai išlavintą. 21,27 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina gana pakankamai išvystytą. 10,63 proc. vertina šį gebėjimą kaip visiškai neišugdytą. 8,51 proc. įvertino gebėjimą pritraukti rėmėjų kaip puikiai išlavintą. Vidurkis yra maždaug **2,85**. Tai rodo, kad gebėjimas pritraukti rėmėjų yra vertinamas tarp „nepakankamai išvystytas“ ir „pakankamai išlavintas“ (žr. 7 pav.).

Gebėjimą „Valdyti finansus“ respondentai įvertino taip: 34,04 proc. įvertino savo gebėjimą kaip pakankamai išugdytą. 27,65 proc. įvertino šį gebėjimą kaip pakankamai išvystytą. 17,02 proc. atsakė, jog valdyti finansus jie vertina kaip nepakankamai išugdytą gebėjimą. 14,89 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip visiškai neišugdytą. 10,63 proc. įvardijo kaip visiškai išugdytą gebėjimą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,21**. Tai reiškia, kad vidutiniškai gebėjimas valdyti finansus yra vertinamas tarp „pakankamai išvystytas“ ir „pakankamai išugdytas“.

Gebėjimą „Identifikuoti bendruomenės poreikius“ 42,55 proc. įvardijo kaip pakankamai gerai išugdytą gebėjimą. 21,27 proc. įvardijo šį gebėjimą pakankamai išlavintą gebėjimą. 14,89 proc. įvertino šį gebėjimą kaip visiškai išugdytą. 10,63 proc. įvertino šį gebėjimą kaip nepakankamai išlavintą, tiek pat respondentų atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,40**. Tai rodo, kad gebėjimas yra vertinamas šiek tiek aukščiau nei „pakankamai išvystytas“ ir artimas „pakankamai gerai išugdytas“.

Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?

8 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje

Gebėjimą „Identifikuoti ekonominių galimybių pritraukimą“: 34,04 proc. įvardijo kaip nepakankamai išvystytą. 27,65 proc. įvertino šį gebėjimą kaip pakankamai išlavintą. 19,14 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip gana pakankamai išlavintą. 12,76 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai neišugdytą. 8,51 proc. įvertino šį gebėjimą kaip visiškai išlavintą gebėjimą. Apskaičiuotas vidurkis yra **2,83**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „nepakankamai išvystytas“ ir „pakankamai išlavintas“.

Gebėjimą „Organizuoti įvairaus pobūdžio renginius“ respondentai įvertino taip: 36,17 proc. atsakė, kad vertina šį gebėjimą kaip gana pakankamai išugdytą. 23,40 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išlavintą. 23,40 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai išlavintą. 10,63 proc. įvertino šį gebėjimą kaip nepakankamai išugdytą. 8,51 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,62**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „gana pakankamai išugdytas“ ir „visiškai išlavintas“.

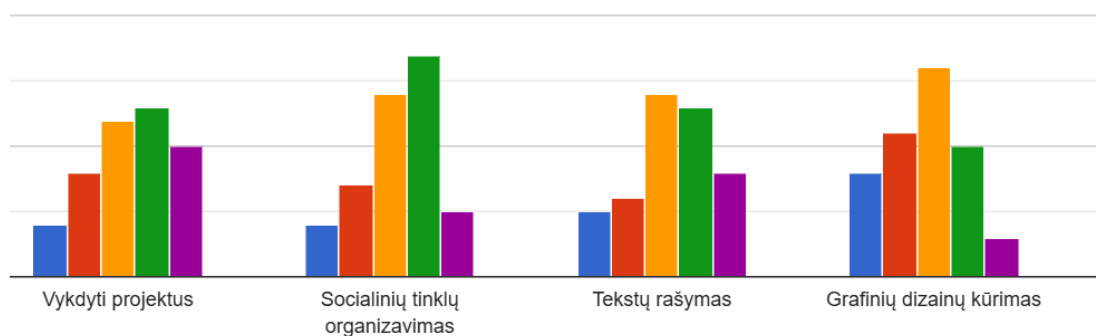
Gebėjimą „Generuoti idėjas“ 40,42 proc. šį gebėjimą įvertino kaip visiškai išugdytą gebėjimą. 27,65 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip gana pakankamai išlavintą. 14,89 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išvystytą. 12,76 proc. atsakė, jog gebėjimą vertina kaip nepakankamai išugdytą, o likę 4,25 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,87**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „gana pakankamai išlavintas“ ir „visiškai išugdytas“ (žr. 8 pav.).

Gebėjimą „Kurti projektus“ 31,91 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina gana pakankamai išlavintą. 31,91 proc. įvertino kaip visiškai išlavintą. 17,02 proc. įvertino šį gebėjimą kaip nepakankamai išlavintą. 14,89 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išugdytą. 8,51

proc. įvertino į gebėjimą kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,74**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „gana pakankamai išlavintas“ ir „visiškai išlavintas“.

 Kopijuoti diagramą

**Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“
programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?**

**9 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“
programoje**

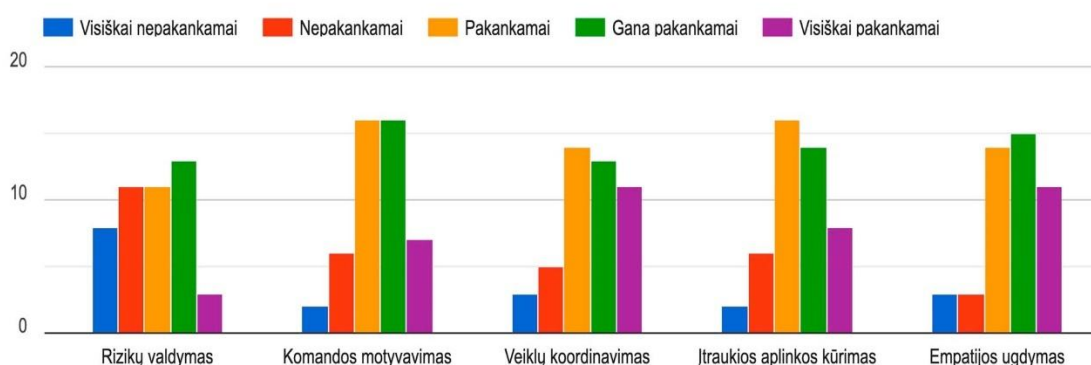
Gebėjimą „Vykdėti projektus“ 27,65 proc. respondentų įvertino kaip gana pakankamai išlavintą. 25,53 proc. įvertino šį gebėjimą kaip pakankamai išvystytą. Tiek pat respondentų atsakė, kad šį gebėjimą vertina kaip visiškai išlavintą. 17,02 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip nepakankamai išugdytą. Likę 8,51 proc. vertina šį gebėjimą kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,57**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamai išvystytas“ ir „gana pakankamai išlavintas“ (žr. 9 pav.).

Gebėjimą „Socialinių tinklų organizavimas“ 36,17 proc. įvertino kaip gana pakankamai išugdytą. 29,78 proc. įvardijo gebėjimą kaip pakankamą. 14,89 proc. įvertino kaip nepakankamai išlavintą. 12,76 proc. įvardijo kaip visiškai išlavintą. Likę 8,51 proc. vertina šį gebėjimą kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,36**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamas“ ir „gana pakankamai išugdytas“.

Gebėjimą „Tekstų rašymas“ 29,78 proc. vertina šį gebėjimą kaip gana pakankamai išlavintą. Tiek pat respondentų atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išlavintus. 17,02 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai išugdytą. 12,76 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip nepakankamai išvystytą. 10,63 proc. šį gebėjimą įvardijo kaip visiškai neišugdytą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,30**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamai išlavintas“ ir „gana pakankamai išlavintas“.

Gebėjimą „Grafinių dizainų kūrimas“ respondentai atsakė taip: 36,17 proc. įvertino kaip pakankamai išugdytus. 23,40 proc. įvertino šį gebėjimą nepakankamai išlavintą. 21,27 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip gana pakankamai išvystytą. 17,02 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip visiškai neišlavintą. 6,38 proc. atsakė, jog šis gebėjimas pas juos visiškai išlavintas. Apskaičiuotas vidurkis yra **2,89**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „nepakankamai išlavintas“ ir „pakankamai išugdytas“.

Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?

10 pav. Respondentų įgyti gebėjimai dalyvaujant KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje

Gebėjimą „Rizikų valdymas“ respondentai įvertino taip: 27,65 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip gana pakankamai išvystytą. 25,53 proc. vertina šį gebėjimą kaip nepakankamai išlavintą. 23,40 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip pakankamai išlavintą. 17,02 proc. atsakė, jog rizikų valdymo gebėjimą laiko kaip visiškai neišlavintą ir likę 6,28 proc. įvertino šį gebėjimą kaip visiškai išugdytą. Apskaičiuotas vidurkis yra **2,80**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „nepakankamai išlavintas“ ir „pakankamai išlavintas“ (žr. 10 pav.).

Gebėjimą „Komandos motyvavimas“ 34,04 proc. įvardijo, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išlavintą. Tiek pat respondentų įvardijo šį gebėjimą kaip gana pakankamai išugdytą. 14,89 proc. atsakė, jog gebėjimą vertina kaip visiškai išvystytą. 12,76 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina kaip nepakankamai išlavintą, o 6,28 proc. atsakė, jog šis gebėjimas visiškai neišugdytas. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,45**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamai išlavintas“ ir „gana pakankamai išugdytas“.

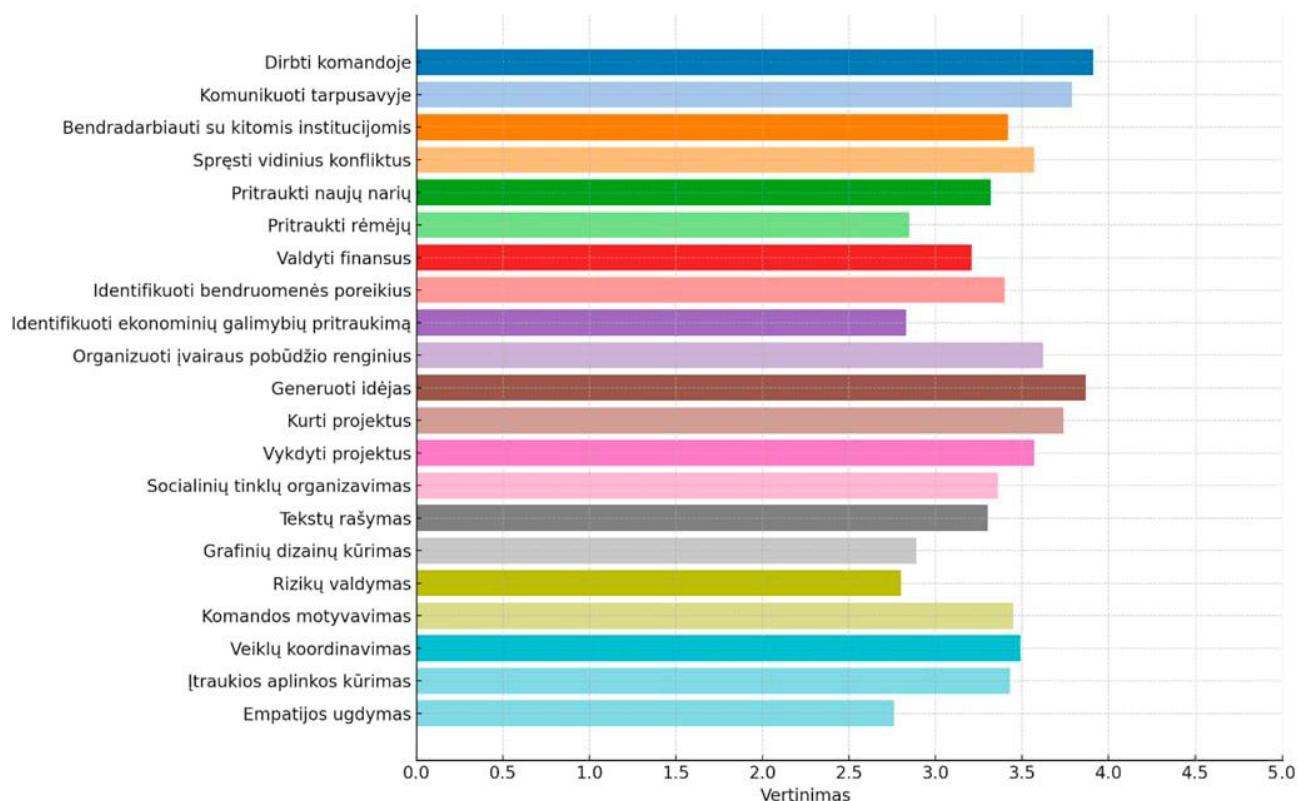
Gebėjimą „Veiklų koordinavimas“ respondentai atsakė taip: 29,78 proc. įvardijo veiklų koordinavimo gebėjimą kaip pakankamai išlavintą gebėjimą. 27,65 proc. įvardijo šį gebėjimą kaip

gana pakankamai išugdytą. 23,40 proc. įvertino šį gebėjimą kaip visiškai išvystytą. 12,76 proc. šį gebėjimą vertina kaip nepakankamai išlavintą, o 6,28 proc. įvardijo, jog šis gebėjimas yra visiškai neišugdytas. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,49**. Tai rodo, kad veiklų koordinavimo gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamai išlavintas“ ir „gana pakankamai išugdytas“.

Gebėjimą „Įtraukios aplinkos kūrimas“ respondentai išreiškė vertinantys taip: 36,17 proc. šį sugebėjimą kaip pakankamai išlavintą. 29,78 proc. įvertino šį gebėjimą kaip gana pakankamai išugdytus. 17,02 proc. šį gebėjimą kaip visiškai išvystytą. 12,76 proc. atsakė, jog šį gebėjimą laiko nepakankamai išlavintu, o 4,25 proc. įvertino šį gebėjimą kaip visiškai neišlavintą. Apskaičiuotas vidurkis yra **3,43**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „pakankamai išlavintas“ ir „gana pakankamai išugdytas“.

Gebėjimą „Empatijos ugdymas“ 34,04 proc. gebėjimą įvertino kaip gana pakankamai išlavintą. 29,78 proc. pažymėjo, jog šį gebėjimą vertina kaip pakankamai išugdytą. 23,40 proc. atsakė, jog gebėjimą savyje vertina kaip pakankamai išugdytą. 6,28 proc. atsakė, jog šį gebėjimą vertina nepakankamai išvystytą, tiek pat respondentų vertina, jog šį gebėjimą laiko visiškai neišlavintu. Apskaičiuotas vidurkis yra **2,76**. Tai rodo, kad gebėjimas dažniausiai vertinamas tarp „nepakankamai išvystytas“ ir „pakankamai išugdytas“.

Apibendrinant gautus rezultatus, susijusius su gebėjimų vertinimu, kai 1 – visiškai nepakankamai, 5 – visiškai pakankamai, atsakymų vidurkiai pasiskirstė taip (žr. 11 pav.):

11 pav. Gebėjimų vertinimas

Programos dalyviai vertina savo gebėjimus įvairiose srityse kaip gana pakankamai išvystytus. Ypač stipriai išvystyti gebėjimai, tokie kaip „dirbti komandoje“, „komunikuoti tarpusavyje“, „bendradarbiauti su kitomis institucijomis“, „spręsti vidinius konfliktus“ ir „pritraukti naujus narius“, rodo, kad projektas efektyviai prisidėjo prie dalyvių kompetencijų tobulinimo šiose svarbiose socialinėse ir profesinėse srityse. Tai įrodo, kad dauguma dalyvių įgijo reikšmingų įgūdžių, susijusių su komandinio darbo ir bendravimo organizavimu, kas yra esminė veiklos ir projektų sėkmės sąlyga. Tačiau yra ir sričių, kuriose gebėjimai nėra tokie stiprūs. Gebėjimai, susiję su „pritraukti rėmėjus“, „identifikuoti ekonominių galimybių pritraukimą“, „rizikų valdymu“ ir „finansų valdymu“, buvo vertinami kaip mažiau išvystyti. Tai rodo, kad dalyviai šiose srityse vis dar jaučia poreikį tobulėti ir įgyti daugiau žinių ar praktikos. Taip pat pastebima didelė atsakymų įvertinimo įvairovė, todėl galima daryti išvadą, kad dalyviai patyrė skirtingas patirtis ir pasiekimus. Kai kurie gebėjimai buvo vertinami labai teigiamai, pvz., „generuoti idėjas“ ir „kurti projektus“, o kiti – mažiau išvystyti, pvz., „grafinių dizainų kūrimas“ ir „rizikų valdymas“. Ši įvairovė rodo, kad programos dalyviai įgijo skirtingą žinių ir įgūdžių lygį, priklausomai nuo savo asmeninių patirčių ir prioritetų.

Tarp įvairių gebėjimų galima pastebėti stiprią koreliaciją. Gebėjimas „komunikuoti tarpusavyje“ ir „bendradarbiauti su kitomis institucijomis“ yra glaudžiai susijęs, nes efektyvi komunikacija yra būtina bendradarbiavimo ir sėkmingo koordinavimo pagrindas. Gerai išvystyti bendravimo įgūdžiai taip pat padeda spręsti konfliktus ir motyvuoti komandą, kas yra svarbu veiklos vykdymui ir projektų įgyvendinimui. Panaši koreliacija pastebima tarp gebėjimų „kurti projektus“ ir „vykdyti projektus“. Gebėjimas kurti projektus tiesiogiai priklauso nuo kūrybiškumo ir idėjų generavimo, o sėkmingas projektų vykdymas reikalauja gerų organizacinių ir valdymo įgūdžių. Tuo tarpu „rizikų valdymas“ ir „finansų valdymas“ turi reikšmingą koreliaciją, nes tinkamas finansų valdymas gali sumažinti rizikas, o gebėjimas identifikuoti ir valdyti rizikas dažnai priklauso nuo tvirtesnės finansinės strategijos. Galiausiai, gebėjimas „dirbti komandoje“ ir „spręsti vidinius konfliktus“ taip pat rodo stiprią koreliaciją. Komandos gebėjimas dirbti kartu ir spręsti nesutarimus tiesiogiai priklauso nuo gero komandinio darbo įgūdžių, kurie leidžia išlaikyti pozityvią darbo atmosferą ir užtikrinti sklandų veiklos vykdymą.

Apibendrinant, galima teigti, kad programos dalyviai pasiekė gerų rezultatų daugelyje gebėjimų sričių, tačiau kai kurios sritys vis dar reikalauja papildomo dėmesio ir tobulinimo. Koreliacijos tarp įvairių gebėjimų rodo, kad stiprinant vienus įgūdžius, galima efektyviai tobulinti ir kitus, todėl labai svarbu toliau kurti integruotą mokymosi aplinką, kuri skatintų visapusišką dalyvių kompetencijų ugdymą.

Klausime „Įvertinkite institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jumis, siekiant padidinti jūsų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022?“ atsakymai pasiskirstė taip (žr. 12 pav.):

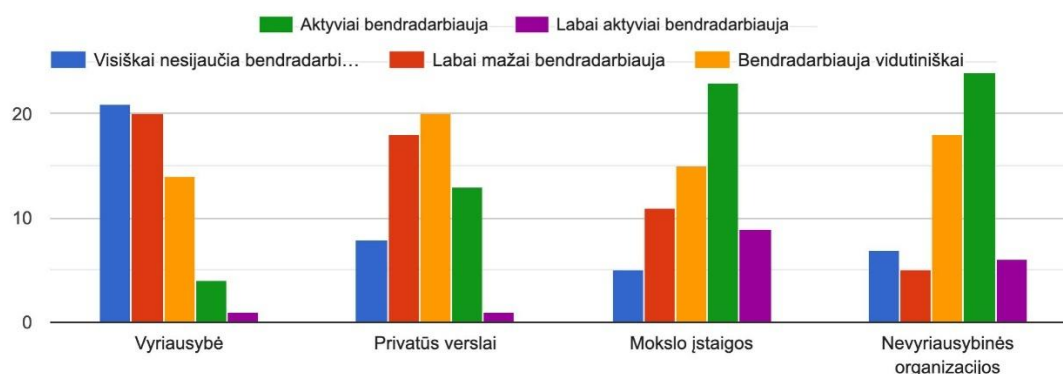
„**Vyriausybės**“ bendradarbiavimą 44,68 proc. įvardijo kaip visiškai nejaučiantys. 42,55 proc. įvertino labai mažai jaučiantys bendradarbiavimą. 29,78 proc. nurodė, jog vidutiniškai jaučiantys bendradarbiavimą, o 8,51 proc. vertina bendradarbiavimą kaip aktyvų. 2,12 proc. teigia, jog jaučia labai aktyvų bendradarbiavimą. Vidurkis yra **2,64**. Tai reiškia, kad bendradarbiavimo lygis daugiausiai vertinamas tarp „labai mažai jaučiantys“ ir „vidutiniškai jaučiantys“.

„**Privačių verslų**“ bendradarbiavimą 42,55 proc. mato kaip vidutiniškai aktyvų bendradarbiavimą. 38,29 proc. įvardija, jog šie verslai bendradarbiauja labai mažai. 27,65 proc. įvardijo jaučiantys šių organizacijų aktyvų bendradarbiavimą. 17,02 proc. atsakė visiškai nejaučiantys bendradarbiavimo. 2,12 proc. teigia, jog jaučia labai aktyvų bendradarbiavimą. Vidurkis yra **3,42**, tai reiškia, kad bendradarbiavimas yra vertinamas tarp „vidutiniškai aktyvus“ ir „aktyvus“.

„**Mokslo įstaigų**“ bendradarbiavimą 48,93 proc. įvertino jaučiantys kaip aktyvų. 31,91 proc. atsakė, jog mokslo įstaigų bendradarbiavimą jaučia vidutiniškai. 23,40 proc. įvertino jaučiantys bendradarbiavimo lygį kaip labai mažą. 19,14 proc. įvertino bendradarbiavimą kaip itin aktyvų, o 10,63 proc. įvardijo kaip visiškai nejaučiantys bendradarbiavimo. Vidutinis bendradarbiavimo lygis yra **4,45**.

„**Nevyriausybinių organizacijų**“ respondentų atsakymai pasidalino taip: 51,06 proc. atsakė, jog nevyriausybinių organizacijų aktyviai bendradarbiauja. 38,29 proc. įvardijo, jog jaučia vidutinišką bendradarbiavimo lygį. 14,89 proc. įvardijo, jog nejaučia jokio šių organizacijų bendradarbiavimo 12,76 proc. atsakė, jog jaučia itin didelį bendradarbiavimą. 10,63 proc. atsakė, jog visiškai nejaučia bendradarbiavimo. Vidurkis yra apytiksliai **3,32**, reiškiantis, kad nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas vertinamas tarp vidutinio ir aktyvaus lygio.

Įvertinkite institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jumis, siekiant padidinti jūsų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022?

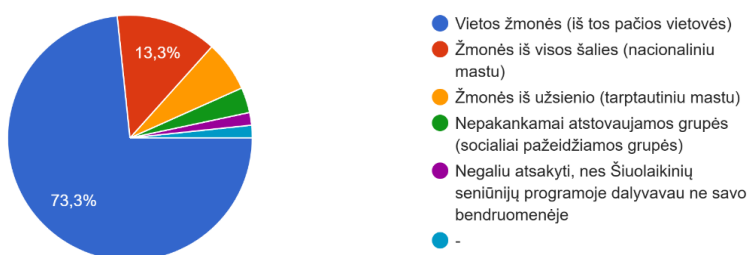

12 pav. Respondentų, institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jais, siekiant padidinti jų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022, įvertinimas

Atsakymai rodo, kad mokslo įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos buvo vertinamos kaip aktyviausi partneriai, kurie turėjo teigiamą poveikį bendruomenių iniciatyvoms. Tuo tarpu vyriausybė ir privatūs verslai buvo vertinami kaip mažiau įsitraukę į bendradarbiavimą, o jų indėlis buvo pastebėtas kaip silpnėsnis. Tai rodo, kad nors mokslo ir nevyriausybinių organizacijų buvo svarbūs veiksniai, vyriausybei ir verslui reikėtų daugiau įsitraukti į tokius projektus.

Klausime „Kokios naujos auditorijos įsitraukė į jūsų bendruomenę KEKS2022 projekto veiklą dėka?“ respondentų atsakymai pasiskirstė taip: 73,3 proc. įvardijo, jog įsitraukė vietiniai žmonės. 13,3 proc. atsakė, jog jų bendruomenėje įsitraukė žmonės iš visos šalies. 6,7 proc. pažymėjo, jog jų bendruomenėje įsitraukė žmonės iš užsienio. 3,3 proc. atsakė, jog įsitraukė į jų bendruomenę nepakankamai atstovaujamos grupės. 1,7 proc. pažymėjo *Kita* ir pakomentavo, jog negali atsakyti, nes ŠS programoje dalyvavo ne su savo bendruomene (žr. 13 pav.).

Kokios naujos auditorijos įsitraukė į jūsų bendruomenę KEKS2022 projekto veiklą dėka? (Pasirinkite vieną variantą)
60 atsakymų

13 pav. Naujų auditorijų įsitraukimas į repondentų bendruomenes KEKS2022 projekto veiklą dėka

Klausime „Kaip vertinate suinteresuotųjų šalių (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyvumą dalyvaujant jūsų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime?“ (žr. 14 pav.).

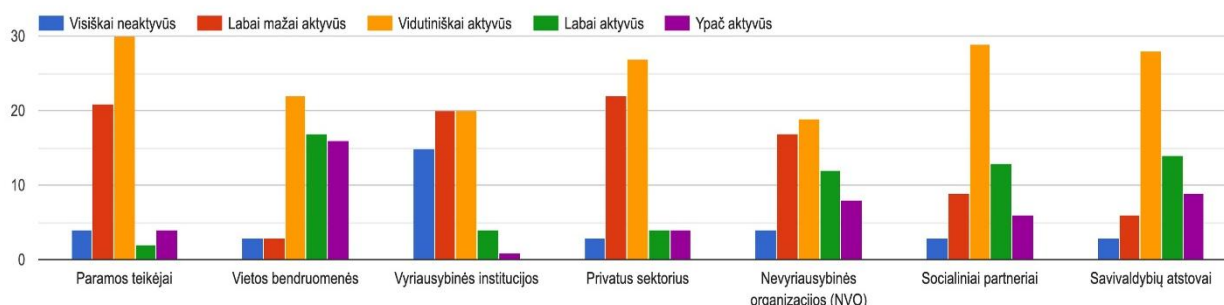
„Paramos teikėjų“ 63,82 proc. įvertino kaip vidutiniškai aktyvų. 44,68 proc. įvertino kaip labai mažai aktyvius. 8,69 proc. atsakė teigiantys, jog šios suinteresuotosios šalies aktyvumą vertina kaip visiškai neaktyvų. 8,51 proc. įvertino aktyvumą kaip labai aktyvų, o 4,34 proc. atsakė, jog mato labai aktyvų bendradarbiavimą. Vidutinis vertinimas yra **3,45**. Dauguma respondentų mano, jog šios šalys rodo vidutinį aktyvumo lygį, tačiau yra pastebimas ir tam tikras aktyvumo požymių padidėjimas.

„Vietos bendruomenių“ 46,80 proc. įvertino kaip vidutiniškai aktyvų. 36,95 proc. atsakė, jog mato labai didelį aktyvumą. 34,04 proc. pažymėjo, jog vietos bendruomenės aktyvumą jaučia itin aktyviai. 6,52 proc. įvardijo kaip pastebintys labai mažą aktyvumą, o 6,52 proc. paminėjo, jog vietos bendruomenės aktyvumas yra itin mažas. Vidutinis vertinimas yra **4,78**, o tai rodo, kad vietos

bendruomenės aktyvumas yra vertinamas tarp „labai aktyvus“ (4 balai) ir „itin aktyvus“ (5 balai). Tai reiškia, kad dauguma respondentų mano, jog bendruomenės aktyvumas yra itin aukšto lygio.

„Vyriausybės institucijos“ 42,55 proc. atsakė teigiantys, jog vidutiniškai jaučiantys šios institucijos aktyvumą. 42,55 proc. mato šią instituciją kaip labai mažai aktyvią. 32,60 proc. įvardijo aktyvumo lygį kaip labai neaktyvų, o 8,69 proc. įvardijo matantys labai didelį šios institucijos aktyvumą. 2,12 proc. įvertino šį aktyvumą kaip itin didelį. Vidutinis aktyvumo vertinimas yra **2,91**, o tai rodo, kad institucijos aktyvumas yra vertinamas tarp „labai mažai aktyvus“ (2 balai) ir „vidutiniškai aktyvus“ (3 balai). Tai reiškia, kad dauguma respondentų mano, jog institucijos aktyvumas yra žemas, tačiau yra pastebimas tam tikras aktyvumo lygis.

Kaip vertinate suinteresuotųjų šalių (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyvumą dalyvaujant jūsų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime?

14 pav. Respondentų vertinimas, kaip suinteresuotosios šalys (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyviai dalyvavo respondentų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime

„Privatus sektorius“ – 58,69 proc. įvertino šio sektoriaus bendradarbiavimą kaip vidutiniškai aktyvų. 47,82 proc. įvertino bendradarbiavimo lygį kaip labai mažai aktyvų. 8,69 proc. įvardijo, jog mato labai aktyvų bendradarbiavimą. 8,69 proc. pažymėjo, jog mato itin didelį bendradarbiavimo lygį. Vidutinis bendradarbiavimo lygio vertinimas yra **3,50**, o tai rodo, kad šio sektoriaus bendradarbiavimas yra vertinamas tarp „vidutiniškai aktyvus“ (3 balai) ir „labai aktyvus“ (4 balai). Tai reiškia, kad respondentai mano, jog bendradarbiavimo lygis yra pakankamai geras, tačiau dar yra erdvės didesniai aktyvumui.

„Nevyriausybės institucijos“ aktyvumą 40,42 proc. įvardijo kaip vidutiniškai aktyvų. 36,95 proc. įvardijo kaip matantys labai mažai aktyvumą. 25,53 proc. įvardijo, jog mato labai aktyvų dalyvavimą. 17,02 proc. mano, jog šių institucijų aktyvumas yra itin didelis. 8,69 proc. įvertino, jog aktyvumas itin žemas. Vidutinis aktyvumo vertinimas yra **3,91**, o tai rodo, kad šių institucijų

aktyvumas yra vertinamas tarp „vidutiniškai aktyvus“ (3 balai) ir „labai aktyvus“ (4 balai). Tai reiškia, kad respondentai aktyvumą laiko pakankamai aukštu, tačiau jis dar nėra maksimalus.

„Socialiniai partneriai“ – 63,04 proc. įvardijo aktyvumą kaip vidutinį. 28,26 proc. pažymėjo, jog pastebi labai didelį aktyvumą. 19,56 proc. vertina bendradarbiavimą kaip labai neaktyvų. 12,76 proc. įvertino bendradarbiavimą kaip itin aktyvų, o 6,52 proc. atsakė pastebintys visišką neaktyvumą. Vidutinis aktyvumo vertinimas yra **4,12**, o tai rodo, kad aktyvumas dažniausiai vertinamas tarp „labai aktyvus“ (4 balai) ir „itin aktyvus“ (5 balai). Tai rodo gana aukštą bendradarbiavimo lygį.

„Savivaldybių atstovai“ – 59,57 proc. įvertino šios institucijos bendradarbiavimą kaip vidutinišką. 29,78 proc. pažymėjo, jog pastebi labai didelį aktyvumą. 19,14 proc. įvardijo pastebintys bendradarbiavimo lygį kaip itin didelį. 13,04 proc. įvertino bendradarbiavimą kaip labai žemą, o 6,52 proc. pažymėjo, jog mato itin žemą aktyvumą. Vidutinis bendradarbiavimo aktyvumo vertinimas yra **4,26**, o tai reiškia, kad dauguma respondentų vertina bendradarbiavimą kaip esantį tarp „labai aktyvus“ (4 balai) ir „itin aktyvus“ (5 balai). Tai rodo stiprų bendradarbiavimo lygį.

Suinteresuotųjų šalių dalyvavimas organizacijų sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime dažniausiai buvo vertinamas kaip vidutinis. Aktyviausiais partneriais buvo įvardytos vietos bendruomenės, socialiniai partneriai ir savivaldybių atstovai, kurie dažniau buvo vertinami kaip itin arba labai aktyvūs. Tuo tarpu vyriausybės institucijos, privatus sektorius ir nevyriausybės organizacijos buvo įvardyti kaip mažiau aktyvūs. Mažiausio aktyvumo vertinimus dažniausiai sulaukė paramos teikėjai ir privatūs sektoriai. Suinteresuotųjų šalių aktyvumas glaudžiai susijęs su bendruomenių iniciatyvų poveikiu: kuo aktyvesnis bendradarbiavimas, tuo didesnis dalyvavimas sprendimų priėmime. Mažiau aktyvių grupių, tokių kaip rėmėjai ir privatus sektorius, įtraukimas gali padidinti bendruomenės veiksmų veiksmingumą ir tvarumą.

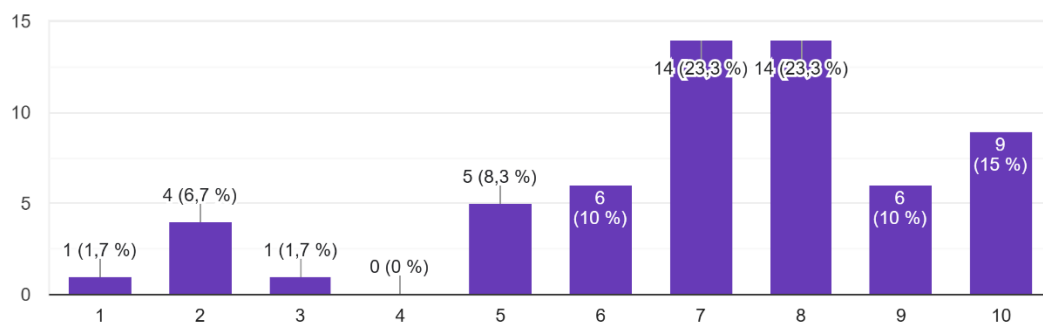
Kuo daugiau institucijų ir suinteresuotųjų šalių dalyvauja bendruomenės veikloje, tuo didesnę įtaką jos daro šiems projektams. Tai ypač akivaizdu, kai kalbama apie akademines institucijas, NVO ir vietos bendruomenes, kurios laikomos aktyviais partneriais, svariai prisidedančiais prie projektų sėkmės. Priešingai, žemesnis valdžios, privataus sektoriaus ir donorų įsitraukimo lygis leidžia manyti, kad šių grupių dalyvavimas galėtų padidinti bendruomenių veiklos veiksmingumą ir tvarumą. Todėl, siekiant užtikrinti ilgalaikį poveikį ir sėkmingus rezultatus, būtų naudinga skatinti aktyvesnį jų dalyvavimą.

Klausime **„Skalėje nuo 1 (labai neatvira) iki 10 (labai atvira), įvertinkite, kiek Jūsų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams?“** 23,3 proc. įvertino bendruomenės aktyvumą 8 balais, tiek pat 23,3 proc. 7 balais, kas rodo aukštą atvirumo lygį. 15 proc. respondentų įvertino bendruomenę kaip visiškai atvirą, skirdami 10 balų, o 10 proc. ją mato beveik visiškai atvira – 9 balai. Tuo tarpu 1,7 proc. įvertino atvirumą 1 balu, 6,7proc. įvertino 2 balais,

1,7 proc. įvertino 3 balu. 8,3 proc. pasirinko vidutinišką vertinimą (5 balai). Vidutinis bendruomenės atvirumo vertinimas yra **6,51** balo, o tai rodo, kad bendruomenė vertinama kaip šiek tiek virš vidutinio atvirumo lygio (žr. 15 pav.).

Skalėje nuo 1 (labai neatvira) iki 10 (labai atvira), įvertinkite, kiek Jūsų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams?

60 atsakymų

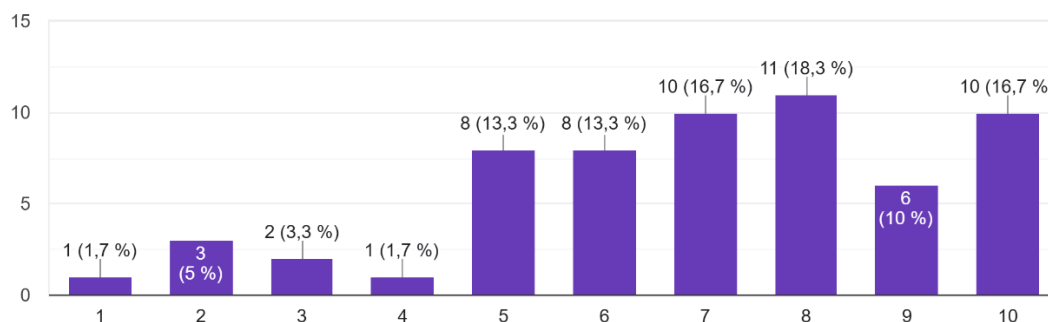

15 pav. Respondentų vertinimas, kaip jų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams

Klausime „Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) nurodykite, kiek bendruomenės nariai dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su kitais?“ 18,3 proc. įvertino norą dalintis žiniomis 8 balais. 16,7 proc. įvertino 7 balais, tiek pat respondentų įvertino žinių dalijimąsi 10 balų. 13,3 proc. įvertino šį aktyvumą 5 balais. 13,3 proc. įvertino šį atvirumą 6 balais. 5 proc. įvertino žinių dalijimąsi 2 balais, 3,3 proc. įvertino 3 balais. 1 balu įvertino 1,7 proc. ir 4 balais įvertino irgi 1,7 proc. Vidutinė reikšmė **6,05** rodo, kad dauguma respondentų vertina norą dalintis žiniomis kaip pakankamai aukštą. Tai reiškia, kad bendruomenėje ar tiriamoje grupėje pastebimas teigiamas požiūris į žinių dalijimąsi, nors nėra visiškai aukščiausio lygio įvertinimų dominavimo. Vidutinis rezultatas tarp 6 ir 7 balų taip pat atskleidžia, kad dar yra potencialo stiprinti šį aspektą (žr. 16 pav.).

Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) nurodykite, kiek bendruomenės nariai dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su kitais?

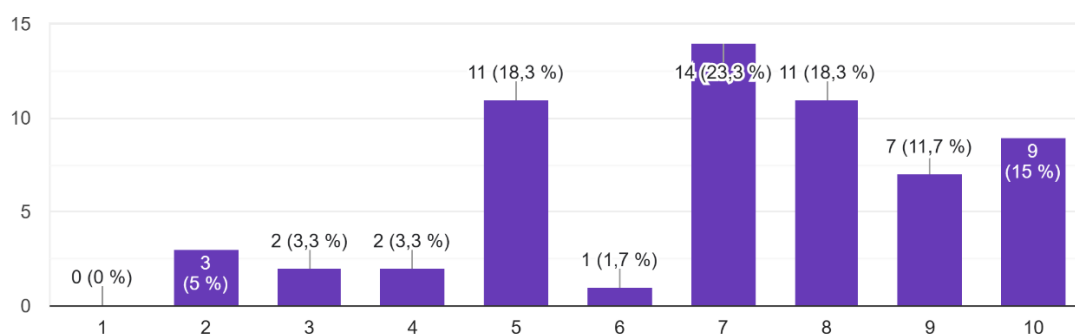
60 atsakymų

16 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenės nariai dalijai savo žiniomis ir patirtimi su kitais

Klausime „Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyviai) iki 10 (visiškai aktyviai) įvardinkite, kiek aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas?“ 23,3 proc. įvertino narių aktyvumą spręsti problemas 7 balais. 18,3 proc. šį aktyvumą įvertino 5 balais. 18,3 proc. įvertino 8 balais. 15 proc. įvertino tai 10 balų. 5 proc. įvertino šį aktyvumą 2 balais, 3,3 proc. įvertino 3 balais, tiek pat respondentų įvertino 4 balais. 1,7 proc. įvertino 6 balais. Vidurkis **5,94** balo rodo, kad narių aktyvumas sprendžiant problemas yra kiek aukštesnis už vidutinį lygį (žr. 17 pav.).

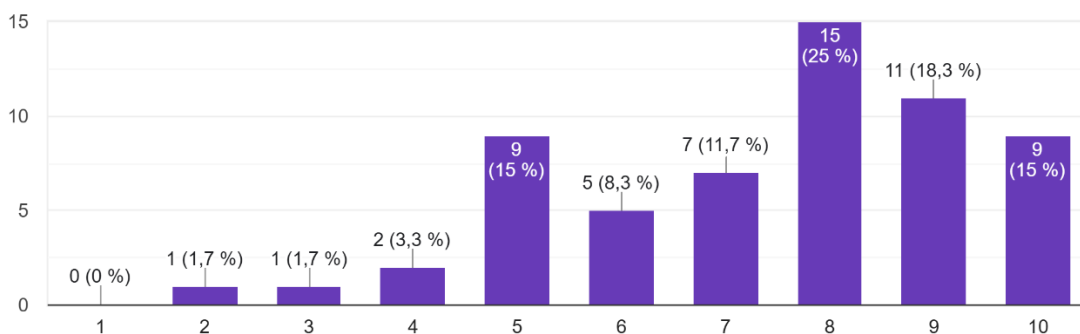
Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyviai) iki 10 (visiškai aktyviai) įvardinkite, kiek aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas?
60 atsakymų

17 pav. Respondentų vertinimas, kaip aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas

Klausime „Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) įvertinkite, ar Jūsų bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems?“ 25 proc. įvertino pagalbą bendruomenėje 8 balais. 18,3 proc. įvertino 9 balais, 15 proc. įvertino 5 balais. 15 proc. įvertino 10 balų, 11,7 proc. įvertino 7 balais, o 8,3 proc. įvertino pagalbą 6 balais. 3,3 proc. įvertino 4 balais, 1,7 proc. įvertino 2 balais, tiek pat respondentų įvertino 3 balais. Vidurkis **7,43** rodo, kad bendruomenės pagalba vertinama kaip gana aukšta (žr. 18 pav.).

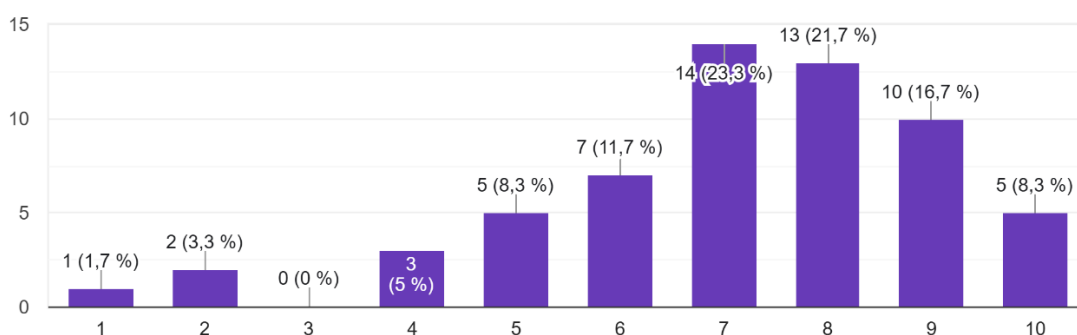
Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) įvertinkite, ar Jūsų bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems?
60 atsakymų

18 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems

Klausime „Skalėje nuo 1 (labai žemas) iki 10 (labai aukštas) nurodykite, kaip apibūdintumėte tarpusavio pagalbos lygį jūsų bendruomenėje?“ 23,3 proc. įvertino tarpusavio pagalbos lygį 7 balais, 21,7 proc. įvertino 8 balais. 16,7 proc. įvertino pagalbos lygį 9 balais, 11,7 proc. įvertino tai 6 balais. 8,3 proc. įvertino pagalbos lygį 5 balais, 8,3 proc. įvertino tai 10 balų. 5 proc. įvertino pagalbos lygį 4 balais. 3,3 proc. įvertino tai 2 balais, o 1,7 proc. įvertino 1 balu. Vidurkis yra 7,1. Tai rodo, kad tarpusavio pagalbos lygis bendruomenėje yra vertinamas kaip aukštas, tačiau nėra universalus, nes dalis respondentų jį įvertino mažesniais balais (žr. 19 pav.).

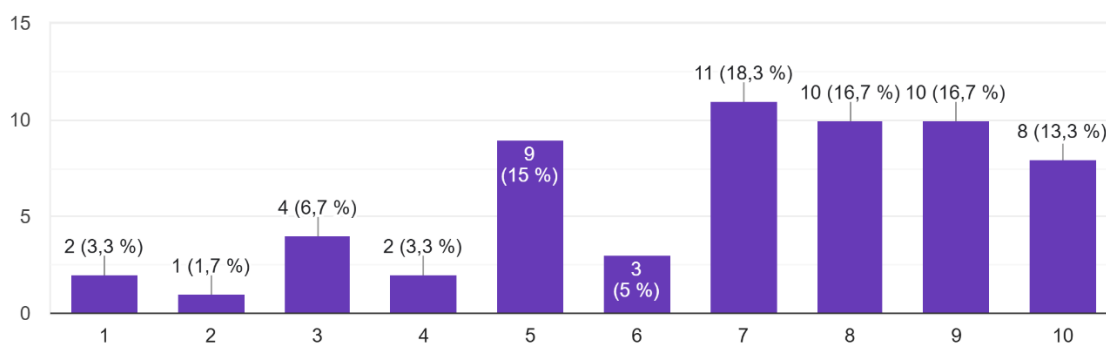
Skalėje nuo 1 (labai žemas) iki 10 (labai aukštas) nurodykite, kaip apibūdintumėte tarpusavio pagalbos lygį jūsų bendruomenėje?
60 atsakymų

19 pav. Tarpusavio pagalbos lygis respondentų bendruomenėje

Klausime „Skalėje nuo 1 (visiškai neartimas) iki 10 (visiškai artimas) įvertinkite, kiek jaučiatės artimas(-a) kitiems bendruomenės nariams?“ 18,3 proc. įvertino artumą 7 balais. 15 proc. įvertino 5 balais, 16,7 proc. respondentų įvertino 9 balais. 15 proc. įvertino artumą 8 balais, 13,3 proc. įvertino artumą 10 balų. 6,7 proc. įvertino 3 balais, 5 proc. įvertino 6 balais. 3,3 proc. įvertino artumo lygį 4 balais, tiek pat respondentų įvertino šį artumo lygį 1 balu. 1,7 proc. įvertino artumo lygį 2 balais. Vidutinis artumo lygis yra **6,76 balo**. Tai rodo, kad respondentai artumą bendruomenėje vidutiniškai vertina teigiamai, tačiau jis nėra itin aukštas, todėl yra galimybių jį stiprinti (žr. 20 pav.).

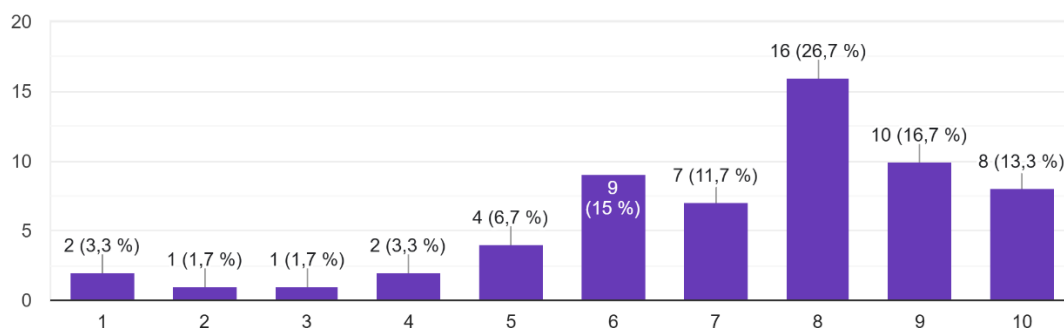
Skalėje nuo 1 (visiškai neartimas) iki 10 (visiškai artimas) įvertinkite, kiek jaučiatės artimas(-a) kitiems bendruomenės nariams?
60 atsakymų

20 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie jaučiasi artimi kitiems bendruomenės nariams

Klausime „Skalėje nuo 1 (visiškai nepasitikiu) iki 10 (visiškai pasitikiu) įvertinkite, kiek esate pasitikintys savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS 2022 veiklų?“ 26,7 proc. pasitikėjimo lygį įvardijo 8 balais. 16,7 proc. įvertino 9 balais, 15 proc. įvertino 6 balais. 13,3 proc. įvertino 10 balų, o 11,7 proc. įvertino pasitikėjimą 7 balais. 6,7 proc. įvertino pasitikėjimo lygį 5 balais. 3,3 proc. įvertino pasitikėjimo lygį 4 balais, tiek pat respondentų įvertino 1 balu. 1,7 proc. įvertino 2 balais, tiek pat respondentų įvertino 3 balais. Vidutinis pasitikėjimo lygis yra 7,27 balo. Tai rodo, kad bendruomenės pasitikėjimas yra aukštas, su pastebimu atotrūkiu tarp itin aukštų ir vidutinių vertinimų (žr. 21 pav.).

Skalėje nuo 1 (visiškai nepasitikiu) iki 10 (visiškai pasitikiu) įvertinkite, kiek esate pasitikintys savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS 2022 veiklų?
60 atsakymų

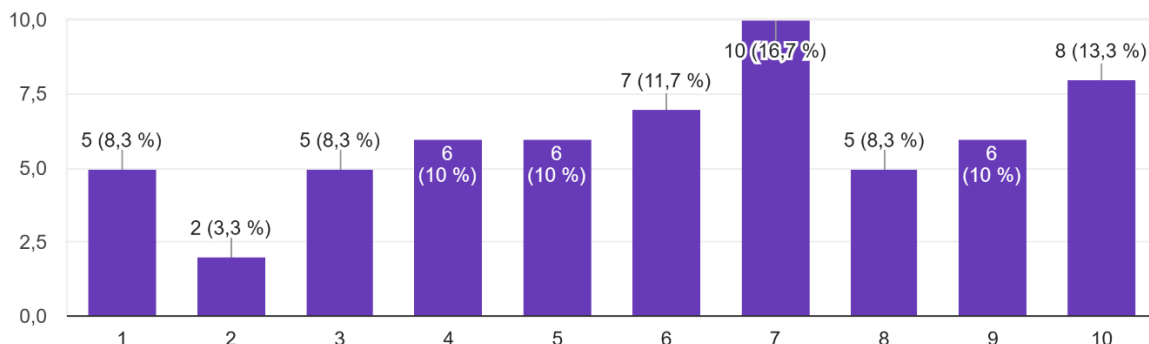
21 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie pasitiki savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS2022 veiklų

Klausime „Skalėje nuo 1 (visiškai neprisidėjo) iki 10 (visiškai prisidėjo) įvertinkite, kiek, jūsų nuomone, bendruomenėje KEKS2022 projekto metu vykusios veiklos prisidėjo prie jūsų asmeninio ar profesinio mokymosi?“ 16,7 proc. įvertino 7 balais. 13,3 proc. įvertino savo augimą 10 balų. 10 proc. įvertino savo profesinio augimo lygį 5 balais. 10 proc. įvertino tai 9 balais, tiek pat įvertino 4 balais. 8,3 proc. įvertino 8 balais, tiek pat įvertino ir 3 bei 1 balu. 3,3 proc. įvertino 2 balais. Vidutinis profesinio augimo lygis yra **5,36 balo**. Tai rodo, kad respondentai vidutiniškai vertina savo profesinį augimą kaip vidutinį, tačiau yra pasiskirstymas tarp aukštų ir žemų įvertinimų, atspindintis nevienodą augimo patirtį (žr. 22 pav.).

Klausime „Skalėje nuo 1 (visiškai neįtrauktas) iki 10 (visiškai įtrauktas) įvertinkite, kiek jaučiatės įtrauktas(-a) į bendruomenės gyvenimą?“ 21,7 proc. įvertino įtrauktį 10 balų. 16,7 proc. įvertino 7 balais, 15 proc. įvertino 5 balais. 13,3 proc. įvertino 8 balais. 8,3 proc. įvertino įtrauktį 9 balais, tiek pat respondentų įvertino 2 balais. 8,3 proc. įvertino 6 balais. 3,3 proc. įtraukimo lygį įvertino 3 balais, tiek pat respondentų – 1 balu. 1,7 proc. įvertino 4 balais. Vidutinis įtraukimo į

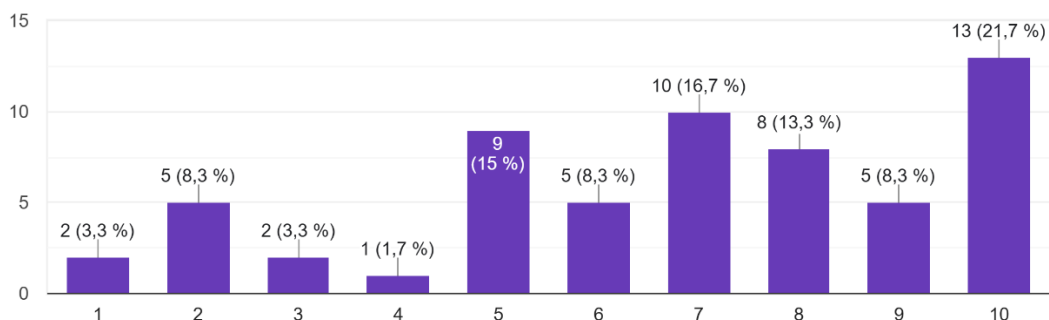
bendruomenės gyvenimą lygis yra **6,76 balo**, rodantis, kad dauguma respondentų jaučiasi vidutiniškai įtraukti (žr. 23 pav.)

Skalėje nuo 1 (visiškai neprisidėjo) iki 10 (visiškai prisidėjo) įvertinkite, kiek, jūsų nuomone, bendruomenėje KEKS2022 projekto metu vykusios ve...jo prie jūsų asmeninio ar profesinio mokymosi?
60 atsakymų

22 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenėje KEKS2022 projektu metu vykusios veiklos prisidėjo prie jų asmeninio ar profesinio mokymosi

Skalėje nuo 1 (visiškai neįtrauktas) iki 10 (visiškai įtrauktas) įvertinkite, kiek jaučiatės įtrauktas(-a) į bendruomenės gyvenimą?
60 atsakymų

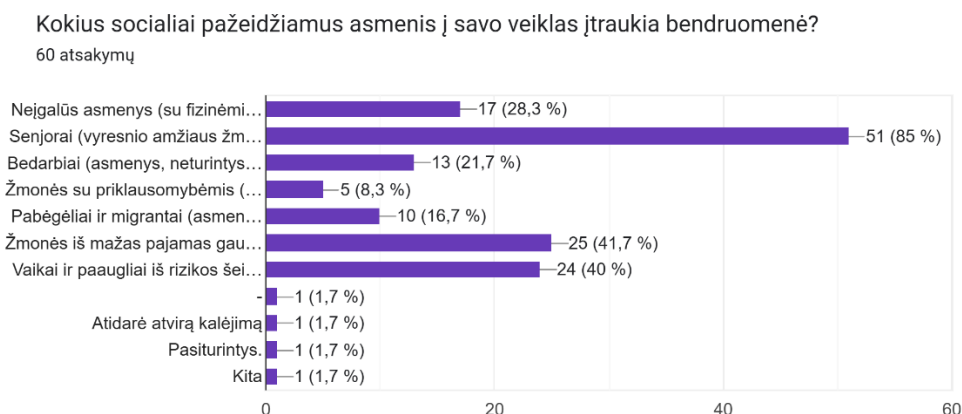
23 pav. Respondentų vertinimas, kiek jie jaučiasi įtraukti į bendruomenės gyvenimą

Apklausa rodo, kad po KEKS2022 veiklų bendruomenė tapo atviresnė naujoms idėjoms ir iššūkiams. Daugiau nei pusė respondentų bendruomenės atvirumą įvertino aukštais balais (7–10), o tai rodo teigiamus pokyčius. Panaši tendencija pastebima ir vertinant narių polinkį dalintis žiniomis bei patirtimi – dauguma taip pat skyrė aukštus balus, atspindinčius bendradarbiavimo stiprėjimą. Nors sprendžiant problemas bendruomenė taip pat yra aktyvi, nemaža dalis vidutinio aktyvumo įvertinimų rodo, kad kai kuriose srityse dar galima tobulėti. Bendruomenės narių tarpusavio santykiai pasižymi stipriu solidarumu – didžioji dalis respondentų aukštai vertino tarpusavio pagalbą ir artumą. Tai leidžia manyti, kad bendruomenėje yra sukurta tvirta socialinė struktūra. Aukšti pasitikėjimo savo

bendruomenės gebėjimu valdyti iniciatyvas vertinimai rodo, kad nariai jaučiasi stiprūs ir įgalinti veikti, tačiau mažesnių balų pasiskirstymas atskleidžia poreikį sustiprinti pasitikėjimą tam tikrose grupėse. Įtraukos į bendruomenės gyvenimą vertinimai irgi daugiausia aukšti, kaip ir asmeninio bei profesinio augimo rezultatai, liudijantys apie KEKS2022 veiklų poveikį. Pastebima koreliacija tarp atvirumo ir žinių dalijimosi – atviresnė bendruomenė dažniau dalijasi idėjomis ir patirtimi. Tarpusavio artumas taip pat susijęs su didesne įtrauktimi, o aktyvumas sprendžiant problemas stiprina solidarumą ir pagalbą. Bendra išvada yra ta, kad KEKS2022 veiklos prisidėjo prie bendruomenės sanglaudos, pasitikėjimo ir aktyvumo stiprinimo, nors tam tikrose srityse dar yra erdvės augti.

Klausime „**Kiek jūsų bendruomenė skatina naujų narių įsitraukimą?**“ respondentų atsakymai pasiskirstė taip: 51,7 proc. įvardijo, jog dažnai skatina naujų narių įsitraukimą, tačiau su ribotomis galimybėmis. 23,3 proc. įvardijo, jog aktyviai įtraukia naujus narius, 21,7 proc. atsakė, jog retai inicijuoja naujų narių įtraukimą. 1,7 proc. įvardijo, jog bendruomenė uždara naujiems nariams.

Klausime „**Kokius socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas įtraukia bendruomenė?**“ Remiantis diagrama, bendruomenės veiklų dalyviai daugiausiai dėmesio skiria senjorams –85 proc. nurodė įtraukiantys vyresnio amžiaus žmones. 41,7 proc. pažymėjo žmones iš mažas pajamas gaunančių šeimų ir vaikai bei paaugliai, 40 proc. iš rizikos šeimų. 28,3 proc. paminėjo įtraukiantys neįgalius asmenis. Bedarbiai, kuriuos įtraukia 21,7 proc. atsakė, jog įtraukia bedarbius, o 16,7 proc. minėjo įtraukę pabėgėlius su migrantais. 8,3 proc. nurodė įtraukiantys žmones su priklausomybėmis (žr. 24 pav.).

24 pav. Socialiai pažeidžiamų asmenų įtraukimas į bendruomenės veiklas

Klausime „**Kaip dažnai bendruomenė įtraukia socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas?**“ respondentai atsakė taip: 65 proc. atsakė, jog kartais įtraukia, priklauso nuo projekto. 15 proc. teigia retai įtraukiantys. 10 proc. atsakė, jog niekada neįtraukia tokių asmenų į projektus. Tiek pat žmonių atsakė, jog dažnai įtraukia tokius asmenis į projektus, tai yra jų prioritetas.

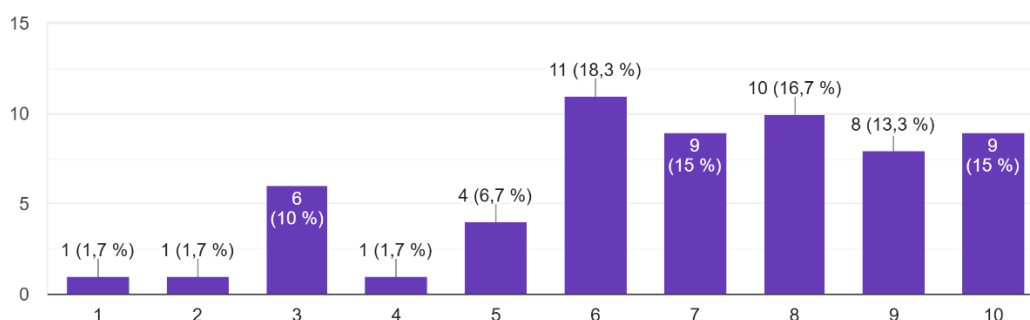
Klausime „**Ar pasibaigus KEKS2022 Jūsų bendruomenė dažnai kuria naujas iniciatyvas ar veiklas?**“ respondentų atsakymai pasiskirstė taip: 46,7 proc. įvardijo, jog bendruomenė kartais pasiūlo po 3-5 naujas iniciatyvas. 33,3 proc. įvardijo, jog bendruomenė retai pasiūlo naujas iniciatyvas. 13,3 proc. įvertino, jog bendruomenė dažnai pasiūlo po daugiau nei 5 naujas iniciatyvas per metus. 6,7 proc. įvertino, jog bendruomenė niekada nepasiūlo naujų iniciatyvų.

Klausime „**Kaip vertinate bendruomenės narių kūrybiškumą?**“ 46,7 proc. įvardijo, jog narių kūrybiškumas vidutinis, jo kartais pritrūksta. 40 proc. teigia, jog jų pagrindinis veiklos variklis yra kūrybiškumas. 10 proc. teigia, jog jų bendruomenėje kūrybiškumo lygis yra žemas, labai retai pasireiškiantis. 3,3 proc. įvertino bendruomenės kūrybiškumą kaip nebuvimą.

Klausime „**Skalėje nuo 1 (visiškai nesugeba) iki 10 (visiškai sugeba) įvertinkite, kiek bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos?**“ vidurkis yra 7.1 balo (žr. 25 pav.).

Skalėje nuo 1 (visiškai nesugeba) iki 10 (visiškai sugeba) įvertinkite, kiek bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos?

60 atsakymų

25 pav. Respondentų vertinimas, kaip bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos

Klausime „**Kaip KEKS2022 projekto veiklos ir jų tęstinumas jaučiamas bendruomenėje po kelių metų nuo renginių?**“ KEKS2022 projekto tęstinumas bendruomenėje po kelių metų vertinamas nevienareikšmiškai. Dalis respondentų teigia, kad tęstinumas jaučiamas per tokias iniciatyvas kaip „Šiuolaikinės seniūnijos“ projektas, tradicija tapęs festivalis „SALA“, Contempo festivalis ir „Radio Angelai“. Šios veiklos suburia bendruomenės ir užtikrina renginių bei projektų tęstinumą. Taip pat akcentuojama, kad bendruomenėse atsiranda naujos iniciatyvos, organizuojami edukaciniai renginiai, koncertai, o projektų įgyvendinimas padeda išlaikyti kūrybinę dvasiją bei įkvėpimą. Tačiau dalis respondentų pabrėžia tęstinumo trūkumą – veiklos dažnai vykdomos pavieniais atvejais, o bendras tęstinumo jausmas jaučiamas menkai arba visai nejaučiamas. Daug

kritikos sulaukia informacijos sklaida – trūksta aiškios, viešai prieinamos informacijos apie projektus ir jų veiklas, o tai apsunkina dalyvavimą bendruomenės renginiuose. Kai kurie pastebi, kad tęstinumas priklauso nuo finansavimo, pavyzdžiui, Kauno rajono savivaldybės iniciatyvų, o tai kelia riziką kai kurių veiklų išnykimui. Apibendrinant galima teigti, kad nors KEKS2022 veiklų tęstinumas yra matomas per kai kuriuos projektus ir renginius, bendrai jis nėra pakankamai užtikrintas. Siekiant ilgalaikio tęstinumo, svarbu stiprinti informacijos sklaidą, skatinti bendruomenės įtrauktį ir užtikrinti ilgalaikį finansavimą kūrybiniais bei kultūriniais projektams.

Yra teigiama koreliacija tarp bendruomenės atvirumo, žinių dalijimosi ir tarpusavio pagalbos – kuo bendruomenė yra atviresnė, tuo dažniau nariai dalijasi žiniomis ir labiau bendradarbiauja. Aktyvumas sprendžiant problemas taip pat susijęs su didesniu solidarumu ir tarpusavio pagalba. Be to, pasitikėjimas savo bendruomenės gebėjimu valdyti iniciatyvas ir įtraukti narius į veiklas koreliuoja su bendruomenės pasiryžimu kurti ir įgyvendinti naujas iniciatyvas. Bendruomenės kūrybiškumas ir gebėjimas vykdyti renginius be išorinės pagalbos taip pat rodo stiprėjantį nepriklausomumą ir tvarumą, tačiau tam tikrose srityse vis dar reikia sustiprinti gebėjimus. Tęstinumo jausmas priklauso nuo veiklų organizavimo ir finansavimo, o kai kurie projektai gali nepasiekti ilgalaikio tęstinumo dėl trūkstamos informacijos sklaidos ir nesustiprinto finansavimo.

Atviro pobūdžio komentarų sekcijoje buvo gauta 17 atsakymų. **„Prašome pasidalinti bet kokiomis papildomomis išvalgomis, pastebėjimais ar komentarais, kurie, jūsų manymu, yra svarbūs bendruomenių įgalinimui kultūros projektais, tačiau nebuvo aptarti ankstesniuose klausimuose“** Apibendrinant pateiktus atsakymus, galima pastebėti kelis svarbius aspektus, susijusius su bendruomenių įgalinimu per kultūros projektus. Bendruomenės aktyvisto ar lyderio vaidmuo buvo išskirtas kaip itin svarbus buriant žmones, užtikrinant jų įsitraukimą ir organizuojant veiklas. Lyderio asmenybė, motyvacija bei gebėjimas užmegzti ryšius su socialiniais partneriais lemia sėkmingą bendruomenės įgalinimą. Taip pat pažymėta, kad KEKS2022 požiūris į bendruomenę buvo naujas ir atviras - jis leido žmonėms veikti laisvai, išlaisvinti savo kūrybiškumą ir prisidėti pagal savo pomėgius ir įgūdžius. Tai leido žmonėms atrasti savo vietą projekte ir skatino ilgalaikį bendradarbiavimą. Informacijos sklaidos trūkumas dažnai buvo minimas kaip pagrindinis iššūkis. Kai kurie respondentai komentavo, kad norėtų labiau įsitraukti į veiklą, tačiau neranda pakankamai aiškios ir prieinamos informacijos apie vykdomą veiklą. Tai rodo, kad norint įtraukti daugiau bendruomenės narių reikia geresnės komunikacijos. Pasiūlyta užtikrinti, kad informacija būtų viešai prieinama, išplatinta ar bent jau iškabinta viešose erdvėse.

Kalbant apie kultūros kokybę, kai kurie respondentai pabrėžė, kad kultūra turėtų būti aukštos kokybės menas, kuris prisidėtų prie sąmoningos ir kūrybingos naujos kartos ugdymo. Kita vertus, buvo kritikuojami „niekiniai“ renginiai, kurie, jų manymu, nesuteikia jokios pridėtinės vertės bendruomenei. Finansavimo trūkumas taip pat įvardijamas kaip pagrindinė kliūtis, trukdanti

įgyvendinti patrauklius ir novatoriškus projektus. Bendruomenės nariai teigia, kad sunku rasti finansavimą ir tai riboja kūrybinių iniciatyvų įgyvendinimą. Todėl bendruomenės įgalinimui svarbūs atviri projektų formatai, leidžiantys kiekvienam rasti savo vietą, veiksminga komunikacija apie renginius ir veiklą bei nuolatinė parama inovatyvių idėjų finansavimui. Tinkamai derinant šiuos elementus galima pasiekti ilgalaikio bendruomenės stiprinimo ir kultūros projektų tęstinumo.

Apibendrinus anketos duomenis, galima daryti išvadą, kad respondentų sudėtis ir dalyvavimo aktyvumas rodo tam tikras tendencijas ir veiksnius, turinčius įtakos jų dalyvavimui bendruomenės veiklose. Didžiausią respondentų dalį sudaro moterys, o amžiaus grupių pasiskirstymas rodo, kad aktyvūs buvo įvairaus amžiaus dalyviai, tačiau kai kurios amžiaus grupės išsiskyrė didesniu aktyvumu. Dauguma respondentų turi aukštąjį išsilavinimą, o gyvenamosios vietos pasiskirstymas atskleidžia, kad didžiausia dalis respondentų gyvena Raudondvaryje. Nors pusė respondentų prisidėjo prie bendruomenės veiklų, kai kurie nurodė laiko trūkumą ar nesidomėjimą bendruomenės veiklomis kaip pagrindines priežastis, kodėl nesijungė prie jų. Atsakydami į klausimą apie dalyvavimą kultūriniuose renginiuose, dauguma respondentų teigė dalyvavę, o populiariausios veiklos buvo festivaliai, meninės ir kūrybinės veiklos, bei parodos. Tai rodo, kad bendruomenė labiau įtraukia į masines ir kūrybines veiklas, tačiau yra ir tam tikras pasyvumas, susijęs su mažiau populiariomis veiklomis, tokiomis kaip diskusijos.

Tyrimo rezultatai rodo, kad KEKS2022 programos „Šiuolaikiniai pagyvenę žmonės“ dalyviai įgijo svarbių įgūdžių, ypač komandinio darbo, bendravimo, bendradarbiavimo su institucijomis ir vidinių konfliktų sprendimo srityse. Tai rodo programos veiksmingumą ugdant socialinius ir profesinius įgūdžius. Tačiau kai kuriose srityse, pavyzdžiui, finansų valdymo, rizikos valdymo, rėmėjų pritraukimo ir ekonominių galimybių nustatymo, dalyviai vis dar jaučia poreikį tobulėti. Atsakymai rodo, kad įgūdžiai buvo vertinami skirtingai, o tai gali būti susiję su skirtinga dalyvių patirtimi ir prioritetais.

Sprendžiant iš atsakymų, akademinės institucijos ir nevyriausybinės organizacijos laikomos aktyviausiais bendradarbiavimo partneriais, darančiais teigiamą įtaką bendruomenių iniciatyvoms. Šios organizacijos buvo įvardytos kaip labai prisidėjusios prie projektų sėkmės ir veiksmingumo. Priešingai, vyriausybė ir privatus verslas buvo laikomi ne tokiais aktyviais partneriais, o jų indėlis laikytas menku. Tai rodo, kad šių sektorių dalyvavimo didinimas gali būti svarbus siekiant pagerinti bendruomenių iniciatyvų poveikį ir tvarumą.

Vietos bendruomenės, socialiniai partneriai ir savivaldybių atstovai buvo įvardyti kaip ypač aktyvūs sprendimų priėmimo procese. Jų dalyvavimo lygis buvo įvertintas kaip vidutinis arba aukštas, todėl šios grupės yra labai svarbios užtikrinant bendruomenių iniciatyvų sėkmę ir ilgalaikiškumą. Priešingai, paramos teikėjai buvo vertinami kaip mažiau aktyvūs, o jų indėlio svarba - kaip maža.

Bendruomenių narių požiūriu, KEKS2022 projekto veikla turėjo teigiamą poveikį bendruomenių atvirumui, aktyvumui ir tarpusavio paramai. Dauguma respondentų labai gerai vertino bendruomenių atvirumą ir dalijimąsi žiniomis, o tai rodo, kad dėl projekto bendruomenės tapo atviresnės naujoms idėjoms ir aktyviau dalijosi patirtimi. Nors dauguma respondentų bendruomenės narių įsitraukimą į vietos problemų sprendimą įvertino vidutiniškai arba labai gerai, tai rodo, kad kai kurias sritis dar galima tobulinti. Tarpusavio parama ir artumas buvo įvertinti labai gerai, o tai rodo, kad socialinė struktūra yra tvirta. Bendruomenės gebėjimas valdyti iniciatyvas ir pasitikėjimas savimi taip pat buvo įvertinti aukštai, tačiau kai kurių grupių pasitikėjimo lygis buvo žemesnis, o tai rodo, kad reikia didinti įsitraukimą ir stiprinti pasitikėjimą.

Interviu metu gauti duomenys apdoroti vykdant kodavimo metodą. Transkribuotus interviu žr. 5 priede.

Savo bendruomenės tapatybę ir aktyvumą informantai apibūdino kaip **įvairiapusišką**: „Mūsų bendruomenė išskirtinė savo įvairiapusiškumu, nes čia gyvena žmonės iš skirtingų Lietuvos regionų – žemaičiai, aukštaičiai, suvalkiečiai ir dzūkai“; **L2**: „Ši bendruomenė, sudaryta iš išsilavinusių specialistų, socialinių pašalpų gavėjų ir kitų grupių, yra labai margaspalvė, tačiau jos suvienijimas kelia iššūkių“; **A1**: „Mūsų seniūnijos bendruomenė yra labai įvairi, tačiau kartu ir labai aktyvi. Be to, bendruomenė nuolat plečiasi, nes įsijungia naujakuriai, kurie įvertina mūsų veiklas.“ Kartu pokalbio metu išryškėjo ir tapatybės požymis kaip **kūrybiškumas**: **A2**: „Mūsų bendruomenė tapo tikra šiuolaikine seniūnija, pilna kūrybiškų ir nestandartinių veiklų“; **A3**: „Mūsų seniūnijos bendruomenė išsiskiria savo socialiniu ir kūrybiniu aktyvumu, ypač po įvairių iniciatyvų, kaip „Laimės diena“ ar „S.A.L.A“ festivalis.“ Be šių dviejų ryškių požymių, informantai išskyrė ir **bendruomeniškumą**: **G1**: „Mūsų bendruomenė yra labai veikli ir susitelkusi, su aiškiai paskirstytomis atsakomybėmis, todėl darbas vyksta sklandžiai“; **A3**: „Tapatybė – tai bendruomenė, kuri kuria, dalinasi ir įtraukia visus narius“.

Informantų teigimu, bendruomenės tapatybė ir aktyvumas atsiskleidžia per tris pagrindinius aspektus: įvairovę, kūrybiškumą ir bendruomeniškumą. Šie elementai taip pat atspindi mokslinėje literatūroje aptariamus solidarumo bruožus. Socialinė ir kultūrinė bendruomenės įvairovė laikoma stiprybe, prisidedančia prie unikalumo, bet kartu keliančia iššūkių derinant skirtingų grupių interesus. Kūrybiškumas taip pat yra svarbus bruožas. Kūrybiškumas yra neatsiejama tapatybės dalis, o tai ypač akivaizdu įvairiose iniciatyvose, kurios įtraukia bendruomenės narius ir stiprina jų ryšį su vietos tapatybe. Bendruomeniškumas užtikrina organizuotumą, sklandžią veiklą ir visų narių dalyvavimą, puoselėjant stiprų bendruomeniškumo jausmą.

Bendruomenės dalyvavimą organizuotose renginiuose ir veiklose yra apibūdinama dvejopai. Pasireiškia svarbus dėmuo **bendradarbiavimas ir partnerystės**. **A3**: „Svarbus pokytis yra bendradarbiavimas su institucijomis, pavyzdžiui, su VDU Žemės ūkio akademija ir Ugnės Karvelis

mokykla, kurios dabar jaučiasi bendruomenės dalimi ir aktyviai dalyvauja veiklose“; **A2:** „Verslui svarbu jausti aiškią naudą, todėl bendradarbiavimas turi būti „win-win“ situacija. <...> metus socialinio verslo samprata Lietuvoje labai pasikeitė ir dabar verslai, matydami socialinę grąžą, noriai įsitraukia ir tampa bendruomenės rėmėjais.“

Ryškus yra ir **aktyvumas** – **L1:** „Kalbant apie bendruomenės įsitraukimą, gyventojai kaip žiūrovai buvo labai entuziastingi, tačiau dalyvavimas veiklose buvo mažesnis. Bendruomenė noriai dalyvavo renginiuose kaip žiūrovai, tačiau ne visi buvo linkę aktyviai įsijungti į pasirodymus“; **L2:** „Bendruomenė, ypač vaikai, buvo labai įsitraukusi į cirko veiklas ir buvo entuziastingai nusiteikusi, o suaugusieji dalyvavo pagal poreikį, kai reikėjo pagalbos organizuojant renginius“; **G1:** „Nors nariai mielai dalyvauja renginiuose ir išreiškia dėkingumą už jų organizavimą, kai kurie ne visada yra pasirengę prisidėti praktiniais darbais, dažnai nurodydami, kad turi kitų įsipareigojimų“; **A1:** „Po KEKS 2022 projekto bendruomenės aktyvumas ženkliai padidėjo“; **A2:** „Jei 2018 metais reikėjo skatinti dalyvavimą, dabar iniciatyvios grupės patys įtraukia naujus narius“.

Aktyvumo aspektu bendruomenėje pastebimas pokytis – nors pradinė dalis narių labiau įsitraukė kaip žiūrovai, laikui bėgant aktyvus dalyvavimas organizacinėse ir kūrybinėse veiklose ženkliai išaugo, ypač po KEKS 2022 projekto. Iniciatyvios grupės dabar pačios skatina naujų narių įsitraukimą. Ši dinamika atspindi įtraukties kaip bendruomenių įgalinimo požymį, rodantį stiprėjantį narių aktyvumą ir geresnį interesų atstovavimą.

Svarbu suprasti ir pokyčius ir rezultatus bendruomenėje po projekto. Buvo išskirtas mokslinėje analizėje tyrinėtas **pasirengimas ir išmanymas**: **L1:** „Bendruomenė suprato, kaip svarbu išnaudoti įvairias miestelio erdves renginiams, net ir apleistas vietas, kurios gali tapti puikiomis renginių vietomis“; **A2:** „Bendruomenė nebežiūri į projektus kaip į vienkartinės veiklas, bet kaip į tęstines iniciatyvas, kuriose nuolat dalyvaujama ir tobulinama. Dirbant su iniciatyvinėmis grupėmis, žmonės jaučiasi atsakingi už projektus ir jų įgyvendinimą“; **A3:** „Svarbiausias pokytis buvo išmokimas atpažinti ir kurti kokybišką kultūrinę veiklą, o supratimas apie kokybę atsirado tik tada, kai pradėjo ją įgyvendinti. Dalyvavimas Kauno kultūros sostinės veiklose suteikė daug patirties, kurios pagalba bendruomenė išmoko atrinkti ir atmesti nesvarbius pasiūlymus, kas prisideda prie jos vystymosi.“

Svarbus dėmuo prie pasirengimo ir išmanymo buvo išskirtas **planavimas**: **L1:** „Ateityje siekiama pritraukti daugiau įvairių socialinių grupių ir skatinti aktyvesnį dalyvavimą kituose projektuose, ypač kultūriniuose ir sportiniuose renginiuose“; **A2:** „Kultūros sostinės projektas padėjo pasiekti aukštesnį kokybės standartą ir įgauti tvirtus pagrindus bendruomenės veiklai ateityje“.

Kaip pokytis buvo minima ir padidėjusi **įtrauktis**: **L2:** „Bendruomenė išsiplėtė, įtraukiant socialiai pažeidžiamus vaikus, kurie buvo priimti ir aktyviai įsijungė į renginius“; **G1:** „Per socialines

valandas ir bendradarbiavimą su mokyklomis, pavyksta pritraukti kelis jaunuolius į renginius“; **A3**: „Anksčiau tik keli žmonės įsitraukdavo, o dabar visi nori prisidėti prie renginių organizavimo.“

Nors modelyje ryškiai neišreikštas, tačiau kaip rezultatas buvo įvardintas **bendrystės jausmas**. „kitos bendruomenės dažniau lankosi jų renginiuose, o jų patys vis dažniau dalyvauja kitų renginiuose ir prisideda prie jų organizavimo“; **A3**: „Džiugina, kad žmonės pradėjo matyti bendruomenę kaip „mes“, o ne „aš“, ir suprato, jog bendradarbiavimas yra svarbesnis už individualias idėjas. metu bendruomenė pastebimai išsiplėtė, įtraukdama įvairias socialines, etnines, amžiaus ir pažeidžiamas grupes“.

Galiausiai, vienas iš pokyčių, kurį paminėjo bendruomenės lyderiai, yra **tolerancija**. **A1**: „Leido sukurti bendruomenę, kurioje visi rado savo vietą ir galėjo prisidėti pagal savo gebėjimus ir interesus. Tokia įtrauktis skatino bendradarbiavimą ir bendrų tikslų siekimą, stiprindama bendruomenės ryšius ir jausmą, kad visi yra svarbūs“.

Po projekto įgyvendinimo bendruomenėje įvyko reikšmingi pokyčiai, kurie prisidėjo prie jos stiprinimo ir augimo. Visų pirma, bendruomenė įgijo daugiau pasirengimo ir išmanymo. Nariai pradėjo veiklas suvokti kaip tęstines iniciatyvas, o ne vienkartinius renginius, suprato, kaip efektyviai išnaudoti turimas erdves ir išmoko atskirti bei kurti kokybišką kultūrinę veiklą. Be to, aukštesni kokybės standartai bei ilgesnės trukmės planavimas padėjo stiprinti bendruomenės tapatybę ir veiklą tvarumą. Būtent šie požymiai apibendrina bendruomenių įgalinimo principą – išmanymas ir pasirengimas.

Dar vienas svarbus pokytis – didesnis įtraukimas. Į bendruomenę atėjo žmonės iš įvairių socialinių grupių, įskaitant jaunimą ir pažeidžiamas grupes, o jų aktyvus dalyvavimas veikloje sustiprino bendruomeniškumo jausmą. Žmonės ėmė suvokti bendruomenę kaip „mes“, vertinti bendradarbiavimą ir darbą kartu siekiant bendrų tikslų. Padidėjusi tolerancija leido kiekvienam bendruomenės nariui atrasti savo vietą ir prisidėti pagal savo galimybes, taip puoselėjant solidarumą ir ilgalaikius santykius. Šie pokyčiai atspindi bendruomenės, gebančios veikti darniai ir įtraukiai, augimą.

Bendruomenių lyderiai įvardijo įgytas žinias apie projektų valdymą ir lėšų pritraukimą per **išmanymo ir pasirengimo požymį**. **L1**: „KEKS2022 projekto metu įgytos žinios apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą padėjo bendruomenei pritraukti finansavimą naujiems projektams.“ **A1**: „Bendruomenės nariai aktyviai įsitraukia į lėšų paiešką, kaip pavyzdžiui, viena atsakinga narė, už rėmėjų paiešką“; **A2**: „Ateityje jie siekia kurti tvarų modelį, kuriame bendruomenė pati generuoja pajamas ir investuoja jas į savo veiklas, taip užtikrindama ilgalaikį stabilumą ir nepriklausomybę“; **A3**: „Bendruomenė išmoko prisitaikyti ir ieškoti alternatyvų, pasinaudodama vietos resursais ir kitais finansavimo šaltiniais, kas suteikia vilties, kad ir ateityje jie galės išgyventi ir augti, nepaisant iššūkių.“

Keli lyderiai išskyrė ir padidėjusį bendruomenės **susitelkimą**. **G1:** „Buvo pastebėta, jog bendruomenė tapo aktyvesnė ir labiau susitelkusi“; **A2:** „Bendruomenė pradėjo vertinti savo veiklą, o tai padidino pasitikėjimą ir pritraukė daugiau susidomėjusiųjų“.

Taip pat, interviu metu buvo atskleista, jog pakilo bendruomenės narių **pasitikėjimas įgytomis žiniomis**. **A1:** „Dalyvavimas projekte suteikė pasitikėjimo ir atvėrė naujas galimybes dalyvauti įvairiuose konkursuose ir projektuose, tokiuose kaip Maximos rengimuose konkursuose ir Baltijos šalių tarptautiniuose projektuose“.

Paskutinis išreikštas pokytis yra **motyvacija**. **A1:** „Padėjo sukurti aktyvią ir motyvuotą bendruomenę, kuri dabar lengviau atranda naujas galimybes ir išlaiko bendrą kryptį.“

Pasibaigus KEKS2022 projektui, bendruomenių vadovai pastebėjo keletą svarbių pokyčių, kurie sustiprino bendruomenių veiksmingumą ir ilgalaikį tvarumą. Vienas iš svarbiausių pokyčių - įgytos projektų valdymo ir lėšų pritraukimo žinios. Bendruomenės ne tik išmoko veiksmingai rinkti lėšas, bet ir pradėjo kurti tvarius modelius, užtikrinančius ilgalaikį stabilumą per savarankiškai gaunamas pajamas ir investicijas į veiklą. Gebėjimas prisitaikyti prie sunkumų ir panaudoti vietos išteklius tapo bendruomenės stiprybe, padedančia užtikrinti tęstinumą net ir sudėtingomis aplinkybėmis. Būtent šios savybės apibūdina akademinėje literatūroje analizuojamą savarankiškumą, taip pat dar svarbesnę konceptualiaame modelyje išreikštą išmanymo ir pasirengimo savybę.

Kitas svarbus pokytis – didesnis bendruomenės susitelkimas ir narių pasitikėjimas įgytomis žiniomis. Bendruomenės veiklą vertinimas ir sėkmė stiprino tarpusavio ryšius, pritraukė naujų narių bei skatino aktyvesnį dalyvavimą konkursuose ir projektuose. Be to, padidėjo motyvacija – bendruomenės nariai atrado naujas galimybes, aktyviai siekė tikslų ir išlaikė aiškią kryptį. Šie pokyčiai rodo augantį bendruomenių gebėjimą organizuotai veikti ir stiprinti savo pozicijas ateityje.

Bendruomenių lyderiai išskiria šiuo metu vykdomų veiklų tęstinumą ir aktyvumą. **Tęstinumas** pasireiškia reguliariai vykstančiomis veiklomis, kurios sulaukia nuolatinio susidomėjimo ir yra finansuojamos vietinių savivaldybių. **L1:** „Tęsiasi pagal temą „Šiuolaikinės seniūnijos“, sulaukia didelio susidomėjimo ir dabar vyksta reguliariai, finansuojami rajono“; **G1:** „Bendruomenė rengia įprastas šventes, tačiau šiemet buvo surengta nauja iniciatyva“.

Aktyvumas irgi kaip pokytis matomas bendruomenėje: **L2:** „Norint įgyvendinti šiuos projektus, būtina nuolat inicijuoti naujas idėjas ir kvietimus“; **G1:** „Bendruomenė turi daug idėjų ir nori daugiau veiklų, ypač vaikams, kad prisidėtų prie bendruomenės gyvenimo“; **A1:** „Vien šiemet bendruomenė sukūrė kelias naujas iniciatyvas kaip švęsti bendruomenės tapatybę ir įtraukti sunkiai pasiekiamas auditorijas“.

Tęstinumas leidžia bendruomenėms išlaikyti tradicijas bei toliau plėtoti pradėtas iniciatyvas, tokiu būdu stiprinant vietos tapatybę ir palaikant gyvybingumą. Lyderiai akcentuoja bendruomenės narių entuziazmą kurti naujas iniciatyvas, pritaikytas įvairioms grupėms, įskaitant sunkiai

pasiekiamas auditorijas. Tai liudija nuolatinę idėjų generavimo kultūrą ir pastangas plėsti veiklų spektrą, ypač orientuojantis į jaunimo įtraukimą. Čia atsiskleidžia konceptualiam modelyje išskirta įtrauktis bei kūrybiškumas.

Atvirumo požymiui galima priskirti ir partnerystes bei bendradarbiavimą su įvairiomis institucijomis. Bendruomenės atstovai išskiria kelis sektorius, kurie itin bendradarbiauja su bendruomenėmis. Vienas iš jų yra švietimo įstaigos: **L1:** „Bendruomenė aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, tokiomis kaip mokyklos, darželiai, vaikų dienos centras ir bibliotekos filialai“; **L2:** „Bendruomenė glaudžiai bendradarbiauja su mokykla ir palaiko ryšius su Garliavos savivaldybe“; **G1:** „Bendruomenė turi nuolatinį bendradarbiavimą su Jonučių progimnazija ir Garliavos viešąja biblioteka, o šiais metais pradėtas bendradarbiavimas su Garliavos kultūros centru. pat bendradarbiaujama su Tvirtovės parku, kuris suteikia patalpas susirinkimams ir padeda organizuojant renginius bei tvarkant teritoriją“; **A1:** „Bendruomenė nuolat bendradarbiauja su įvairiomis mokymo įstaigomis, įskaitant VDU Žemės ūkio akademiją, Noreikiškių lopšelių-darželių „Ažuolėlis“, darželį „Gilė“ ir Ugnės Karvelis gimnaziją“.

Labai didelis bendradarbiavimas išreikštas tarp bendruomenių ir privataus sektoriaus: **L1:** „Bendradarbiaujama su vietos veiklos grupe, kuri skiria finansavimą projektams“; **L2:** „Bendruomenė susiduria su sunkumais užmezgant platesnį bendradarbiavimą, ypač su vietos verslais, nes jie nesuteikia paramos“; **G1:** „Verslininkai, tokie kaip „Naujasis Nevėžis“ ir „Classic Car Loft“ muziejus prisideda, teikdami paramą ir reklamuodami bendruomenės veiklą“; **A1:** „Bendruomenė plečia bendradarbiavimą su vietos verslais, tokiomis kaip Varžupio sodyba ir Tado Ivanausko obelynės sodyba“; **A2:** „Bendruomenė aktyviai bendrauja su beveik 70 vietos gamintojų“; **A3:** „Bendruomenės centras aktyviai bendradarbiauja su partneriais, tokiomis kaip GB „Group“ “.

Kartu aktyviai bendradarbiaujama su kitomis kultūrinėmis organizacijomis ir rajono savivaldybe: **A1:** „Šiais metais taip pat buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių kultūros centru, su kuriuo buvo aptarti renginių organizavimo ir motyvavimo klausimai“; **L1:** „Su rajono savivaldybe ir bendruomene“; **G1:** „Pagrindiniai rėmėjai yra savivaldybė ir seniūnija“; **A1:** „Akademijos seniūnija aktyviai prisideda prie šių iniciatyvų, užtikrindama jų tvarumą ir plėtrą.“

Bendruomenių atvirumas atsiskleidžia per bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis, privačiu sektoriumi, kultūros organizacijomis ir savivaldybėmis. Mokyklos, darželiai, bibliotekos ir universitetai prisideda prie švietimo ir kultūros projektų tęstinumo. Vietos verslai, nors ne visada aktyvūs, teikia paramą finansais ir logistika, o kultūros organizacijos ir savivaldybės padeda organizuoti renginius bei įgyvendinti projektus. Šis įvairiapusis bendradarbiavimas stiprina bendruomenių tvarumą ir įtrauktį.

Bendruomenės nariai išskiria ir rezultatus, susijusius su bendruomenių mobilizavimu ir projekto rezultatais. Jie išskiria, jog vienas iš rezultatų yra padidėjusi **įtrauktis**: **L1:** „Bendruomenei

nepavyko įtraukti masių, nors buvo tikslas pasiekti platesnį žmonių ratą“; **A1:** „Bendruomenėje vis dar yra iššūkių, susijusių su jaunimo įtraukimu į veiklas“; **A2:** „Jaunimą į veiklas ir užtikrinant jų savarankiškumą bei motyvaciją.“

Pabrėžiama ir projekto nauda kaip **edukacija ar švietimas**: **L2:** „Pagrindinių iššūkių buvo bendruomenės švietimas ir mobilizavimas. Projektas buvo vertinamas kaip bendruomenės edukacija ir telkimas darbams.“

Taipogi, buvo užsiminta ir apie **pripažinimą** kaip rezultatą. **G1:** „Pradžioje bendruomenė nebuvo tinkamai įtraukta į Steampunko festivalio organizavimą, nors žmonės teigė, kad jie organizavo renginį. Vėliau, kai Garliavos kultūros centras įsitraukė, bendruomenė pradėjo jaustis svarbi ir reikalinga, o jų dalyvavimas tapo aktyvesnis.“

Vienos bendruomenės atstovo buvo išskirtas ir **altruizmas**. **G1:** „Bendruomenės įtraukimas, nesiekiant pelno ir aiškių tikslų – yra svarbūs norint užtikrinti tvarų bendradarbiavimą“.

Visgi, vienu didžiausiu iššūkiu yra laikoma lyderystės ir jos ugdymas ateities kartoms: **A2:** „Didžiausias iššūkis – perduoti veiklą naujai kartai ir užsiauginti naujus lyderius, kurie galėtų tęsti pradėtus darbus“; **A3:** „Didžiausias iššūkis išlieka lyderių ugdymas, kuris yra sudėtingas ir globalus iššūkis, ypač vietinėse bendruomenėse. <...> Tęstinumo užtikrinimas priklauso nuo šių lyderių, todėl jų ugdymas ir įtraukimas išlieka pagrindiniu tikslu“.

Bendruomenių atstovai pastebi, kad didėja įtrauktis, nors vis dar kyla sunkumų, ypač jaunimo dalyvavimo srityje. Svarbiais tikslais laikomi jaunimo motyvavimas ir įgalinimas. Taip pat pažymima projekto edukacinė nauda – bendruomenės švietimas ir jos sutelkimas darbui padeda stiprinti bendruomenės kompetencijas ir ryšius. Kitų institucijų ar renginių organizatorių pripažinimas padeda bendruomenės nariams jaustis įvertintiems ir aktyviai dalyvauti veikloje, o altruistinis požiūris į bendrąjį gerį skatina tvarų bendradarbiavimą.

Didžiausiu iššūkiu laikomas lyderystės ugdymas ir veiklos perdavimas kitai kartai. Dėl lyderių trūkumo, ypač vietos bendruomenėse, sunku užtikrinti tęstinumą. Bendruomenės nori ugdyti naujus lyderius, kurie galėtų tęsti veiklą ir prisidėti prie projektų plėtojimo. Tai globalus, bet esminis iššūkis vietos bendruomenėms, siekiančioms užtikrinti ilgalaikį bendruomenės tvarumą.

Apibendrinus kokybinį tyrimą galima teigti, jog „Šiuolaikinių seniūnijų“ ir susijusių projektų įgyvendinimo rezultatai rodo, kad bendruomenės aktyvumas ir įsitraukimas į kultūrinės ir socialines veiklas buvo žymiai padidėjęs, tačiau tam tikri iššūkiai išliko. Bendruomenių tapatybė yra labai įvairi, nes jos apima skirtingas socialines grupes, kurios dalyvauja įvairiose veiklose, tačiau įtraukimas ir motyvacija dažnai priklauso nuo struktūros ir asmeninio skatinimo. Vienas iš pagrindinių pasiekimų - padidėjęs bendruomenių kūrybiškumas ir įgalinimas, tačiau trūko ilgalaikių tapatybės kūrimo ir tolesnio dalyvavimo mechanizmų, ypač tarp jaunimo.

Pasibaigus KEKS2022 projektui, padidėjo aktyvumas, bendruomenės tyrinėja naujas erdves ir įtraukia įvairias socialines grupes, įskaitant jaunimą ir pažeidžiamas grupes. Tačiau tokie iššūkiai, kaip jaunimo dalyvavimas ir lyderystės ugdymas, išliko. Kai kurioms bendruomenėms pavyko įgyti vertingų lėšų rinkimo įgūdžių ir veiksmingiau organizuoti renginius, tačiau priklausomybė nuo išorinių finansavimo šaltinių ir toliau kelia pavojų tvarumui. Sėkmingiausi projektai buvo tie, kurie sugebėjo įtraukti bendruomenę į kūrybinius ir organizacinius procesus, o bendradarbiavimas su institucijomis ir įmonėmis buvo pagrindinis veiklos variklis. Kartu pažymėta, kad tvarus bendruomenės augimas priklauso nuo stiprių ir įgalėtų lyderių, tačiau šio proceso vėlavimas ir kliūtys, susijusios su lyderių kaita, kelia sunkumų.

KEKS2022 projektas sukūrė pagrindą ilgalaikiams ir kūrybiškiems pokyčiams bendruomenėse, tačiau norint užtikrinti tapatybės tęstinumą ir sustiprinti įsitraukimą, būtina toliau dirbti su jaunimu, lyderių ugdymu ir tvarios finansavimo struktūros kūrimu. Bendruomenės pasiekė daug, tačiau tik toliau tobulindamos bendradarbiavimą ir įtraukimo strategijas glėsi pasiekti ilgalaikį poveikį ir stabilumą.

2.4. Patikslintas teorinis bendruomenių įgalinimo modelis

Empirinis tyrimas atskleidė papildomas bendruomenės įgalinimo sudedamąsias dalis – motyvaciją ir lyderystę bei jos ugdymą. Tyrimo rezultatai parodė, kad autonomiškumas ir iniciatyvumas nebuvo tokie ryškūs kaip motyvacija ir lyderystė. Tiek kiekybiniai, tiek kokybiniai duomenys atskleidė, kad bendruomenės nariai drąsiai kalba apie motyvacijos svarbą, skatinant bendruomenines veiklas. Be to, lyderystė buvo pabrėžta kaip esminis veiksnys – svarbu ne tik stiprinti esamus lyderius, bet ir ugdyti būsimus, kurie galėtų tęsti pradėtas iniciatyvas. 26 pav. pateikiamas patikslintas bendruomenių įgalinimo modelis, atspindintis šias naujas įžvalgas.

Modelio pakeitimuose pabrėžiama, kad įgalintų bendruomenių požymiai skiriasi priklausomai nuo bendruomenės narių patirties ir iššūkių. Įvestas naujas požymis – motyvacija, kuris buvo įvardytas kaip pagrindinis tyrimo komponentas. Motyvacija apima vidinį narių norą prisidėti prie bendruomenės veiklos, ieškoti naujų galimybių ir užtikrinti projektų tęstinumą. Lyderystė ir jos plėtojimas taip pat išryškėjo kaip bendruomenės įgalinimo požymis. Lyderystė buvo apibrėžiama ne tik kaip dabartinių lyderių gebėjimų ugdymas, bet ir kaip būsimų lyderių auginimas. Pastarasis aspektas pabrėžia ilgalaikio tęstinumo svarbą: bendruomenės augimas priklauso nuo gebėjimo pritraukti jaunus ar naujus narius į atsakingas pareigas ir suteikti jiems galimybę perimti iniciatyvą

valdymą. Ši raida rodo, kad stipri lyderystė yra neatsiejama nuo tvarios bendruomenės veiklos.

26 pav. Patikslintas teorinis bendruomenių įgalinimo modelis

Patobulintame modelyje ne tik pabrėžiama motyvacijos ir lyderystės svarba, bet ir aiškiau suprantama, kokie veiksniai yra būtini ilgalaikiam bendruomenių įgalinimui ir sėkmei. Modelis taip pat gali būti vertinga priemonė planuojant strategijas, skirtas bendruomenėms stiprinti ir jų potencialui atskleisti.

IŠVADOS

1. Bendruomenės sąvoka yra daugiaprasmė ir apima tiek teritorinį ryšį, tiek socialinius santykius ir bendradarbiavimą. Vietos bendruomenėms svarbiausias yra teritorinis priklausomumas ir tvirti tarpusavio ryšiai, kurie skatina socializaciją ir bendrumo jausmą. Bendruomenių įgalinimo samprata apima tiek individualius, tiek grupinius procesus bei rezultatus, kurie stiprina bendruomenių gebėjimus savarankiškai spręsti problemas, didina jų socialinį kapitalą ir užtikrina tvarų vystymąsi. Įgalinimas kaip procesas remiasi socialiniu bendradarbiavimu, vidine sanglauda ir aktyvia sąveika su vietos valdžia bei kitomis organizacijomis, siekiant geresnės gyvenimo kokybės ir socialinio teisingumo. Taigi, tiek bendruomenės, tiek jų įgalinimas yra esminiai elementai, prisidedantys prie visuomenės vystymosi, stipresnių socialinių ryšių kūrimo ir ilgalaikės vertės užtikrinimo.

2. Ištyrus bendruomenių įgalinimo požymiai atsiskleidžia pagrindiniai kriterijai, leidžiantys vietos bendruomenėms savarankiškai vystytis, priimti sprendimus ir aktyviai dalyvauti savo gerovės kūrime. Tokie požymiai kaip atvirumas, išmanymas ir pasirengimas, įtrauktis, iniciatyvumas, kūrybiškumas, autonomiškumas ir solidarumas yra esminiai elementai, užtikrinantys ilgalaikį bendruomenės tvarumą, narių aktyvumą ir socialinę sanglaudą. Įgalintos bendruomenės pasižymi tokiais savybėmis: geresniu išteklių valdymu, stipresniais socialiniais tinklais, aukštesne paslaugų kokybe ir didesniu gebėjimu prisitaikyti prie pokyčių. Be to, menas ir kultūra, būdami stipriu socialinio, ekonominio ir kultūrinio vystymosi varikliu, prisideda prie bendruomenės identiteto stiprinimo, solidarumo ir kūrybinių inovacijų.

3. Konceptualus Europos kultūros sostinės projekto poveikio bendruomenių įgalinimui modelis remiasi nuostata, kad bendruomenių įgalinimas yra rezultatas, kylantis iš tokio masto projekto kaip EKS. Kultūros sostinių renginiai, nuo meno parodų iki koncertų, suburia bendruomenes, stiprina jų kultūrinę tapatybę ir atsakomybę už paveldą. Kartu šiam įgalinimui daro įtaką vertybinis suderinamumas, suvokta nauda ir bendrystės jausmas. Šis modelis pabrėžia, kad EKS projektas ne tik sukuria sąlygas įgyti naujų žinių, stiprinti savivertę bei pasitikėjimą, bet ir skatina kūrybiškumą, solidarumą, iniciatyvumą bei bendruomenių autonomiškumą. Projekto poveikis stiprina bendruomenės identitetą, atvirumą naujoms auditorijoms ir įtrauktį. Šie rezultatai sudaro tvarios vietos plėtros pagrindą, įgalinantį bendruomenes ne tik pačioms inicijuoti ir įgyvendinti naujas veiklas, bet ir plėtoti partnerystę, efektyviai panaudoti turimus išteklius ir kurti ilgalaikę vertę aplinkai ir visuomenei.

4. 1. Atlikus empirinį tyrimą, nustatyta, kad Kauno raj. bendruomenių narių požiūriu KEKS2022 projektas reikšmingai prisidėjo prie Kauno rajono bendruomenių įgalinimo, stiprindamas socialinius ryšius, tarpusavio pagalbą ir kultūrinį aktyvumą. Bendruomenės nariai įgijo naujų įgūdžių, ypač komandinio darbo, bendravimo ir bendradarbiavimo su įvairiomis institucijomis, o tai sustiprino jų socialines ir profesines kompetencijas. Tačiau vis dar reikia tobulinti finansų valdymo, lėšų rinkimo

ir ekonominių galimybių nustatymo įgūdžius. Projekto veikla, įskaitant festivalius, parodas ir seminarus, prisidėjo prie bendruomenės narių įsitraukimo, tačiau kai kurios veiklos, pavyzdžiui, diskusijos, išliko mažiau populiarios.

Svarbiu bendruomenių stiprinimo veiksmu tapo mokslo įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas, kuris buvo įvardytas kaip esminis projektų sėkmei. Tuo tarpu mažesnis vyriausybės ir privataus sektoriaus įsitraukimas atskleidė poreikį didinti šių sektorių vaidmenį bendruomenių iniciatyvų stiprinime ir tvarumo užtikrinime. KEKS2022 veiklos taip pat skatino bendruomenių atvirumą, žinių dalijimąsi ir aktyvų problemų sprendimą. Nors bendruomenių savarankiškumas ir pasitikėjimas savo gebėjimais buvo įvertinti aukštai, vis dar išlieka poreikis didinti įsitraukimą ir stiprinti pasitikėjimą tarp mažiau aktyvių grupių. Bendruomenės nariai pabrėžė, kad projektas ne tik padėjo išspręsti vietos problemas, bet ir skatino asmeninį bei profesinį augimą, tačiau tęstinumo užtikrinimas ir naujų iniciatyvų skatinimas išlieka svarbiais iššūkiais.

4. 2. Projekto KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ poveikis bendruomenių įgalinimui buvo didelis, tačiau iššūkiai, su kuriais susiduria bendruomenės, rodo tolesnio augimo ir vystymosi galimybes. Įgyvendindamos projektą bendruomenės išmoko geriau organizuoti renginius, pritraukti finansavimą ir plėtoti partnerystę su įvairiomis institucijomis, tačiau vis dar išlieka iššūkių, susijusių su jaunimo įtraukimu, lyderių ugdymu ir tvarios veiklos tęstinumo užtikrinimu. Bendruomenių telkimas ir įtraukimas parodė, kad net ir ribotos lėšos gali duoti reikšmingų rezultatų. Tačiau projektas parodė, kad reikia ugdyti lyderystės gebėjimus, didinti jaunimo motyvaciją ir palengvinti socialiai pažeidžiamų grupių dalyvavimą. KEKS2022 patirtis tapo pagrindu gilinti bendruomenių savivoką ir organizacinę brandą.

4. 3. Apibendrinus empirinio tyrimo rezultatus ir kontekstualizuotus vertinimus, buvo pakoreguotas EKS poveikio bendruomenių įgalinimui conceptualus modelis, įtraukiant naujas, tyrimo metu identifikuotas sudedamąsias dalis – motyvaciją ir lyderystę bei jos ugdymą. Šios papildomos dimensijos atskleidė, kad motyvacija, kaip vidinis narių skatinimas įsitraukti į veiklas ir siekti tęstinumo, yra svarbesnė nei anksčiau įvardytas autonomiškumas. Modelį papildė lyderystės požymis, akcentuojant esamų lyderių stiprinimą ir būsimų lyderių ugdymą, siekiant užtikrinti bendruomenių iniciatyvų tvarumą ir ilgalaikį vystymąsi.

Patobulintas modelis suteikia išsamesnį ir dinamiškesnį bendruomenės įgalinimo požymių supratimą, atspindintį dabartinius iššūkius ir galimybes. Modelis gali būti naudingas ne tik akademinei analizei, bet ir praktiniam bendruomenės įgalinimui, strateginiam planavimui ir tvarumui.

REKOMENDACIJOS

1. EKS finansuojančiai institucijai – rekomenduojama skatinti ilgalaikes programas, kurios neapsiribotų vienkartiniais renginiais, bet užtikrintų tvarų poveikį bendruomenių augimui ir gebėjimų stiprinimui. Taip pat svarbu investuoti į bendruomenių vadovų mokymą ir mentorystę, kad jie galėtų veiksmingiau spręsti organizacinius uždavinius ir aktyviau įsitraukti į bendruomenės veiklą. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į gerosios patirties sklaidą tarp miestų, įgyvendinančių EKS projektus, siekiant skatinti keitimąsi žiniomis ir idėjomis, kurios leistų geriau pritaikyti sėkmingus sprendimus skirtingose bendruomenėse.

2. EKS titulą turinčių miestų vadovams svarbu, kad bendruomenės iniciatyvos būtų integruotos į miesto kultūros politiką kaip darnaus vystymosi dalis. Daugiau dėmesio ir išteklių reikėtų skirti komunikacijai, kuri pabrėžtų bendruomenių projektų vertę ir skatintų gyventojus įsitraukti nuo pat planavimo etapo. Taip pat būtina aktyviai bendradarbiauti su vietos verslu ir švietimo įstaigomis, kad būtų sukurti ilgalaikės paramos bendruomenių veiklai mechanizmai ne tik EKS projekto įgyvendinimo laikotarpiu, bet ir jam pasibaigus.

3. Tyrėjai raginami išplėsti bendruomenės apklausos imtį ir apklausti daugiau suinteresuotųjų šalių, pavyzdžiui, įmonių, savivaldybių, bendruomenės lyderių ir mažiau aktyvių narių. Taip pat siūloma atlikti lyginamuosius miestų, kurie savo EKS programose daug dėmesio skyrė bendruomenių stiprinimui, atvejų tyrimus, siekiant nustatyti bendras sėkmės ir problemų tendencijas.

4. Bendruomenėms – svarbu, kad bendruomenės pabrėžtų savo veiklos naudą ir svarbą, skelbdamos apie jos poveikį gyventojų gyvenimo kokybei gerinti, socialiniams ryšiams stiprinti ir tvariam identitetui kurti. Be to, bendruomenės turėtų aktyviai ieškoti partnerių tarp vietos įmonių ir švietimo įstaigų, galinčių prisidėti prie veiklos organizavimo ir ilgalaikio stiprinimo. Siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą, bendruomenės skatinamos kurti tvarias struktūras, kurios sumažintų priklausomybę nuo išorinių finansavimo šaltinių ir užtikrintų nuoseklų ir tvarų bendruomenės projektų įgyvendinimą.

SUMMARY

The assessment of the impact of an ECS project is often limited to quantitative indicators, which, while useful for analysing short-term results, have significant limitations. These approaches do not adequately capture long-term socio-cultural changes, ignore the uniqueness of the city and do not provide practical insights for sustainable impact. While qualitative methods offer deeper analysis, their application is still limited. Research highlights the positive impact of ECS on communities - strengthening local identity, promoting volunteering, increasing cultural engagement and building social cohesion. However, it is often not taken into account whether the mechanisms and engagement practices developed remain active after the end of the project. In order to ensure the long-term impact of ECS projects, it is necessary to develop methodologies that not only measure short-term results, but also help to ensure the continuity and long-term legacy of activities. This is relevant for both policy makers and communities, as only sustainable projects can make a significant contribution to social and cultural development.

Subject: the impact of the European Capital of Culture project on community empowerment.

The purpose of master thesis: to analyse the impact of the European Capital of Culture project on community empowerment.

Objectives:

1. To systematise the knowledge about the concepts of community and community empowerment, the characteristics of community empowerment;
2. 2. to define the attributes of community empowerment;
3. To develop a framework for assessing the impact of the European Capital of Culture project on communities
4. To empirically test the model by analysing the impact of the Kaunas - European Capital of Culture 2022 project "Contemporary Elderly" on the empowerment of communities in Kaunas district.

Methods: The data from the document analysis and interviews were analysed using qualitative content analysis, while the data collected through the questionnaire survey were analysed using statistical analysis methods (descriptive analysis).

Results: The analysis of the European Capital of Culture (ECOC) projects has highlighted the importance of empowering communities, strengthening their capacity to solve problems on their own, to build social ties and to contribute to sustainable development. Community empowerment is based

on social cohesion, active cooperation with institutions and the promotion of cultural identity. The KEKS2022 project has made a significant contribution to strengthening communities in Kaunas District by promoting member engagement, capacity building and social solidarity. Project activities - from festivals to workshops - developed teamwork, communication and problem-solving skills, but also revealed the need to improve skills in financial management, youth involvement and continuity of activities. While the project has generated significant social and cultural impact, its experience underlines the need to develop leadership, increase the inclusion of vulnerable groups and ensure the long-term sustainability of the initiatives developed.

LITERATŪRA

1. Asle Bergsgard, N. and Vassenden, A. 2011. The legacy of Stavanger as Capital of Culture in Europe 2008: watershed or puff of wind? *International Journal of Cultural Policy*, 17(3), 301–320. <https://doi.org/10.1080/10286632.2010.493214>. [Žr. 2024 10 21]
2. Bhattacharyya, J. 2023. Theorizing community development. *Journal of the Community Development Society*, 34(2), 5-34. DOI: [10.1080/15575330409490110](https://doi.org/10.1080/15575330409490110) [Žr. 2024 09 25]
3. Bitinas, B., Rupšienė, L., & Žydžiūnaitė, V. 2008. *Kokybinių tyrimų metodologija*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla.
4. Boyko, C. 2008. Are you being Served? The Impacts of a Tourist Hallmark event on the Place Meanings of Residents, *Event Management*, 11, 161-177, DOI: 10.3727/152599508785899910. [Žr. 2024 12 03].
5. Brueggmann, W. G. 2006. *The practice of macro social work*. 3rd ed. Belmont, CA: Thomson Higher Education. https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/e2Z3P7_macro%20social%20work.pdf [Žr. 2024 11 17]
6. Chaskin, R. J. 2021. Building community capacity: A definitional framework and case studies from a comprehensive community initiative. *Urban Affairs Review*, 36(3), 291-323.
7. Clark, C., W. Rosenzweig, D. Long, and S. Olsen. 2004. Double Bottom Line Project Report: Assessing Social Impact in Double Bottom Line Ventures. Methods Catalog. New York: Columbia Business School. <https://escholarship.org/uc/item/80n4f1mf> [Žr. 2024 10 11]
8. Coleman, J. S. 1988. Social Capital in the Creation of Human Capital, *American Journal of Sociology*, 94, S95-S120. <https://www.jstor.org/stable/2780243> [Žr. 2024 11 24]
9. Cornwall, A. 2008. Unpacking 'Participation': Models, Meanings and Practices, *Community Development Journal*, 43:3, 269-283. DOI: 10.1093/cdj/bsn010 [Žr. 2024 09 27]
10. Cornwall, A., & Brock, K. 2005. What Do Buzzwords Do for Development Policy? A Critical Look at “Participation”, “Empowerment” and “Poverty Reduction“, *Third World Quarterly*, 26:7, 1043–1060. <http://www.jstor.org/stable/4017803>, [Žr. 2024 12 13].
11. Craig, G. (2022). Community capacity-building: Something old, something new? *Critical Social Policy*, 27(3), 335-359. DOI: 10.1177/0261018307078846 [Žr. 2024 10 19]
12. Dambrauskienė R. 2002. Bendruomenių vaidmuo seniūnijose: forumo medžiaga. Šiauliai–Klaipėda: S. Jokužio l-kla-sp.
13. Dikčius, V. 2011. Anketos sudarymo principai. https://www.spssanalize.lt/wp-content/uploads/2014/03/Anketos_sudarymo_principai.pdf. [Žr. 2024 12 10]
14. Dova, E., Sivitanidou, A., Anastasi, N. R., & Tzortzi, J. G.-N. 2021. A mega-event in a small city: Community participation, heritage and scale in the case of Pafos 2017. *European Capital*

of Culture, *European Planning Studies*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/09654313.2021.1959721> [Žr. 2024 10 18]

15. Dvorak, J., Karnite, R. and Guogis, A. 2018. The Characteristic Features of Social Dialogue in the Baltics. *Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika*, 16, 26–36. doi:<https://doi.org/10.15388/stepp.2018.16.11425>. [Žr. 2024 10 15]

16. Ebejer, J., Xuereb, K. and Avellino, M. 2020. A critical debate of the cultural and social effects of Valletta 2018 European Capital of Culture. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 19(1), pp.97–112. DOI:<https://doi.org/10.1080/14766825.2020.1849240>. [Žr. 2024 10 19]

17. Europos kultūros sostinė. 2024. *Europos kultūros sostinė*. Prieiga: <https://culture.ec.europa.eu/policies/culture-in-cities-and-regions/european-capitals-of-culture> , [Žr. 2024 12 15].

18. Farmaki, A., Christou, P., Saveriades, A. and Spanou-Tripinioti, E. 2018. Perceptions of Pafos as European Capital of Culture: Tourism stakeholder and resident perspectives. *International Journal of Tourism Research*, 21(2), pp.234–244. doi:<https://doi.org/10.1002/jtr.2257>. [Žr. 2024 09 16]

19. Fišer, S. Ž., & Kožuh, I. 2019. The Impact of Cultural Events on Community Reputation and Pride in Maribor, The European Capital of Culture 2012, *Social Indicators Research*, 142(3), 1055–1073. <https://www.jstor.org/stable/48704645> , [Žr. 2024 11 03].

20. Freire, P. (2000). *Pedagogy of the Oppressed. 30th Anniversary Edition*. New York: Continuum. Prieiga: <https://envs.ucsc.edu/internships/internship-readings/freire-pedagogy-of-the-oppressed.pdf> , [Žr. 2024 11 13].

21. Gaižutis, A. 1998. Meno sociologija. Vilnius: Enciklopedija.

22. Garcia B., 2005. Deconstructing the city of culture: The long-term legacies of Glasgow 1990. *Urban Studies* 42/5-6, 841-868. [Žr. 2024 10 15]

23. Garcia B., Melville R., Cox T., 2010. Creating an impact: Liverpool's experience as European Capital of Culture. Impacts 08, Liverpool. https://www.liverpool.ac.uk/media/livacuk/impacts08/pdf/pdf/Creating_an_Impact_-_web.pdf [Žr. 2024 10 27]

24. Garcia, B. Cox, T. 2013. European Capitals of Culture: Success Strategies and Longterm Effects. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET\(2013\)513985_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET(2013)513985_EN.pdf) [Žr. 2024 10 05]

25. Gomes, P. and Librero-Cano, A. 2018. Evaluating three decades of the European Capital of Culture programme: a difference-in-differences approach. *Journal of Cultural Economics*, [online] 42(1), 57–73. DOI:

https://econpapers.repec.org/article/kapjcul/v_3a42_3ay_3a2018_3ai_3a1_3ad_3a10.1007_5fs10824-016-9281-x.htm. [Žr. 2024 10 09]

26. Hristova, S., Dragičević Šešić, M. and Duxbury, N. eds., 2015. Culture and Sustainability in European Cities. DOI:<https://doi.org/10.4324/9781315772028>. [Žr. 2024 10 04]

27. Hudec, O. and Džupka, P. 2014. Culture-led regeneration through the young generation: Košice as the European Capital of Culture. *European Urban and Regional Studies*, 23(3), 531–538. DOI:<https://doi.org/10.1177/0969776414528724>. [Žr. 2024 10 07]

28. Yin, J., Ji, Y. and Ni, Y. 2023. How does cultural confidence awaken community citizenship behaviors? The moderating effect of cultural involvement. 55, 425–434. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2023.05.014>. [Žr. 2024 10 07]

29. Yin, R.K. 2009. Review of Case Study Research. Design and Methods 4 th ed. *Zeitschrift für Personalforschung / German Journal of Research in Human Resource Management*, 26(1), 93–95. <https://www.jstor.org/stable/23279888>. [Žr. 2024 10 06]

30. Immler, N.L. and Sakkers, H. 2014. (Re)Programming Europe: European Capitals of Culture: rethinking the role of culture. *Journal of European Studies*, 44(1), 3–29. DOI: <https://doi.org/10.1177/0047244113515567>. [Žr. 2024 10 09]

31. Jung, Y., Vakharia, N. and Vecco, M. eds., 2022. The Oxford Handbook of Arts and Cultural Management. DOI:<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197621615.001.0001>. [Žr. 2024 10 05]

32. Jurėnienė, V., Stonytė, A. 2016. Kultūros centrų organizuojamų meninių veiklų poveikis bendruomenėms. <https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2016~1506689024131/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content> [Žr. 2024 11 19]

33. Jurėnienė, V., Urbonienė, A. 2019. Kultūros centrai: bendradarbiavimas, bendruomenių mobilizavimas ir edukacinės praktikos. 2-267. https://www.researchgate.net/publication/335993135_2018_kulturos_centrai_monografija. [Žr. 2024 11 19]

34. Kabeer, N. 1999. Resources, Agency, Achievements: Reflections on the Measurement of Women's Empowerment. *Development and Change*, 30(3), 435–464. <https://weehub.ku.ac.ke/wp-content/uploads/2021/06/Naila-Kabeer-Empowerment.pdf> [Žr. 2024 10 15]

35. Kardelis, K. 2016. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras.

36. Kaunas2022. 2023. *Bendruomenių programos metodologija*. <https://kaunas2022.eu/wp-content/uploads/2023/07/Bendruomeniu-programos-metodologija.pdf>, [Žr. 2024 12 15].

37. Kaunas2022. 2023. *Planai ir ataskaitos*. <https://kaunas2022.eu/planai-ir-ataskaitos/>, [Žr. 2024 12 13].

38. Kim, Y. C., & Ball-Rokeach, S. J. 2021. Community storytelling network, neighborhood context, and civic engagement: A multilevel approach. *Human Communication Research*, 32(4), 411-439. DOI: [10.1111/j.1468-2958.2006.00282.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2006.00282.x) [Žr. 2024 10 16]
39. Klimavičiūtė ir kt., 2023. Bendruomenių programos metodologija. Kaunas.
40. Kvieskienė, G. 2003. Socializacija ir vaiko gerovė.
41. Lähdesmäki, T. 2014. The EU'S Explicit and Implicit Heritage Politics. *European Societies*, 16(3), pp.401–421. DOI:<https://doi.org/10.1080/14616696.2014.894547>. [Žr. 2024 11 15]
42. Laverack, G. 2001. Measuring community empowerment: a fresh look at organizational domains. *Health Promotion International*, 16(2), 179–185. DOI:<https://doi.org/10.1093/heapro/16.2.179>. [Žr. 2024 11 17]
43. Leliūgienė, I., Sadauskas, J. 2011. Bendruomenės sampratos traktuotės ir tipologijos, *Socialinių mokslų studijos*, 3(4): 1281–1297.
44. Liedtka, J.M. 1992. Exploring Ethical Issues Using Personal Interviews. *Business Ethics Quarterly*, 2(2), 161–181. doi:<https://doi.org/10.2307/3857569>. [Žr. 2024 11 19]
45. Liu, Y.-D. 2012. Cultural Events and Cultural Tourism Development: Lessons from the European Capitals of Culture. *European Planning Studies*, 22(3), 498–514. DOI:<https://doi.org/10.1080/09654313.2012.752442>. [Žr. 2024 11 16]
46. Liu, Y.-D. 2017. Event and Community Development: Planning Legacy for the 2008 European Capital of Culture, Liverpool, *Urban Sci.* 1, 39, DOI: <https://doi.org/10.3390/urbansci1040039>. [Žr. 2024 12 08].
47. Liu, J. 2018. Measuring the value and impact of culture: why and how? A literature review of academic and practical works. *Cultural Management: Science and Education*, 2(1), 9–30. DOI:<https://doi.org/10.30819/cmse.2-1.01>. [Žr. 2024 11 14]
48. LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2024. *Bendruomeninė veikla*. <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nevyriausybinu-organizaciju-politika/bendruomenine-veikla/>, [Žr. 2024 11 02].
49. Mark, Z. 2021. Cultural mega-events in heritage-rich cities. Insights from the European Capital of Culture and broader policy perspectives. *Cidades. Comunidades e Territórios*, (43). DOI:<http://journals.openedition.org/cidades/4699>. [Žr. 2024 09 05]
50. Mathie, A., & Cunningham, G. 2023. From clients to citizens: Asset-based community development as a strategy for community-driven development. *Development in Practice*, 13(5), 474-486. DOI: [10.1080/0961452032000125857](https://doi.org/10.1080/0961452032000125857) [Žr. 2024 11 08]
51. McAteer, N., Mozuraityte, N., and McDonald, N. 2013. *Ex-post evaluative of 2012 European capitals of culture*. https://culture.ec.europa.eu/sites/default/files/files/ecoc-2012-first-evaluation_en.pdf, [Žr. 2024 11 05].

52. McCarthy, K. 2002. Building an Understanding of the Benefits of Participation in the Arts. RAND Corporation to the Wallace-Reader's Digest Funds. https://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR1323.html. [Žr. 2024 11 11]
53. Nobili, V. 2005. The role of European Capital of Culture events within Genoa's and Liverpool's branding and positioning efforts. *Place Branding*, 1(3), 316–328. DOI:<https://doi.org/10.1057/palgrave.pb.5990031>. [Žr. 2024 11 23]
54. O., Nermond. O'Brien, D., Lee, N. 2021. The European Capital of Culture: A review of the academic evidence. *Research Explorer The University of Manchester*. <https://creative-pec.files.svdcdn.com/production/assets/publications/European-Capital-of-Culture-PEC-Discussion-Paper-July-2021.pdf> [Žr. 2024 09 19]
55. O'Callaghan, C. 2012. Urban anxieties and creative tensions in the European Capital of Culture 2005: 'It couldn't just be about Cork, like'. *International Journal of Cultural Policy*, 18(2), 185–204. DOI:<https://doi.org/10.1080/10286632.2011.567331>. [Žr. 2024 12 18]
56. Palmer/Rae associates. 2004. European Cities and Capitals of Culture Study Prepared for the European Commission PART I. 6-235. <https://eurocid.mne.gov.pt/sites/default/files/repository/paragraph/documents/7088/estudoimpacto.pdf> [Žr. 2024 12 10]
57. Pappas, N. 2014. Hosting mega events: Londoners' support of the 2012 Olympics. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 21, 10–17. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2014.02.001> [Žr. 2024 10 14]
58. Perkins, D.D. and Zimmerman, M.A. 1995. Empowerment theory, research, and application. *American Journal of Community Psychology*, 23(5), 569–579. DOI:<https://doi.org/10.1007/bf02506982>. [Žr. 2024 12 19]
59. Petrulionytė-Sabonienė, 2021. Programos knyga „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“, Kaunas.
60. Phillips, R., & Pittman, R. H. 2022. An introduction to community development. Routledge.
61. Pučėtaitė, R., Novelskaitė, A., Pušinitė, R. 2015. *Organizacijų etika, novatoriškumas ir darniosios inovacijos*. Vilnius: Akademinė leidyba.
62. Richards, G. 2000. The European Cultural Capital event: Strategic weapon in the cultural arms race?, *Journal of Cultural Policy*, 6:2, 159–181. DOI: [10.1080/10286630009358119](https://doi.org/10.1080/10286630009358119) [Žr. 2024 12 13]
63. Richards, G., & Wilson, J. 2004. The Impact of Cultural Events on City Image Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001. *Urban Studies*, 41, 1931-1951. - References - Scientific

Research Publishing. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2458152> [Žr. 2024 09 17]

64. Richards, G., Greg, R. and Rotariu, I. 2024. Sibiu - The European Cultural Capital and Beyond. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, XI(1), 1807–1811. https://econpapers.repec.org/article/ovioviste/v_3a11_3ay_3a2011_3ai_3a1_3ap_3a1807-1811.htm [Žr. 2024 12 15]

65. Senkus, V. 2004. Lokali bendruomenė: raidos ir tyrimų bruožai. *Lokali bendrijos tarpdalykiniu požiūriu: straipsnių rinkinys*. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas, 12–16.

66. Simon, B. L. 1994. *The Empowerment Tradition in American Social Work: A History*. New York: Columbia University Press.

67. Solomon, B. B. 1976. Black Empowerment: Social Work in Oppressed Communities. 1-431.

68. Steen, T. & Richards, G. 2019. Factors affecting resident support for a hallmark cultural event: the 2018 European Capital of Culture in Valletta, Malta, *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 13, 1-17. https://www.researchgate.net/publication/337497651_Factors_affecting_resident_support_for_a_hallmark_cultural_event_the_2018_European_Capital_of_Culture_in_Valletta_Malta , [Žr. 2024 12 03].

69. Steen, T. & Richards, G. 2021. Events and the Social Order: Social Impact Assessment of Events in the European Capital of Culture, *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 13:1, 94-112.

70. Steiner, A., F. Calo, and M. Shucksmith. 2021. Rurality and Social Innovation Processes and Outcomes: A Realist Evaluation of Rural Social Enterprise Activities, *Journal of Rural Studies* 1–8. Prieiga: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0743016721001066> , [Žr. 2024 12 03].

71. Steiner, A., Farmer, J. 2017. Engage, Participate, Empower: Modelling Power Transfer in Disadvantaged Rural Communities, *Environment and Planning C: Politics and Space*, 36:1, 118–138. DOI: [10.1177/2399654417701730](https://doi.org/10.1177/2399654417701730) [Žr. 2024 09 28]

72. Štuopytė, E. 2002. *Teritorinės bendruomenės centro darbo su vaikais socialinės edukacinės funkcijos ir jų raiškos ypatumai*. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, edukologija (S07). Kaunas: Kauno technologijos universitetas.

73. Tursie, C., Perrin, T. 2020. Assessing the social and cultural impacts of the European Capital of Culture programme in cross border regions. A research agenda, *Eastern Journal of European Studies*, Centre for European Studies, Alexandru Ioan Cuza University, 11, 77-98. https://www.researchgate.net/publication/348863601_Assessing_the_social_and_cultural_impacts

[Žr. 2024 11 15]

74. Vencloviene, M. 2015. Įgalinimo samprata ir veiksniai socialinio darbo metodų perspektyvoje, 113–121. <https://mokslozurnalai.lmaleidykla.lt/publ/0235-7186/2015/2/113%E2%80%93121.pdf> [Žr. 2024 10 17]

75. Vujicic, M., Stankov, U., Pavluković, V., Stajner-Papuga, I., Kovačić, S., Cikic, J., Milenković, N. & Vasiljević, T. 2022. Prepare for Impact! A Methodological Approach for Comprehensive Impact Evaluation of European Capital of Culture: The Case of Novi Sad 2022, *Social Indicators Research*, 165, DOI: 10.1007/s11205-022-03041-1. , [Žr. 2024 12 17].

76. Walker, H., Pope, J., Angus Morrison-Saunders, B. A., Diduck, A. P., John Sinclair, M. B. Ir Francois, R. 2024. Identifying and promoting qualitative methods for impact assessment, *Impact assessment and project appraisal*, 1–12, DOI: <https://doi.org/10.1080/14615517.2024.2369454>. , [Žr. 2024 12 13].

77. Wallerstein, N. 2006. *What is the evidence on effectiveness of empowerment to improve health?* World Health Organization. Regional Office for Europe. <https://iris.who.int/handle/10665/364209>. [Žr. 2024 11 14]

78. Worsley, P. 1987. *New Introductory Sociology*. University of California.

79. Zikmund, W., G., Babin, B., J. 2007. *Essentials of Marketing Research*. https://books.google.lt/books?id=8JgrAQAAMAAJ&hl=lt&source=gbp_book_other_versions

80. Zimmerman, M. A., & Rappaport, J. (1998). Citizen participation, perceived control, and psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 16(5), 725-750. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/3218639/> [Žr. 2024 09 17]

81. Žydzūnaitė, V., & Sabaliauskas, S. 2017. *Kokybiniai tyrimai: principai ir metodai*. Vilnius: Vaga.

82. Žilič Fišer, S. & Kožuh, I. 2019. The Impact of Cultural Events on Community Reputation and Pride in Maribor, The European Capital of Culture 2012, *Social Indicators Research: An International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement*, Springer, 142:3, 1055-1073. Prieiga: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11205-018-1958-4> , [Žr. 2024 10 23].

PRIEDAI

1 PRIEDAS. KEKS2022 dalyvavusios seniūnijos.....	78
2 PRIEDAS. Anketos klausimynas.....	79
3 PRIEDAS. Anketos klausimų pagrindimas.....	88
4 PRIEDAS. Interviu klausimyno pagrindimas.....	92
5 PRIEDAS. Pusiau struktūrizuoto interviu rezultatų pristatymas.....	95
6 PRIEDAS. Baigiamojo magistro darbo rengimo grafikas.....	111

KEKS2022 dalyvavusios seniūnijos

Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022 dalyvavusios seniūnijos:

1. Akademija
2. Babtai
3. Domeikava
4. Ežerėlis
5. Garliavos apylinkės
6. Kačerginė
7. Karmėlava
8. Kulautuva
9. Lapės
10. Linksmakalnis
11. Raudondvaris
12. Ringaudai
13. Rokai
14. Samylai
15. Vilkija

Anketos klausimynas

Kauno rajono bendruomenių įgalinimo poveikis po „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ (KEKS 2022) projekto

Sveiki, esu Austėja Raščiūtė, Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Menų vadybos II kurso magistrantė ir šiuo metu rašau magistrinį darbą „Europos kultūros sostinės projekto poveikis bendruomenių įgalinimui“. Šiuo tyrimu siekiu ištirti šio projekto poveikį bendruomenių įgalinimui ir pateikti rekomendacijas būsimų „Europos kultūros sostinės“ vykdytojams. Į Jus kreipiuosi su prašymu dalyvauti apklausoje, nes Jūs gyvenate vienoje iš Kauno raj. seniūnijų, kur buvo vykdyta KEKS projektas „Šiuolaikinės seniūnijos“, ir / arba dalyvaujate ar galite stebėti seniūnijos bendruomenės veiklas.

Anketa yra anonimiška ir konfidenciali, o jos duomenys bus analizuojami bei naudojami rengiant magistro baigiamąjį darbą ir pranešimą tyrimo rezultatų pagrindu. Pradėję pildyti šią formą, Jūs patvirtinate, kad savanoriškai sutinkate dalyvauti apklausoje ir esate informuota(-s) apie duomenų panaudojimo tikslus. Pildydami(-os) anketą Jūs bet kada galite pasitraukti iš tyrimo. Baigus pildyti anketą ir paspaudus mygtuką „pateikti“, Jūsų duomenų atsekti nebus įmanoma ir jie bus panaudoti analizėje. Apklausos trukmė – apie 10 minučių. Dėkoju už Jūsų skirtą laiką!

Kilus klausimams ar norui sužinoti daugiau, labai raginu susisiekti su manimi: austeja.rasciute@knf.stud.vu.lt

I SKYRIUS

1. Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyvus/-i) iki 10 (labai aktyvus/i) apibūdinkite, kiek esate aktyvus/i savo bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus?

Visiškai neaktyvus**Labai aktyvus**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2. Jeigu neprisidedate prie bendruomenės plėtros, pakomentuokite kodėl:

Atviras atsakymas

3. Ar KEKS 2022 projekto metu prisidėjote prie bendruomenės organizuojamų veiklų?

- Taip
- Ne

- Nedalyvavau, bet stebėjau

4. Ar KEKS 2022 projekto metu dalyvavote bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose?

- a. Taip
- b. Ne (*pereikite į sekantį klausimą*)

5. Jei taip, kokiuose? Pasirinkite visus tinkamus variantus.

- a. Meninės/kūrybinės dirbtuvės
- b. Meniniuose projektuose
- c. Performansuose
- d. Festivaliuose
- e. Diskusijose
- f. Parodose
- g. Kultūriniuose ir istoriniuose maršrutuose
- h. Edukaciniuose renginiuose
- i. Seminaruose
- j. Vietos bendruomenių susitikimuose
- k. Bendruomenių šventėse
- l. Spektakliuose
- m. Koncertuose
- n. Kiti: _____

II SKYRIUS: BENDRUOMENĖS ĮGALINIMAS

Įgalinimas – tai veiklų ar iniciatyvų rezultatas, suteikiantis žmonėms daugiau galimybių ir priemonių daryti įtaką aplinkai, priimti sprendimus bei stiprinti savivertę ir savarankiškumą. Žemiau pateikiami bendruomenės įgalinimo požymiai (kaip gebėjimai), kuriuos įvertinkite skalėje nuo 1 (visiškai nepakankamai) iki 10 (visiškai pakankamai).

Šiame kontekste projektu vadinama KEKS2022 – Europos kultūros sostinės 2022. Programa „Šiuolaikinės seniūnijos“ yra vienas iš „Visi kaip vienas“ programos atšakų, skirtų Kauno rajono bendruomenių įtraukčiai ir aktyvumo skatinimui.

6. Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus?

Požymiai kaip gebėjimai	Visiškai nepakankamai	Nepakankamai	Pakankamai	Gana pakankamai	Visiškai pakankamai
Dirbti komandoje					
Komunikuoti tarpusavyje					
Bendradarbiauti su kitomis institucijomis					
Spręsti vidinius konfliktus					
Pritraukti naujų narių					
Pritraukti rėmėjų					
Valdyti finansus					
Identifikuoti bendruomenės poreikius					
Identifikuoti ekonominių galimybių pritraukimą					
Organizuoti įvairaus pobūdžio renginius					
Generuoti idėjas					
Kurti projektus					
Vykdyti projektus					

Socialinių tinklų organizavimas					
Tekstų rašymas					
Grafinių dizainų kūrimas					
Rizikų valdymas					
Komandos motyvavimas					
Veiklų koordinavimas					
Įtraukios aplinkos kūrimas					
Empatijos ugdymas					

7. Įvertinkite institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jumis, siekiant padidinti jūsų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022?

Suinteresuotoji šalis	Visiškai nesijaučia bendradarbiavimu	Labai mažai bendradarbiauja	Bendradarbiauja vidutiniškai	Aktyviai bendradarbiauja	Labai aktyviai bendradarbiauja
Vyriausybė					
Privatūs verslai					
Mokslo įstaigos					
Nevyriausybinių organizacijų					

8. Kokios naujos auditorijos įsitraukė į jūsų bendruomenę KEKS2022 projekto veiklų dėka? (Pasirinkite vieną variantą)

- a) Vietos žmonės (iš tos pačios vietovės)

- b) Žmonės iš visos šalies (nacionaliniu mastu)
- c) Žmonės iš užsienio (tarptautiniu mastu)
- d) Nepakankamai atstovaujamos grupės (socialiai pažeidžiamos grupės)
- e) Kiti: _____

9. Kaip vertinate suinteresuotųjų šalių (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyvumą dalyvaujant jūsų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime?

Suinteresuotoji šalis	Visiškai neaktyvūs	Labai mažai aktyvūs	Vidutiniškai aktyvūs	Labai aktyvūs	Ypač aktyvūs
Paramos teikėjai					
Vietos bendruomenės					
Vyriausybės institucijos					
Privats sektorius					
Nevyriausybinių organizacijų (NVO)					
Socialiniai partneriai					
Savivaldybių atstovai					

10. Skalėje nuo 1 (labai neatvira) iki 10 (labai atvira), įvertinkite, kiek Jūsų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams? (Atvirumo požymis)

Labai neatvira

Labai atvira

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

11. Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) nurodykite, kiek bendruomenės nariai dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su kitais? (Atvirumo požymis)

Niekada

Visada

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

12. Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyviai) iki 10 (visiškai aktyviai) įvardinkite, kiek aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas? (Atvirumo požymis)

Visiškai neaktyviai

Visiškai aktyviai

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

13. Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) įvertinkite, ar Jūsų bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems? (Solidarumo požymis)

Niekada

Visada

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

14. Skalėje nuo 1 (visiškai žemas) iki 10 (visiškai aukštas) nurodykite, kaip apibūdintumėte tarpusavio pagalbos lygį jūsų bendruomenėje? (Solidarumo požymis)

Labai žemas

Labai aukštas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

15. Skalėje nuo 1 (visiškai neartimas) iki 10 (visiškai artimas) įvertinkite, kiek jaučiatės artimas(-a) kitiems bendruomenės nariams? (Solidarumo požymis)

Visiškai neartimas

Visiškai artimas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

16. Skalėje nuo 1 (visiškai nepasitikiu) iki 10 (visiškai pasitikiu) įvertinkite, kiek esate pasitikintys savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS2022 veiklų? (Išmanymo ir pasirengimo požymis)

Visiškai nepasitikiu

Visiškai pasitikiu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

17. Skalėje nuo 1 (visiškai neprisidėjo) iki 10 (visiškai prisidėjo) įvertinkite, kiek, jūsų nuomone, bendruomenėje KEKS2022 projekto metu vykusios veiklos prisidėjo prie jūsų asmeninio ar profesinio mokymosi? (Išmanymo ir pasirengimo požymis)

Visiškai neprisidėjo

Visiškai prisidėjo

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

18. Skalėje nuo 1 (visiškai neįtrauktas) iki 10 (visiškai įtrauktas) įvertinkite, kiek jaučiatės įtrauktas(-a) į bendruomenės gyvenimą? (Įtraukties požymis)

Visiškai neįtrauktas

Visiškai įtrauktas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

19. Kiek jūsų bendruomenė skatina naujų narių įsitraukimą? (Įtraukties požymis)

- a. Taip, aktyviai skatiname ir įtraukiame.
- b. Dažniausiai skatiname, bet yra ribotų galimybių.
- c. Retai inicijuojame naujų narių įtraukimą.
- d. Ne, bendruomenė yra uždara naujiems nariams.

20. Kokius socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas įtraukia bendruomenė? (Įtraukties požymis)

- a) Neįgalūs asmenys (su fizinėmis, intelektualinėmis ar psichinėmis negaliomis)
- b) Senjorai (vyresnio amžiaus žmonės, kurie gali patirti socialinę izoliaciją)
- c) Bedarbiai (asmenys, neturintys darbo ir patiriantys ekonominių sunkumų)
- d) Žmonės su priklausomybėmis (pvz., priklausomi nuo narkotikų, alkoholio)
- e) Pabėgėliai ir migrantai (asmenys, ieškantys prieglobsčio ar gyvenantys kitoje šalyje dėl politinių, socialinių ar ekonominių priežasčių)
- f) Žmonės iš mažas pajamas gaunančių šeimų (socialiai remiami asmenys)
- g) Vaikai ir paaugliai iš rizikos šeimų (suaugusiųjų aplaidumo, smurto ar piktnaudžiavimo aukos)

21. Kaip dažnai bendruomenė įtraukia socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas? (Įtraukties požymis)

- a. Dažnai, tai yra mūsų prioritetas.

- b. Kartais, priklauso nuo projekto.
- c. Retai, įtraukimas nėra prioritetas.
- d. Niekada, tokios praktikos nėra.

22. Ar pasibaigus KEKS2022 Jūsų bendruomenė dažnai kuria naujas iniciatyvas ar veiklas? (Iniciatyvumo požymis)

- a) Dažnai (pasiūlo daugiau 5 naujas iniciatyvas per metus)
- b) Kartais (pasiūlo 3-5 naujas iniciatyvas per metus)
- c) Retai (1-2 iniciatyvas per metus)
- d) Niekada

23. Kaip vertinate bendruomenės narių kūrybiškumą ? (Kūrybiškumo požymis)

- a. Labai didelė, kūrybiškumas yra pagrindinis veiklos variklis.
- b. Vidutinė, kūrybiškumo kartais trūksta.
- c. Maža, kūrybiškumas retai pasireiškia.
- d. Beveik jokio kūrybiškumo, standartiniai sprendimai.

24. Skalėje nuo 1 (visiškai nesugeba) iki 10 (visiškai sugeba) įvertinkite, kiek bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos? (Autonomiškumo požymis)

Visiškai nesugeba

Visiškai sugeba

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

25. Kaip KEKS2022 projekto veiklos ir jų tęstinumas jaučiamas bendruomenėje po kelių metų nuo renginių?

Atviras klausimas

26. Prašome pasidalinti bet kokiomis papildomomis išvalgomis, pastebėjimais ar komentarais, kurie, jūsų manymu, yra svarbūs bendruomenių įgalinimui kultūros projektais, tačiau nebuvo aptarti ankstesniuose klausimuose.

Atviras atsakymas

III SKYRIUS

27. Lytis

- ☐ a. Vyras
- ☐ b. Moteris
- ☐ c. Kita

28. Amžius

Įrašykite savo **amžių** skaičiais.

29. Išsilavinimas

- ☐ a. Profesinis
- ☐ b. Vidurinis
- ☐ c. Aukštesnysis
- ☐ d. Aukštasis

30. Jūsų gyvenamoji vieta

- ☐ a. Akademija
- ☐ b. Babtai
- ☐ c. Domeikava
- ☐ d. Ežerėlis
- ☐ e. Garliavos apylinkės
- ☐ f. Kačerginė
- ☐ g. Karmėlava
- ☐ h. Kulautuva
- ☐ i. Lapės
- ☐ j. Linksmakalnis
- ☐ k. Raudondvaris
- ☐ l. Ringaudai
- ☐ m. Rokai
- ☐ n. Samylai
- ☐ o. Vilkija

Anketos klausimų pagrindimas

Anketos klausimas	Klausimo pagrindimas
Klausimų blokas, susijęs su dalyvavusių? bendruomenėje ir aktyvumu	
Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyvus/-i) iki 10 (labai aktyvus/i) apibūdinkite, kiek esate aktyvus/i savo bendruomenės veiklose per pastaruosius 3 metus? (Intervalinė skalė)	Siekama sužinoti respondentų aktyvumą bendruomeninėse veiklose pastaruosius 3 metus.
Ar KEKS 2022 projekto metu prisidėjote prie bendruomenės organizuojamų veiklų? (Nominalinė skalė)	Siekama sužinoti ar respondentai KEKS2022 projekto metu prisidėjo prie bendruomenės organizuojamų veiklų
Ar KEKS 2022 projekto metu dalyvavote bendruomenės rengiamuose kultūriniuose renginiuose? (Nominalinė skalė)	Siekama sužinoti, ar respondentai dalyvavo jų bendruomenės organizuotose kultūrinėse veiklose.
Jei taip, kokiuose? Pasirinkite visus tinkamus variantus. (Nominalė skalė)	Siekama sužinoti, kuriose kultūrinėse veiklose dalyvavo respondentai.
Klausimų blokas, susijęs su bendruomenės įgalinimu ir jo požymiais	
Jeigu dalyvavote KEKS2022 „Šiuolaikinės seniūnijos“ programoje, kaip vertinate įgytus gebėjimus? (Nominalė skalė)	Siekama suprasti, kokius įgytus gebėjimus po KEKS2022 projekto jaučia respondentai turintys?
Įvertinkite institucijų tokių kaip vyriausybė, verslas ir mokslo įstaigos aktyvumą bendradarbiauti su jumis, siekiant padidinti jūsų bendruomenės iniciatyvų poveikį po KEKS2022? (Nominalinė skalė)	Siekama suprasti, ar respondentai jaučia išvardintų institucijų paramą po projekto.
Kokios naujos auditorijos įsitraukė į jūsų bendruomenę KEKS2022 projekto veiklų dėka? (Nominalinė skalė)	Siekama sužinoti, ar po projektinių veiklų į bendruomenės veiklą įsitraukė naujų auditorijų.
Kaip vertinate suinteresuotųjų šalių (pvz., paramos teikėjų, vietos veikėjų) aktyvumą dalyvaujant jūsų organizacijos sprendimų priėmimo procesuose ir bendradarbiavime? (Intervalinė skalė)	Siekama išsiaiškinti suinteresuotųjų šalių aktyvumą dalyvaujant bendruomenės sprendimų priėmimo procesuose.
Klausimų blokas, susijęs su atvirumo požymiu bendruomenėje	

Skalėje nuo 1 (labai neatvira) iki 10 (labai atvira), įvertinkite, kiek Jūsų bendruomenė po KEKS2022 tapo labiau atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti, kiek atvira naujoms idėjoms ir iššūkiams bendruomenė tapo po projekto.
Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) nurodykite, kiek bendruomenės nariai dalijasi savo žiniomis ir patirtimi su kitais? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti, kiek atvirai bendruomenės nariai dalijasi žiniomis ir patirtimi tarpusavyje.
Skalėje nuo 1 (visiškai neaktyviai) iki 10 (visiškai aktyviai) įvardinkite, kiek aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant vietos bendruomenėje iškilusias problemas? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti, kiek aktyviai bendruomenės nariai dalyvauja sprendžiant bendruomenėje iškilusias problemas.
Klausimų blokas, susijęs su solidarumo požymiu bendruomenėje	
Skalėje nuo 1 (niekada) iki 10 (visada) įvertinkite, ar Jūsų bendruomenėje žmonės dažnai padeda vieni kitiems? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti, ar bendruomenė aktyviai padeda savo nariams
Skalėje nuo 1 (visiškai žemas) iki 10 (visiškai aukštas) nurodykite, kaip apibūdintumėte tarpusavio pagalbos lygį jūsų bendruomenėje? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti bendruomenės tarpusavio pagalbos lygį.
Skalėje nuo 1 (visiškai neartimas) iki 10 (visiškai artimas) įvertinkite, kiek jaučiatės artimas(-a) kitiems bendruomenės nariams? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti kokį artumo lygį jaučia bendruomenėje respondentai.
Klausimų blokas, susijęs su išmanymo ir pasirengimo požymiais	
Skalėje nuo 1 (visiškai nepasitikiu) iki 10 (visiškai pasitikiu) įvertinkite, kiek esate pasitikintys savo bendruomenės gebėjimu valdyti naujas iniciatyvas po KEKS2022 veiklų? (Intervalinė skalė)	Siekiama išsiaiškinti respondentų pasitikėjimą gebėti valdyti iniciatyvas po KEKS2022 projekto.

Skalėje nuo 1 (visiškai neprisidėjo) iki 10 (visiškai prisidėjo) įvertinkite, kiek, jūsų nuomone, bendruomenėje KEKS2022 projekto metu vykusios veiklos prisidėjo prie jūsų asmeninio ar profesinio mokymosi? (Intervalinė skalė)	Siekama išsiaiškinti ar respondentai jaučia projektinės veiklos rezultatų poveikį jų asmeniniam ar profesiniam mokymuisi.
Klausimų blokas, susijęs su įtraukties požymiu bendruomenėje	
Skalėje nuo 1 (visiškai neįtrauktas) iki 10 (visiškai įtrauktas) įvertinkite, kiek jaučiatės įtrauktas(-a) į bendruomenės gyvenimą? (Intervalinė skalė)	Siekama išsiaiškinti ar respondentai jaučiasi įtraukti į bendruomenės gyvenimą.
Kiek jūsų bendruomenė skatina naujų narių įsitraukimą? (Nominalinė skalė)	Siekama išsiaiškinti, ar respondentai jaučia bendruomenės skatinimą naujų asmenų įsitraukimą į bendruomenę.
Kokius socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas įtraukia bendruomenė? (Nominalinė skalė)	Siekama išsiaiškinti, ar respondentai pastebi socialiai pažeidžiamų žmonių įsitraukimą į bendruomenės veiklas.
Kaip dažnai bendruomenė įtraukia socialiai pažeidžiamus asmenis į savo veiklas? (Nominalinė skalė)	Siekama sužinoti ar respondentai pastebi kaip dažnai yra įtraukiami socialiai pažeidžiami žmonės į bendruomenines veiklas.
Klausimų blokas, susijęs su iniciatyvumo požymiu bendruomenėje	
Ar pasibaigus KEKS2022 Jūsų bendruomenė dažnai kuria naujas iniciatyvas ar veiklas? (Nominalinė skalė)	Siekama sužinoti, ar respondentai jaučia naujų iniciatyvų suaktyvėjimą bendruomenės veiklose.
Klausimų blokas, susijęs su kūrybiškumo požymiu bendruomenėje	
Kaip vertinate bendruomenės narių kūrybiškumą?	Siekama išsiaiškinti kaip respondentai vertina kūrybiškumą bendruomenėje
Klausimų blokas, susijęs su autonomiškumo požymiu bendruomenėje	
Skalėje nuo 1 (visiškai nesugeba) iki 10 (visiškai sugeba) įvertinkite, kiek bendruomenė geba organizuoti ir vykdyti renginius ar projektus be išorinės pagalbos? (Intervalinė skalė)	Siekama sužinoti, ar respondentai mano, jog bendruomenė sugeba organizuoti ir vykdyti veiklas be išorinės pagalbos.
Atviras privalomas klausimas:	

Kaip KEKS2022 projekto veiklos ir jų tęstinumas jaučiamas bendruomenėje po kelių metų nuo renginių?	Siekiama išsiaiškinti, ar yra jaučiamas projektinių veiklų tęstinumas bendruomenėje po KEKS2022 projekto.
Atviras (neprivalomas klausimas)	
Jeigu neprisidedate prie bendruomenės plėtros, pakomentuokite kodėl:	Siekiama sužinoti respondentų priežastis dėl neaktyvaus dalyvavimo.
Prašome pasidalinti bet kokiomis papildomomis išvalgomis, pastebėjimais ar komentarais, kurie, jūsų manymu, yra svarbūs bendruomenių įgalinimui kultūros projektais, tačiau nebuvo aptarti ankstesniuose klausimuose.	Respondentų požiūrį atskleidžiantys atsakymai.
Klausimų blokas, susijęs su demografiniais rodikliais	
Lytis (Nominalinė skalė)	Siekiama identifikuoti respondentų lytį ir palyginti atsakymų tarp lyčių skirtumus.
Amžius (Ranginė skalė)	Siekiama identifikuoti respondentų amžiaus grupes ir palyginti atsakymų tarp amžiaus grupių skirtumus.
Jūsų gyvenamoji vieta (Nominalinė skalė)	Siekiama identifikuoti respondentų gyvenamosios vietos tipą ir palyginti atsakymų tarp gyvenamosios vietos skirtumus.

Interviu klausimyno pagrindimas

Interviu klausimyno klausimas/-ai	Interviu klausimo tikslas / tyrimo klausimas, į kurį padeda atsakyti interviu klausimas
Apibūdinkite savo seniūnijos bendruomenę – kokia ji? Kaip apibūdintumėte jos tapatybę? Ar galėtumėte išskirti, kurios socialinės grupės daugiausia dalyvauja jos veiklose? O kurios mažiausiai?	Bendruomenės socialinės sudėties ir tapatybės suvokimas.
Dabar norėčiau, kad mintimis persikeltumėte į KEKS2022 įgyvendinimo laikotarpį. Papasakokite, koku intensyvumu ir kokiose veiklose Jūsų KC/bendruomenė dalyvavo KEKS 2022 programose?	Bendruomenės įsitraukimo ir dalyvavimo kultūros renginiuose analizė KEKS kontekste.
Kas pasikeitė Jūsų bendruomenėje po KEKS2022 projekto? Kas jus džiugina iš jo programų pasiektų rezultatų?	Pokyčių bendruomenėje įvertinimas, rezultatyvumo identifikavimas.
Ar KEKS2022 metu įgytos žinios apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą padėjo Jums kaip bendruomenės kultūrinio gyvenimo lyderiui/-ei pritraukti lėšų naujiems projektams ar iniciatyvoms? Ar į lėšų pritraukimą naujoms iniciatyvoms įsitraukė kiti bendruomenės nariai? Gal galite pateikti pavyzdį?	Ekonominio aktyvumo stiprinimas per projektų valdymo įgūdžius ir bendruomenės dalyvavimą.
Papasakokite apie pagrindines veiklas, renginius kuriuos jūsų bendruomenė vykdo šiuo metu. Kokios veiklos yra aktyviausios? Su kuo bendradarbiaujate?	Bendruomenės veiklų tęstinumo veiksniai, partnerystės ir sėkmės elementai, iššūkių analizė ir sprendimų būdai.
Kokių rezultatų, susijusių su bendruomenės mobilizavimu, Jūsų nuomone, nepasiekėte nei per KEKS2022 įgyvendinimo laikotarpį, nei po	Bendruomenės tapatybės ir mobilizacijos trūkumų bei nepasiektų rezultatų analizė;

jo? Kaip manote, kodėl? Kokių gebėjimų ar priemonių trūksta, kad Jūsų bendruomenė turėtų tapatybę, kurios siekėte KEKS2022 programa „Šiuolaikinės seniūnijos“?	Gebėjimų ir priemonių spragų identifikavimas tolesniam tobulėjimui.
---	--

Pusiaus struktūrizuoto interviu rezultatų pristatymas

Klausimas: Papasakokite, kaip prisijungėte prie bendruomenės, ėmėtės jai lyderiauti? / Papsakokite, kiek laiko ir kokiose pareigose dirbate šiame KC per pastaruosius 5 m.?		
1 interviu: Italų režisierius Roberto Magro, sužinojęs apie Linksmakalnio angelų kambarį ir muziejų iš spaudos, susidomėjo miestelio kultūrine tapatybe. Apsilankęs jis pasiūlė sukurti projektą Europos kultūros sostinei, o mes, nedidelė komanda, parengėme paraišką pagal jo viziją. Mūsų projektas „Šiuolaikinės seniūnijos“ buvo įvertintas ir patvirtintas, leidžiant mums tapti KEKS2022 dalimi.	<i>Rezultatai:</i> Dalyviai į „Šiuolaikinių seniūnijų“ ir susijusius projektus įsitraukė skirtingais, tačiau įkvepiančiais būdais. Vieni, kaip italų režisieriaus Roberto Magro įkvėpti, pradėjo projektą dėl išskirtinių miestelio istorijos bruožų, pavyzdžiui, Linksmakalnio angelų kambario. Kiti sugrįžę po ilgos pertraukos, kaip iš Amerikos grįžusi dalyvė, ieškojo būdų susipažinti su savo bendruomene ir pradėjo veiklą pikniku, kuris išsivystė į didesnę įsitraukimą per „Fluxus Labas“ iniciatyvą.	4 interviu: 2018 m. grįžusi iš Amerikos, kur praleidau šešerius metus, supratau, kad nepažįstu savo kaimynų ir bendruomenės narių. Siekdama atgaivinti ryšius, suorganizavau pikniką. Tais pačiais metais, pasikeitus seniūnui, įsitraukiau į „Fluxus Labas“ projektą ir tapau bendruomenės centro nare – tuo metu mūsų buvo vos trys, o dabar turime jau 60 narių.
2 interviu: Pradėjusi dirbti be ypatingo pasirengimo, pamažu susipažinau su darbo pobūdžiu ir bendruomene. Projektas prasidėjo 2019 m., o pirmieji žingsniai buvo žengti 2020 m., tęsiant veiklas 2021 ir 2022 metais. Viskas vyko natūraliai, glaudžiai bendradarbiaujant su bendruomenėmis.	Kai kurie į projektą pateko visiškai atsitiktinai, kaip vienas dalyvis, kurį įtraukė pažintis su projekto kuratore, arba kaip bendruomenės pirmininkas, iš pradžių planavęs tik laikinai padėti. Visais atvejais įsitraukimą skatino noras keisti bendruomenės dinamiką, aktyvinti narius ir atrasti naujų kultūrinės veiklos galimybių.	5 interviu: Visiškai atsitiktinai atsidūriau Akademijoje, kai buvau pakviesta į Šiuolaikinių seniūnijų projekto pristatymą. Kadangi gerai supratau projekto struktūrą ir jaučiau pareigą padėti bendruomenei perprasti jo esmę, nusprendžiau prisidėti. Laikui bėgant, įsitraukiau į Akademijos bendruomenės centro veiklą ir tapau šios bendruomenės dalimi.
3 interviu: Prieš dvejus metus tapau Garliavos apylinkių Sąnašos bendruomenės pirmininku, nors iš pradžių planavau užimti šią poziciją tik laikinai, kol bus baigtas sveikatingumo takelio tvarkymas. Tačiau per šį laiką bendruomenė dar labiau sustiprėjo: aktyviau organizuojame renginius,		6 interviu: Sunku pasakyti, ar buvau įtrauktas, ar pats natūraliai įsitraukiau, tačiau pradėjęs dirbti, pastebėjau bendruomenės centro pasyvumą. Atsiradus Šiuolaikinių seniūnijų projektui, situacija pradėjo keistis – atsirado nestandartinių ir įtraukiančių kultūrinių veiklų, kurios įkvėpė veikti. Kreipiausi į pasyviuosius bendruomenės centro narius,

bendradarbiaujame su kaimynais ir kitomis institucijomis, stipriname bendruomeniškumo jausmą.		skatindamas juos atsitraukti, nes supratau, kad artėjant „Kaunas – Europos kultūros sostinė“ startui, turime pasinaudoti šia unikalia galimybe. Sutelkėme bendruomenę, įvertinome stiprybes, sprendėme silpnybes ir laiku prisitaikėme.
Klausimas: 1. Apibūdinkite savo seniūnijos bendruomenę – kokia ji? Kaip apibūdintumėte jos tapatybę? Ar galėtumėte išskirti, kurios socialinės grupės daugiausia dalyvauja jos veiklose? O kurios mažiausiai?		
1 interviu: Mūsų bendruomenė išskirtinė savo įvairiapusiskumu, nes čia gyvena žmonės iš skirtingų Lietuvos regionų – žemaičiai, aukštaičiai, suvalkiečiai ir dzūkai. Kadaise tai buvo karinis miestelis, kuris, sovietinei kariuomenei išsikrausčius, tapo jaunų šeimų traukos vieta, todėl vienu metu buvome jauniausias kaimas Lietuvoje. Nors bendruomenė kompaktiška, renginiai čia vyksta dažnai, o gyventojai, turintys įvairių interesų, labiau renkasi išskirtinius kultūrinius renginius, pavyzdžiui, styginių kvartetų koncertus nei tradicinius pasirodymus.	<i>Rezultatai:</i> Bendruomenės tapatybė skiriasi pagal įvairių žmonių grupių interesus ir aktyvumą, tačiau galima išskirti bendras savybes, kurios apibūdina jų veiklą ir raidą. Daugelyje seniūnijų bendruomenės išsiskiria savo įvairiapusiskumu, nes čia gyvena žmonės iš skirtingų regionų, turintys įvairių interesų. Tapatybė dažnai susijusi su kūrybiškumu, bendruomeniškumu ir noru kurti naujas iniciatyvas, kurios apima tiek jaunimą, tiek suaugusius. Pagrindinės aktyvios grupės yra šeimos su vaikais ir suaugusieji, kurie dažnai dalyvauja kultūriniuose ir socialiniuose renginiuose, tokiuose kaip muzikos festivaliai ar bendruomenės šventės. Tačiau jaunimo įtraukimas vis dar kelia iššūkių – nors jie nori dalyvauti, dažnai reikia papildomos struktūros ar mentorių, kad jie jaustųsi patogiai ir norėtų įsitraukti. Didesnių iššūkių kyla su vyresniais žmonėmis ir socialiai remtinomis grupėmis, kurie dažnai nesijaučia esantys bendruomenės dalimi arba neturi aiškos naudos iš dalyvavimo, tačiau su laiku pastebima tendencija, kad bendruomenės	4 interviu: Mūsų seniūnijos bendruomenė yra labai įvairi, tačiau kartu ir labai aktyvi. Bendruomenės tapatybė dažniausiai susijusi su kūrybiškumu, bendradarbiavimu ir noru kurti kažką naujo. Mūsų iniciatyvos, tokios kaip „S.A.L.A“ festivalis, suvienija įvairias grupes, pradedant jaunimu, baigiant vyresnio amžiaus žmonėmis. Be to, bendruomenė nuolat plečiasi, nes įsijungia naujakuriai, kurie įvertina mūsų veiklas. Tačiau jaunimo aktyvumas išlieka iššūkiu – nors jie nori dalyvauti, dažnai reikia skirti papildomo dėmesio, kad įsitrauktų. Socialinio verslo iniciatyvos, tokios kaip parduotuvė „Lokali“, taip pat pritraukia aktyvius dalyvius, kurie siekia prisidėti prie bendruomenės stiprinimo. Tad galime pasakyti, kad aktyviausiai dalyvauja jauni ir suaugę žmonės, bet jaunimo įtraukimas vis dar reikalauja papildomo skatinimo.
2 interviu: Mūsų kaimas turi unikalią istoriją, nes kadaise tai buvo uždaras KGB karinis miestelis, iš kurio sovietai šnipinėjo		5 interviu: Mūsų bendruomenė tapo tikra šiuolaikine seniūnija, pilna kūrybiškų ir nestandartinių veiklų. Tapatybė – tai vietos istorijos

visą Europą. Po 1991 metais pasitraukusių karių ir karininkų liko tušti pastatai, kurie vėliau buvo išdalinti įvairiems žmonėms – daugiausia radijo centro darbuotojams – už simbolines kainas. Didžiausias gyventojų kėlimasis įvyko apie 1995–1996 metus, o bendruomenė tapo labai įvairi, nes žmonės atvyko iš skirtingų Lietuvos regionų. Kaimo specifika slypi tame, kad čia nėra senųjų gyventojų, turinčių gilių šeimos šaknų – visi pradėjo tarsi nuo nulio. Ši bendruomenė, sudaryta iš išsilavinusių specialistų, socialinių pašalpų gavėjų ir kitų grupių, yra labai margaspalvė, tačiau jos suvienijimas kelia iššūkių. Kaimas mažas, turintis apie 700 gyventojų, todėl čia ryškus vieni kitų stebėjimas, apkaltos ir tarpusavio įtampa, būdinga nedidelėms uždaroms bendruomenėms. Nepaisant to, miestelis išsiskiria savo žmonių įvairove ir unikalumu.	aktyvumas auga, o nauji nariai vis labiau prisideda prie bendrų veiklų.	ir tradicijų puoselėjimas, kartu su moderniais sprendimais. Socialinės grupės, kurios aktyviai dalyvauja, dažniausiai yra suaugusieji ir šeimos su vaikais. Dauguma mūsų renginių yra orientuoti į visus amžiaus sluoksnius, tačiau iššūkiai išlieka su jaunimu. Mūsų bendruomenėje pastebime, kad jaunimas nori dalyvauti, tačiau reikia tam tikros struktūros ir vadovo, kad jie jaustųsi komfortiškai ir įsitrauktų. Svarbu, kad jaunimas turėtų žmogų, kuris juos ves ir skatins dalyvauti. Mažesnė grupė žmonių vis dar nedalyvauja dėl to, kad neturi aiškos naudos iš dalyvavimo ar nesijaučia esantys dalimi bendruomenės.
3 interviu: Mūsų bendruomenė yra labai veikli ir susitelkusi, su aiškiai paskirstytomis atsakomybėmis, todėl darbas vyksta sklandžiai. Pagrindinis branduolys sudaro 8 žmonės, tačiau bendrai turime daugiau nei 30 narių. Dalyvaujame savivaldybės konkursuose ir bendradarbiaujame su Juragių bendruomene, organizuodami keliones po Lietuvą suaugusiems ir socialiai remtiniams vaikams. Tačiau susiduriame su problema, kad kai kurie		6 interviu: Mūsų seniūnijos bendruomenė išsiskiria savo socialiniu ir kūrybiniu aktyvumu, ypač po įvairių iniciatyvų, kaip „Laimės diena“ ar „S.A.L.A“ festivalis. Tapatybė – tai bendruomenė, kuri kuria, dalinasi ir įtraukia visus narius. Nors verslas vis labiau įsitraukia ir mato naudos bendruomenės veiklose, kai kurie vyresni žmonės ir socialiai remtini asmenys dar nėra pakankamai įtraukti į bendruomenės veiklas. Vis dėlto, su laiku,

žmonės nesutinka leisti savo vaikų keliauti nemokamai, nes mano, kad tai neįmanoma dėl pinigų stokos. Paaiškinus, kad kelionės yra organizuojamos dėl bendruomenės gerovės, jų požiūris dažnai pasikeičia, ir bendrauti tampa lengviau.		bendruomenės aktyvumas auga ir ji vis labiau suvienijasi.
Klausimas: 2. Dabar norėčiau, kad mintimis persikeltumėte į KEKS2022 įgyvendinimo laikotarpį. Papasakokite, koku intensyvumu ir kokiose veiklose Jūsų KC/bendruomenė dalyvavo KEKS 2022 programose?		
1 interviu: „Radijo angelų“ renginys, kurį sukūrė Roberto Magro, buvo unikalus kūrybinis projektas, įkvėptas miestelio istorijos ir buvusių šnipinėjimo antenų. Pirmiausia, į renginio veiklas buvo įtraukti 10–12 bendruomenės narių, vėliau prisijungė ir apie 30–40 vaikų, kurie dalyvavo šokio pasirodymuose. Renginio metu buvo įgyvendinti šiuolaikinio cirko elementai, o pasirodymai vyko penkiose miestelio vietose, kuriuose dalyviai buvo pervežami Kauno autobusais. Šis renginys pritraukė dalyvius ne tik iš vietinės bendruomenės, bet ir iš Kauno. Kalbant apie bendruomenės įsitraukimą, gyventojai kaip žiūrovai buvo labai entuziastingi, tačiau dalyvavimas veiklose buvo mažesnis. Bendruomenė noriai dalyvavo renginiuose kaip žiūrovai, tačiau ne visi buvo linkę aktyviai įsijungti į pasirodymus. Tai rodo, kad asmeninis kvietimas buvo svarbus	<i>Rezultatai:</i> Bendruomenės dalyvavimas renginiuose ir iniciatyvose buvo įvairus: nors gyventojai aktyviai dalyvavo kaip žiūrovai, praktinis įsitraukimas į organizavimą ir veiklas buvo ribotas, dažnai reikalaujantis asmeninio kvietimo. Tačiau projektai, kaip „Fluxus Labas“, „Kartų dialogas“ ir šiuolaikinio cirko iniciatyvos, pasitvirtino kaip svarbūs įrankiai, stiprinantys bendruomenės ryšius, įtraukiantys įvairias socialines grupes ir skatinantys kūrybiškumą. Palaipsniui, su naujais renginiais ir tradicijomis, bendruomenės aktyvumas auga, nors iššūkiai dėl nuolatinio dalyvavimo organizaciniuose darbuose išlieka.	4 interviu: Po KEKS 2022 projekto bendruomenės aktyvumas ženkliai padidėjo. Pirmiausia, pradžioje reikėjo daug pastangų, kad žmonės įsitrauktų, tačiau tie, kurie pabandė, ilgainiui tapo nuolatiniais dalyviais. Savanorių skaičius ir jų įsitraukimas taip pat išaugo – pradžioje reikėjo nuolat ieškoti pagalbos, tačiau dabar savanoriai patys klausia, kaip gali prisidėti. Bendruomenė kūrė ir įgyvendino įvairias iniciatyvas, kaip lazerių piešiniai, muzikiniai renginiai ir socialinio verslo parduotuvė „Lokali“, kurie sulaukė didelio susidomėjimo ir tapo reikšminga dalimi. Bendruomenės įsitraukimas stiprėjo, o tokių renginių kaip „S.A.L.A“ festivalis dalyvių skaičius nuolat didėjo.

siekiant paskatinti dalyvavimą, nes tik tada žmonės pasiryždavo dalyvauti.		
2 intervantas: Šiuolaikinio cirko trupės, atvežtos į miestelį Roberto Magro iniciatyva, buvo labai populiarios bendruomenėje, ypač tarp vaikų. Cirko artistai, atstovavę įvairias pasaulio šalis, dirbo su vietiniais gyventojais ir mokė juos akrobatikos elementų, kas buvo didelis iššūkis, bet taip pat sukūrė artimus ryšius su bendruomene. Vaikai laukdavo cirko sugrįžimo ir net susirašinėdavo su cirko komanda. Suaugusieji mažiau dalyvavo tiesioginėje veikloje, tačiau noriai prisidėdavo prie organizacinių darbų, kaip papuošimų kūrimas ar kitų užduočių atlikimas. Bendruomenė, ypač vaikai, buvo labai įsitraukusi į cirko veiklas ir buvo entuziastingai nusiteikusi, o suaugusieji dalyvavo pagal poreikį, kai reikėjo pagalbos organizuojant renginius.		5 intervantas: Buvo pasidalyta dviem pagrindinėmis įžvalgomis apie bendruomenės darbą. Pirmiausia, pastebėta, kad jaunimui reikia lydinčio asmens, kuris juos veda ir padeda įsitraukti į veiklas. Antra, verslui svarbu jausti aiškią naudą, todėl bendradarbiavimas turi būti „win-win“ situacija. Pabrėžta, kad per pastaruosius metus socialinio verslo samprata Lietuvoje labai pasikeitė ir dabar verslai, matydami socialinę grąžą, noriai įsitraukia ir tampa bendruomenės rėmėjais. Akcentuota, kad bendruomenės aktyvumas išaugo: jei 2018 metais reikėjo skatinti dalyvavimą, dabar iniciatyvios grupės patys įtraukia naujus narius, o renginiai, kaip eglutės puošimas, sulaukia didelio susidomėjimo. Darbui su bendruomene reikia laiko ir kantrybės, tačiau ilginiui tai padeda stiprinti bendruomenę ir pritraukti daugiau dalyvių.
3 intervantas: Bendruomenė susiduria su iššūkiu pritraukti aktyvų dalyvavimą renginių organizavime. Nors nariai mielai dalyvauja renginiuose ir išreiškia dėkingumą už jų organizavimą, kai kurie ne visada yra pasirengę prisidėti praktiniais darbais, dažnai nurodymai, kad turi kitų įsipareigojimų. Tai yra įprasta daugelio bendruomenių problema. Tačiau, pasikeitus bendruomenės branduoliui, žmonės pradėjo aktyviau laukti renginių, tokių		6 intervantas: Bendruomenės aktyvumas auga – gyventojai vis daugiau įsitraukia į veiklas ir net pasiūlo finansiškai paremti renginius. Naujokai, kurie anksčiau buvo pasyvūs stebėtojai, dabar taip pat pradeda aktyviai dalyvauti. Pabrėžta, kad bendruomenės veikla tapo tvaresnė ir įtraukianti, ypač po Kauno – Europos kultūros sostinės projekto, kurio metu buvo nuosekliai dirbama su bendruomenės tapatybės stiprinimu. Taip pat svarbus pokytis yra bendradarbiavimas su institucijomis,

kaip Užgavėnės, Joninės ir Steampanko festivalis. Be to, šiais metais buvo pristatytas naujas renginys – „Pomidoriukas“, kuris tapo labai populiarus ir gerai įsitvirtino bendruomenėje.		pavyzdžiui, su VDU Žemės ūkio akademija ir Ugnės Karvelis mokykla, kurios dabar jaučiasi bendruomenės dalimi ir aktyviai dalyvauja veiklose.
Klausimas: 3. Kas pasikeitė Jūsų bendruomenėje po KEKS2022 projekto? Kas jus džiugina iš jo programų pasiektų rezultatų?		
1 interviu: Po KEKS 2022 projekto bendruomenė suprato, kaip svarbu išnaudoti įvairias miestelio erdves renginiams, net ir apleistas vietas, kurios gali tapti puikiomis renginių vietomis. Nors bendruomenės išsiplėtimas įtraukiant kitų socialinių grupių nebuvo itin intensyvus, žiūrovų skaičius išliko didelis. Ateityje siekiama pritraukti daugiau įvairių socialinių grupių ir skatinti aktyvesnį dalyvavimą kituose projektuose, ypač kultūriniuose ir sportiniuose renginiuose. Nors kultūrinė veikla šiuo metu yra sustojusi dėl kolektyvų iširimo, tikimasi, kad su naujais muzikantais ir iniciatyvomis bus atgaivinta kultūrinė veikla.	<i>Rezultatai:</i> Bendroji išvada apie KEKS2022 projekto pasiektus rezultatus rodo, kad projektas turėjo didelį ir teigiamą poveikį bendruomenėms. Pirmiausia, pastebimas padidėjęs aktyvumas ir noras dalyvauti, o renginiai tapo įvairiapusiškesni ir kokybiškesni. Bendruomenės pradėjo išnaudoti naujas erdves, įskaitant apleistas vietas, ir plėsti savo veiklas, pritraukiant daugiau žmonių ir įvairias socialines grupes, įskaitant jaunimą bei socialiai pažeidžiamas grupes. Tuo pačiu atsirado didesnis bendradarbiavimas ir atsakomybė už veiklas, o bendruomenės vis dažniau mato savo projektus kaip tęstines iniciatyvas, o ne vienkartinės veiklas. Vis dėlto iššūkių išlieka, ypač pritraukiant jaunimą ir išplėčiant bendruomenės įsitraukimą į kultūrinius bei sportinius renginius. Tačiau bendruomenės gebėjimas atrinkti vertingas iniciatyvas ir išmokyti kokybiško veikimo pamokas, įgytas per Kauno kultūros sostinės projektą, padeda kurti tvarias ir ilgalaikes iniciatyvas. Taigi, KEKS2022 projektas ne tik prisidėjo prie bendruomenių aktyvumo didinimo, bet ir skatino ilgalaikius pokyčius, kurių	4 interviu: Po KEKS2022 projekto bendruomenėje pastebimai išaugo aktyvumas ir noras dalyvauti. Anksčiau tik keli žmonės įsitraukdavo, o dabar visi nori prisidėti prie renginių organizavimo, kaip „S.A.L.A.“ festivalio, kurio idėjas sugalvoja ir įgyvendina visa bendruomenė. Džiugina, kad žmonės pradėjo matyti bendruomenę kaip „mes“, o ne „aš“, ir suprato, jog bendradarbiavimas yra svarbesnis už individualias idėjas. Tai rodo, kad bendruomenė tapo aktyvi, atsakinga ir geba kurti bendras vertybes. KEKS2022 projekto metu bendruomenė pastebimai išsiplėtė, įtraukdama įvairias socialines, etnines, amžiaus ir pažeidžiamas grupes, o šis procesas suteikė daug privalumų. Pirmiausia, į renginius ir veiklas įsitraukė įvairių kartų atstovai, nuo mažų vaikų iki senjorų, taip pat buvo įtraukti neįgalieji, socialiai pažeidžiami asmenys ir etninės mažumos, pavyzdžiui, ukrainiečiai. Tai leido sukurti bendruomenę, kurioje visi rado savo vietą ir galėjo prisidėti pagal savo gebėjimus ir interesus. Tokia įtrauktis skatino bendradarbiavimą ir bendrą tikslų siekimą,

	tikslas – bendruomenių augimas, kokybė ir tęstinumas.	stiprindama bendruomenės ryšius ir jausmą, kad visi yra svarbūs.
2 interviu: Po KEKS 2022 projekto bendruomenėje atsirado didesnis susidomėjimas šiuolaikiniu cirku ir šokių. Vaikai, kurie dalyvavo šiuose projektuose, užaugo su cirko veiklomis, ir dabar jie aktyviai įsitraukia į kultūrinės veiklas. Kai kurie iš jų tapo savanoriais ir sugrįžo į bendruomenę po kurio laiko. Be to, bendruomenė išsiplėtė, įtraukiant socialiai pažeidžiamus vaikus, kurie buvo priimti ir aktyviai įsijungė į renginius. Bendruomenės nariai, įskaitant ir vadovą, rūpinosi šiais vaikais asmeniškai, suteikdami jiems paramą ir galimybes dalyvauti veiklose.		5 interviu: Pagrindinis pasiekimas yra bendruomenės įtraukimo į veiklas didinimas, ypač per „Šiuolaikinių seniūnijų“ projektą ir „Lokalią“ iniciatyvą, kurios pritraukė apie 11 tūkst. žmonių – beveik keturis kartus daugiau nei miestelio gyventojų skaičius. Tai rodo bendruomenės augimą ir didelį poveikį. Projekte dalyvavę žmonės, net ir turintys sentimentų Akademijai, aktyviai prisijungė prie veiklų. Apdovanojimai, tokie kaip „Lokali“ pripažinimas geriausia socialinio verslo iniciatyva, patvirtina, kad bendruomenės veikla yra vertinama. Didelis pokytis – tai, kad bendruomenė nebežiūri į projektus kaip į vienkartinės veiklas, bet kaip į tęsines iniciatyvas, kuriose nuolat dalyvaujama ir tobulinama. Dirbant su iniciatyvinėmis grupėmis, žmonės jaučiasi atsakingi už projektus ir jų įgyvendinimą. Nors ne visi projektai buvo sėkmingi, tie, kurie buvo įgyvendinti, turėjo didelį ir ilgalaikį poveikį. Kultūros sostinės projektas padėjo pasiekti aukštesnį kokybės standartą ir įgauti tvirtus pagrindus bendruomenės veiklai ateityje.
3 interviu: Po KEKS 2022 projekto bendruomenė patyrė teigiamų pokyčių – pagerėjo renginių kokybė, bendravimas ir bendruomenės žinomumas. Dėl to kitos bendruomenės dažniau lankosi jų renginiuose, o jų patys vis dažniau dalyvauja kitų renginiuose ir prisideda prie jų organizavimo.		6 interviu: Svarbiausias pokytis buvo išmokymas atpažinti ir kurti kokybišką kultūrinę veiklą, o supratimas apie kokybę atsirado tik tada, kai pradėjo ją įgyvendinti. Jis pabrėžia, kad bendruomenė ne tik dalyvauja projektuose, bet ir kruopščiai įvertina, ar jie atitinka tikslus, atsirenkant tik vertingas iniciatyvas. Tai rodo tvaraus ir kokybiško veikimo

Tačiau bendruomenė išsiplėtė ne itin daug, o jaunimo pritraukimas vis dar išlieka iššūkiu. Vis dėlto, per socialines valandas ir bendradarbiavimą su mokyklomis, pavyksta pritraukti kelis jaunuolius į renginius.		svarbą. Dalyvavimas Kauno kultūros sostinės veiklose suteikė daug patirties, kurios pagalba bendruomenė išmoko atrinkti ir atmesti nesvarbius pasiūlymus, kas prisideda prie jos vystymosi.
Klausimas: 4. Ar KEKS2022 metu įgytos žinios apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą padėjo Jums kaip bendruomenės kultūrinio gyvenimo lyderiui/-ei pritraukti lėšų naujiems projektams ar iniciatyvoms? Ar į lėšų pritraukimą naujoms iniciatyvoms įsitraukė kiti bendruomenės nariai? Gal galite pateikti pavyzdį?		
1 interviu: KEKS2022 projekto metu įgytos žinios apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą padėjo bendruomenei pritraukti finansavimą naujiems projektams, nors kai kurie įgūdžiai buvo jau anksčiau turimi. Didžiausi pokyčiai įvyko, kai atsirado naujas finansavimo šaltinis, kuris suteikė daugiau galimybių veiklai. Bendruomenė dalyvavo projekte „Šiuolaikinė seniūnija“, kur tapo vienais pirmųjų dalyvių, ir taip padidėjo galimybės gauti finansavimą. Bendruomenė taip pat aktyviai rašo projektus ir dalyvauja nacionalinėse paramos kaimo bendruomenėms programose, kurios suteikia papildomų lėšų. Nepaisant mažo kaimo dydžio ir ribotų resursų, bendruomenė sugeba įsitraukti į įvairius projektus ir vykdyti socialines iniciatyvas, tokias kaip vaikų dienos centras. Šis centras, nors ir nėra pelno siekiantis, sprendžia svarbias socialines problemas ir yra unikalus projektas rajone. Jis veikia jau dvejus metus ir tapo pagrindiniu bendruomenės	Rezultatai: KEKS2022 projekto metu bendruomenės įgiję žinių apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą pastebėjo teigiamus pokyčius. Daugelyje atvejų bendruomenės nariai išmoko efektyviau pritraukti finansavimą ir organizuoti veiklas. Pavyzdžiui, dalyvavimas „Šiuolaikinių seniūnijų“ projekte ir kitose iniciatyvose padėjo pasiekti daugiau finansavimo galimybių, net jei kai kurios bendruomenės turėjo ribotus resursus. Bendruomenės tapo aktyvesnės, sugebėjo kurti unikalius projektus, tokius kaip vaikų dienos centras, ir aktyviai dalyvavo paramos programose. Kai kurios bendruomenės išmoko svarbią pamoką apie finansavimo būtinybę ir pradėjo vertinti savo veiklas bei investuoti į jas, kad pasiektų geresnių rezultatų. Tačiau taip pat buvo pabrėžta priklausomybės nuo išorinių finansavimo šaltinių rizika. Ateityje bendruomenės siekia kurti tvarius modelius, kad galėtų savarankiškai generuoti pajamas ir užtikrinti ilgalaikį stabilumą. Taip pat bendruomenės įgijo įgūdžių teikti kokybiškas paraiškas ir įtikinti komisijas, kas	4 interviu: KEKS2022 metu įgytos žinios ir patirtis apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą turėjo teigiamą poveikį jų bendruomenei. Dalyvavimas projekte suteikė pasitikėjimo ir atvėrė naujas galimybes dalyvauti įvairiuose konkursuose ir projektuose, tokiuose kaip Maximos rengimuose konkursuose ir Baltijos šalių tarptautiniuose projektuose. Bendruomenės nariai aktyviai įsitraukia į lėšų paiešką, kaip pavyzdžiui, viena atsakinga narė, už rėmėjų paiešką. Tai padėjo sukurti aktyvią ir motyvuotą bendruomenę, kuri dabar lengviau atranda naujas galimybes ir išlaiko bendrą kryptį.

socialinės veiklos centru. Šiuo metu centras aptarnauja 26 vaikus, kuriems suteikiama galimybė dalyvauti įvairiose veiklose. Patalpos yra gerai įrengtos, o visos gautos lėšos skiriamos vaikų užimtumui ir jų priežiūrai. Bendruomenės iniciatyva rodo, kad, pasitelkus projektų valdymo įgūdžius, buvo pasiekta puikių rezultatų ir sukurtos ilgalaikės vertės.	padidino pasitikėjimą ir suteikė daugiau galimybių dalyvauti įvairiuose projektuose. Vis dėlto buvo pastebėta, kad bendruomenės bendravimas ir idėjų mainai, net ir nedalyvaujant visose veiklose, galėjo prisidėti prie pozityvių pokyčių ir iniciatyvų atsiradimo.	
2 interviu: KEKS2022 metu įgytos žinios apie projektų valdymą ir bendruomenės telkimą padėjo bendruomenei organizuoti renginius pagal tam tikrą koncepciją, tačiau, dirbant viena, kai kurios idėjos buvo pritaikytos pagal esamas galimybes. Pavyzdžiui, vietoj cirko elementų, buvo įtraukta teatralizuota ekskursija po kaimą, su cirko elementais, tačiau skirta vaikams kaip angeliukams – tai prisidėjo prie bendruomenės kultūrinio gyvenimo. Kalbant apie lėšų pritraukimą, bendruomenė neturi daug išorinių rėmėjų, tačiau turi projektų rašytoją, kuris rūpinasi testiniais projektais ir jų finansavimu. Lėšos yra skiriamos pagal projektų biudžetą ir naudojamos pagal numatytus tikslus. Nors bendruomenė neturi daug išorinių rėmėjų, vienas rėmėjas nuolat suteikia nemokamai sceną ir garso aparatūrą.		5 interviu: KEKS2022 metu bendruomenė išmoko svarbią pamoką apie finansavimo būtinybę. Iš pradžių, stengiantis dirbti tik su savo resursais, buvo sunku pasiekti norimus rezultatus. Vėliau jie suprato, kad samdyti žmonės ir paslaugos reikalauja lėšų, todėl pradėjo skaičiuoti reikalingas sumas ir įtraukti žmones pagal projektų poreikius. Bendruomenė pradėjo vertinti savo veiklą, o tai padidino pasitikėjimą ir pritraukė daugiau susidomėjusiųjų. Tačiau pabrėžiamas atsargumas, nes priklausomybė nuo išorinių finansų gali tapti rizikinga. Ateityje jie siekia kurti tvarų modelį, kuriame bendruomenė pati generuoja pajamas ir investuoja jas į savo veiklas, taip užtikrindama ilgalaikį stabilumą ir nepriklausomybę.
3 interviu: Nors tiesiogiai nedalyvavo visuose KEKS2022 procesuose, buvo		6 interviu: KEKS2022 metu bendruomenė išmoko svarbių įgūdžių, ypač teikti kokybiškas

pastebėta, jog bendruomenė tapo aktyvesnė ir labiau susitelkusi. Pabrėžta, kad net ir nedalyvaujant, bendruomenės narių bendravimas ir idėjų mainai galėjo prisidėti prie teigiamų pokyčių, kurie paskatino pasitikėjimą savomis galimybėmis ir iniciatyvų atsiradimą.		paraiškas ir įtikinti finansavimo komisijas, kad jų projektai yra verti paramos. Tai prisidėjo prie stipraus pasitikėjimo savivaldybės finansavimo sistema, nors pripažįstama, kad gauti lėšas visada reikalauja didelių pastangų. Jis taip pat sutinkama su idėja, kad priklausomybė nuo išorinio finansavimo gali tapti problema, ypač regionuose su ribotais vietos resursais. Vis dėlto bendruomenė išmoko prisitaikyti ir ieškoti alternatyvų, pasinaudodama vietos resursais ir kitais finansavimo šaltiniais, kas suteikia vilties, kad ir ateityje jie galės išgyventi ir augti, nepaisant iššūkių.
Klausimas: 5. Papasakokite apie pagrindines veiklas, renginius kuriuos jūsų bendruomenė vykdo šiuo metu. Kokios veiklos yra aktyviausios? Su kuo bendradarbiaujate?		
1 interviu: Renginiai, susiję su KEKS projektu ir tęsiasi pagal temą „Šiuolaikinės seniūnijos“, sulaukia didelio susidomėjimo ir dabar vyksta reguliariai, finansuojami rajono. Šiemet taip pat buvo įtraukti šiuolaikinio cirko ir tradicinio cirko pasirodymai, kurie tapo populiarūs tarp žiūrovų. Organizuoti renginiai nėra sudėtingi, nes bendruomenėje yra reikalingi ištekliai ir patirties – pavyzdžiui, šeimos nariai rūpinasi garso ir apšvietimo technika. Nors organizatorių nėra daug, jų užtenka, kad veiklos vyktų sklandžiai, o	<i>Rezultatai:</i> Bendruomenės veiklos, susijusios su KEKS projektu, demonstruoja didelį kūrybiškumą ir tvarumą. Renginiai, tokie kaip šiuolaikinio ir tradicinio cirko pasirodymai, taip pat muzikiniai ir kūrybiniai projektai, tokie kaip DJ mokyklos ir didelių angelų kūrimas, sulaukia didelio susidomėjimo. Bendruomenė yra gerai pasirengusi organizuoti renginius, nes turi reikalingus išteklius ir patirtį. Tuo pačiu metu, bendruomenės sėkmė priklauso nuo aktyvaus narių įtraukimo ir kūrybiškumo – nors kartais reikia nuolatos skatinti dalyvavimą, žmonės mielai prisideda, kai yra	4 interviu: Akademijos gyvenvietės 60-mečio minėjimas buvo skirtas vietos simboliams, ypač lapėms, susijusioms su Tadu Ivanausku. Iniciatyvinė grupė „Kartų dialogas“ organizavo dirbtuves ir surinko 500 piešinių, pristatytų universiteto bibliotekoje. Jaunimo įtraukimas į bendruomenės veiklas išlieka svarbus tikslas, kuris buvo pasiektas per muziką, kūrybą ir DJ mokyklą.

konfliktų pasitaiko retai. Bendruomenė sukūrė verslą, kuris per dešimtmetį evoliucionavo, prisitaikydamas prie renginių organizavimo poreikių. Taigi, bendruomenė yra gerai pasirengusi ir sugebėjo užtikrinti tvarią renginių organizavimo struktūrą.	asmeniškai pakviesti. Taip pat stipriai pabrėžiama jaunimo įtraukimas per įvairias kūrybines dirbtuves, kurios prisideda prie bendruomenės tapatybės kūrimo ir stiprinimo. Bendruomenė sėkmingai evoliucionavo, prisitaikydama prie renginių organizavimo poreikių ir užtikrindama tvarų vystymąsi.	
2 intervantas: Bendruomenė aktyviai vykdo įvairias veiklas, ypač susijusias su kūrybiniais projektais, tokiais kaip didelių angelų kūrimas. Pirmųjų metų metu bendruomenė suvienijo jėgas, kad sukurtų šias dekoracijas, organizuojant edukacijas ir įtraukiant 12 aktyviausių narių. Norint įgyvendinti šiuos projektus, būtina nuolat inicijuoti naujas idėjas ir kvietimus, nes žmonės patys nesikviečia. Didžiausias iššūkis yra nuolatinis raginimas ir paprašymas, nes kartais tai gali atsibosti, tačiau bendruomenė visada mielai prisideda, kai asmeniškai paprašoma pagalbos. Bendruomenės sėkmė priklauso nuo kūrybiškumo ir gebėjimo rasti naujas idėjas, kurios motyvuotų narius prisidėti.		5 intervantas: Akademijos bendruomenės veiklos per pastaruosius metus patyrė reikšmingus pokyčius. Iš pradžių buvo sunku įtraukti žmones į veiklas, tačiau su laiku, ypač per tokius renginius kaip „S.A.L.A“ festivalis, aktyvumas didėjo. Svarbiausios veiklos dabar apima kultūrinius renginius, kūrybines dirbtuves ir socialinio verslo iniciatyvas.
3 intervantas: Bendruomenė rengia keturis pagrindinius renginius: Užgavėnės, Joninės, Steampanko festivalį ir Kalėdų eglutės įžiebimą. Be to, jie organizavo naują renginį „Pomidoriukas“, kuris tapo labai populiarus. Taip pat dalyvauja Garliavos bibliotekos projektuose kaip partneriai. Nors trūksta laiko		6 intervantas: Vienas iš populiariausių renginių yra eglutės puošimo šventė, kuri per pastaruosius metus išsivystė nuo paprastų nykštukų kūrimo iki pilnavertės teatralizuotos šventės, pritraukiančios daugybę žmonių. Taip pat vyksta teatralizuoti elfų pasirodymai per šventes, kurie susilaukia didelio susidomėjimo ir suartina bendruomenę. Be to,

ir finansų didesniems renginiams, bendruomenė turi daug idėjų ir nori daugiau veiklų, ypač vaikams, kad prisidėtų prie bendruomenės gyvenimo.		svarbią vietą užima kūrybinės dirbtuvės, skirtos jaunimui, pavyzdžiui, DJ mokyklos, kuriose dalyviai mokosi kurti muziką ir miksuoti garsus. Visi šie renginiai prisideda prie bendruomenės gyvenimo ir stiprina jos tapatybę.
Klausimas: 6. Papasakokite, su kokiomis institucijomis bendradarbiaujate ir kokiose veiklose ar projektuose tai vyksta?		
1 interviu: Bendruomenė aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, tokiomis kaip mokyklos, darželiai, seniūnija, vaikų dienos centras ir bibliotekos filialai. Šios institucijos prisideda prie renginių organizavimo, teikia techninę pagalbą, apipavidalina erdves ir dalyvauja renginių veiklose. Taip pat bendradarbiaujama su vietos veiklos grupe, kuri skiria finansavimą projektams bei su rajono savivaldybe ir bendruomene. Bendradarbiavimas su partneriais yra tolygus ir efektyvus, nes dauguma mato galutinį rezultatą – renginius ir pasirodymus. Bendruomenės nariai aktyviai dalyvauja renginiuose, daugiausia kaip žiūrovai, kas rodo jų įsitraukimą. Iššūkių šiuo bendradarbiavimu srityje nėra, nes viskas vyksta sklandžiai, o mano pareigos Linksmakalnyje padeda lengviau koordinuoti veiklas.	<i>Rezultatai:</i> Bendruomenės bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis ir partneriais yra pagrindinis jos veiklos variklis. Tai apima švietimo įstaigas, kultūros centrus, savivaldybes, verslą ir vietos bendruomenes, kurios aktyviai dalyvauja organizuojant renginius ir teikiant paramą. Bendruomenės centras taip pat bendradarbiauja su verslo partneriais, tokiais kaip GB „Group“ ir kitos vietos įmonės, kurios prisideda tiek finansiškai, tiek logistiniu požiūriu, tačiau ne visi verslininkai pilnai supranta ilgalaikę naudą iš šio bendradarbiavimo. Nors bendruomenė susiduria su iššūkiais, tokiais kaip riboti ištekliai ir nesupratimas apie paramos privalumus, ji remiasi savanorių pagalba ir vidiniais resursais, kad užtikrintų tvarų bendradarbiavimą. Bendruomenė siekia plėtoti ilgalaikius ir abipusiai naudingus santykius su visais partneriais, išlaikydama pasitikėjimą ir atsargiai vertindama pasiūlymus dėl paramos, kad užtikrintų tvarumą ir ilgalaikį poveikį.	4 interviu: Bendruomenė nuolat bendradarbiauja su įvairiomis mokymo įstaigomis, įskaitant VDU Žemės ūkio akademiją, Noreikiškių lopšelių-darželių „Ažuolėlis“, darželį „Gilė“ ir Ugnės Karvelis gimnaziją. Šiais metais taip pat buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių kultūros centru, su kuriuo buvo aptarti renginių organizavimo ir motyvavimo klausimai. Be to, bendruomenė plečia bendradarbiavimą su vietos verslais, tokiomis kaip Varžupio sodyba ir Tado Ivanausko obelynės sodyba, kur organizuojami renginiai ir edukacijos, taip pat vyksta susitikimai su verslių moterų klubu. Akademijos seniūnija aktyviai prisideda prie šių iniciatyvų, užtikrindama jų tvarumą ir plėtrą. Bendradarbiavimas su šiomis institucijomis stiprina ryšius, prisideda prie vietos kultūrinio gyvenimo ir bendruomenės plėtos.
2 interviu: Bendruomenė susiduria su sunkumais užmezgant platesnį		5 interviu: Bendruomenė aktyviai bendrauja su beveik 70 vietos gamintojų, tačiau ne visi

bendradarbiavimą, ypač su vietos verslais, nes jie nesuteikia paramos. Vienas verslas bankrutavo per COVID-19 pandemiją, o kitas taip pat nesuteikia paramos. Tačiau bendruomenė glaudžiai bendradarbiauja su mokykla ir palaiko ryšius su Garliavos savivaldybe. Nepaisant to, kad bendruomenė nėra pasiekusi didesnės paramos ir užmezgusi platesnį bendradarbiavimą, ji tęsia veiklas savo jėgomis, remiasi vidiniais resursais ir pasikliauja savanoriškumu.		verslininkai supranta ilgalaikę naudą, kurią jie gali gauti prisidedami prie bendruomenės. Daugelis vis dar nesuvokia, kodėl turėtų dalyvauti projektuose, nepaisant to, kad pastaraisiais metais jie turėjo gerų rezultatų. Vertinamas ilgalaikis ir abipusis bendradarbiavimas su verslu, išlaikant draugystę ir pasitikėjimą svarbiausiais principais. Atsargiai žiūrima į pasiūlymus dėl paramos, ypač kai parama teikiama tik dėl greito rezultato. Tik tikras ir abipusis naudingas bendradarbiavimas gali būti tvarus. Pavyzdžiui, su dideliais rėmėjais, kaip Adamkienės labdaros fondas, matyti, kad parama remiasi aiškia struktūra ir ilgalaikiais tikslais. Bendruomenė siekia kurti tvarius ir pasitikėjimu pagrįstus santykius su verslu, kad parama būtų ilgalaikė ir naudinga visoms pusėms.
3 interviu: Bendruomenė bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, įskaitant Kauno rajono savivaldybę, seniūnaičius, verslininkus ir švietimo bei kultūros įstaigas. Pagrindiniai rėmėjai yra savivaldybė ir seniūnija, o verslininkai, tokie kaip „Naujasis Nevėžis“ ir „Classic Car Loft“ muziejus, taip pat prisideda, teikdami paramą ir reklamuodami bendruomenės veiklą. Bendruomenė turi nuolatinį bendradarbiavimą su Jonučių progimnazija ir Garliavos viešąja biblioteka, o šiais metais pradėtas bendradarbiavimas su Garliavos kultūros centru, nors dar nėra aišku, kaip jis vystysis. Taip pat bendradarbiaujama		6 interviu: Bendruomenės centras aktyviai bendradarbiauja su partneriais, tokiomis kaip GB „Group“, kurie prisideda prie vietos plėtros ir padeda sunkiomis akimirkomis, kai trūksta projektinių lėšų. Nors miestelyje nėra didelių įmonių ar infrastruktūros objektų, kurie galėtų užtikrinti didesnius finansinius resursus, ši įmonė, turinti nekilnojamąjį turtą Akademijos miestelyje, prisideda pagal galimybes. Bendruomenės centras išlaikomas iš lokaliai generuojamų pajamų ir remiasi aktyviai įsitraukusiais 30 žmonių ratu, kurie užtikrina kokybę ir pasitikėjimą, tačiau tokia struktūra riboja galimybes greitai reaguoti ar plėstis.

su Tvirtovės parku, kuris suteikia patalpas susirinkimams ir padeda organizuojant renginius bei tvarkant teritoriją. Bendradarbiavimas su šiomis institucijomis yra vertinamas kaip efektyvus, nes jis padeda organizuoti renginius ir stiprina bendruomenės veiklą.		
Klausimas: 7. Kokių rezultatų, susijusių su bendruomenės mobilizavimu, Jūsų nuomone, nepasiekėte nei per KEKS2022 įgyvendinimo laikotarpį, nei po jo? Kaip manote, kodėl? Kokių gebėjimų ar priemonių trūksta, kad Jūsų bendruomenė turėtų tapatybę, kurios siektė KEKS2022 programa „Šiuolaikinės seniūnijos“?		
1 interviu: Per KEKSO laikotarpį bendruomenei nepavyko įtraukti masių, nors buvo tikslas pasiekti platesnį žmonių ratą. Renginiai buvo įspūdingi, tačiau didelio aktyvumo nepavyko sukurti dėl aukštesnės kvalifikacijos reikalavimų ir specifinių idėjų, kurios nebuvo pritaikytos masinei veiklai. Po režisieriaus Magro pasitraukimo veikla sustojo, tačiau bendruomenė ir toliau tęsia veiklas pagal kitus projektus, finansuojamus savivaldybės. Techninį darbą atlieka keli žmonės, tačiau idėjos ir planai diskutuojami platesniame rate, kad būtų užtikrintas sklandus veiklos tęstinumas.	<i>Rezultatai:</i> Vienas svarbiausių klausimų buvo jaunimo įtraukimas į veiklas. Nors buvo siekiama įtraukti jaunimą į projektų valdymą ir mokymus, norimo entuziazmo nepavyko sukurti, o jaunimas nerado laiko ir noro įsitraukti. Tuo pačiu trūko ir kompetencijų bei vidinės motyvacijos. Bendruomenės lyderiai pripažįsta, kad jų užduotis – sukurti tinkamas sąlygas jaunimui, tačiau trūksta tinkamų įrankių ir pagalbos. Kitas iššūkis buvo bendruomenės švietimas ir mobilizavimas, kur bendruomenės nariai buvo įtraukti į kūrybinius ir organizacinius procesus, tačiau reikėjo didesnio aktyvumo ir įsitraukimo. Kai kuriuose renginiuose bendruomenė nebuvo tinkamai įtraukta nuo pat pradžių, tačiau, pavyzdžiui, Steampunko festivalyje, įtraukimas įvyko vėliau, kai kultūros centras tapo aktyvesnis	4 interviu: Bendruomenėje vis dar yra iššūkių, susijusių su jaunimo įtraukimu į veiklas. Nors buvo bandyta įtraukti jaunimą į projektų valdymą ir mokyti juos praktinių įgūdžių, tokių kaip dokumentų pildymas, entuziazmo iš jų neatsirado. Pripažįstama, kad norėta užauginti lyderius, kuriems galėtų perduoti atsakomybę, tačiau šiuo metu jaunimas neranda laiko arba noro įsitraukti. Tai rodo, kad dar yra daug darbo su jaunimu, kad jie būtų įkvėpti ir motyvuoti aktyviau dalyvauti bendruomenės veikloje.

	dalyviu. Tai leido bendruomenei jaustis svarbiai ir reikalingai, o jų įsitraukimas tapo aktyvesnis. Bendruomenės lyderių ugdymas išlieka viena pagrindinių problemų. Lyderystės ugdymas yra ilgas ir sudėtingas procesas, kuriam reikia ne tik mokymų, bet ir praktinio įsitraukimo bei motyvavimo. Tęstinumo užtikrinimas priklauso nuo šių lyderių, tačiau daugelis seniūnijų pirmininkų nenori atsisakyti savo pozicijų dėl trūkstančių pakeitimo kandidatų, o tai trukdo bendruomenių augimui ir veiklų tęstinumui.	
2 interviu: Vienas iš pagrindinių iššūkių buvo bendruomenės švietimas ir mobilizavimas. Nors buvo siekiama įtraukti daugiau žmonių, projektas buvo vertinamas kaip bendruomenės edukacija ir telkimas darbams. Projektui skirtos lėšos leido plačiau žiūrėti į galimybes ir skatinti bendruomenės dalyvavimą per savanorišką darbą. Pavyzdžiui, papuošus pagrindinę gatvę ir kuriant teatro elementus, bendruomenė buvo įtraukiama į kūrybinius ir organizacinius procesus.		5 interviu: Bendruomenė susiduria su iššūkiais, įtraukiant jaunimą į veiklas ir užtikrinant jų savarankiškumą bei motyvaciją. Nors buvo atlikta daug darbo, įskaitant bendravimą su mokinių taryba, lankymąsi mokyklose ir apklausas, jaunimui trūksta kompetencijų ir noro įsitraukti. Jiems šiuo metu svarbesni kiti užsiėmimai, todėl vidinės motyvacijos stoka yra akivaizdi. Bendruomenės lyderiai pripažįsta, kad jų užduotis yra sukurti tinkamas sąlygas ir motyvaciją jaunimui, tačiau taip pat trūksta kompetencijų ir mokyklos pagalbos šioje srityje. Didžiausias iššūkis – perduoti veiklą naujai kartai ir užsiauginti naujus lyderius, kurie galėtų tęsti pradėtus darbus. Tai išlieka pagrindiniu tikslu ir iššūkiu, nes daugelis seniūnijų pirmininkų nesiryžta atsisakyti savo pozicijų dėl žmonių trūkumo, o bendruomenėje reikia suburti savarankiškai veikiančių žmonių grupę.

3 interviu: Bendruomenės įtraukimo į renginius ir projektus procesas buvo iššūkių kupinas. Pavyzdžiui, pradžioje bendruomenė nebuvo tinkamai įtraukta į Steampunko festivalio organizavimą, nors žmonės teigė, kad jie organizavo renginį. Vėliau, kai Garliavos kultūros centras įsitraukė, bendruomenė pradėjo jaustis svarbi ir reikalinga, o jų dalyvavimas tapo aktyvesnis. Vadovas pabrėžė, kad pagrindiniai principai – bendruomenės įtraukimas, nesiekiant pelno ir aiškių tikslų – yra svarbūs norint užtikrinti tvarų bendradarbiavimą. Po metų bendruomenė gavo apdovanojimą už geriausią bendruomenės veiklą, o tai buvo pripažinimas jų pastangoms ir įsitraukimui.		6 interviu: Bendruomenės veiklų kūrimo procese dažnai tenka keisti pirminius tikslus ir prisitaikyti prie realių galimybių. Pavyzdžiui, pradinė idėja sukurti duomenų bazę apie grojančius bendruomenės narius buvo atmesta dėl didelių resursų poreikio. Šie pokyčiai buvo priimti kaip natūralūs, nes svarbu orientuotis į realias galimybes ir tikslus. Didžiausias iššūkis išlieka lyderių ugdymas, kuris yra sudėtingas ir globalus iššūkis, ypač vietinėse bendruomenėse. Nors buvo dalyvauta mokymuose, bendruomeninių lyderių ugdymas vis dar reikalauja praktinio įsitraukimo ir motyvavimo. Tęstinumo užtikrinimas priklauso nuo šių lyderių, todėl jų ugdymas ir įtraukimas išlieka pagrindiniu tikslu.
--	--	--

BAIGIAMOJO MAGISTRO DARBO RENGIMO GRAFIKAS

Darbo tema __Europos kultūros sostinės poveikis bendruomenių įgalinimui

Su darbo vadovu (-e) suderinta _2024-09-06_____

(data, parašas)

Studento (-ės) vardas, pavardė Austėja RaščiūtėDarbo vadovo (-ės) vardas, pavardė Raminta Pučėtaite

Atliktų užduočių apibūdinimas	Užduočių atlikimo galutinis terminas	Užduoties atlikimo data	Baigiamojo magistro darbo vadovo (-ės) parašas	Pastabos
Sprendimas dėl magistro darbo temos ir tipo aptariant su darbo vadovu (-e); darbo tikslo ir uždavinių formuluotės	Iki rugsėjo 10 d.	2024-09-06		
BD darbo temos, jos aktualumo, darbo tikslo, uždavinių, darbo struktūros ir metodų pristatymas metodiniame seminare	Rugsėjo 16 d.	2024-09-16		
Pirmo teorinės darbo dalies varianto pateikimas darbo vadovui (-ei)	Iki spalio 15 d.	2024-10-10		
Baigtos teorinės darbo dalies ir numatomo tyrimo metodikos arba projekto inicijavimo ir planavimo dalių pirmo varianto pateikimas darbo vadovui (-ei)	Iki spalio 28 d.	2024-10-25		
Teorinės dalies svarbiausių išvadų, darbo problemos sprendimo modelio, planuojamo tyrimo metodologijos pristatymas metodiniame seminare	Lapkričio 4 d.	2024-11-04		
Pirmo viso darbo varianto pateikimas darbo vadovui (-ei)	Iki gruodžio 2 d.	2024-12-01		
Pirmo viso darbo varianto pristatymas metodiniame seminare	Gruodžio 9 d.	2024-12-09		

Galutinio darbo varianto įkėlimas į VU studijų informacinę sistemą	Iki sausio 3 d.	2025-01-03		
--	-----------------	------------	--	--

